

NOUS MOVIMENTS

Comunió i Alliberament
Comunitats Neocatecumenals
Focolars
Renovació Carismàtica

109

**QUA
DERS DE
PASTORAL**

QP

- 0 Pastoral de Quaresma.
- 1 Evolució en la Imatge del sacerdot. Antologia: Joan B. Manyà.
- 2 Pastoral del turisme. Antologia: Francesc Vidal i Barraquer (exhaurit).
- 3 Parròquia i comunitat.
- 4 Sacerdots en el treball. Vidal i Barraquer, home d'Església.
- 5 Parròquia i moviments obrers. Renovació a Lleida. Antologia: Guillem Rovirosa (exh.).
- 6 El sagrament de Penitència. Marginació social a Barcelona (exhaurit).
- 7 La JOC, oportunitat perduda? Sobre pastoral infantil. Antologia: Jaume Collell i Bancells.
- 8 De la cristiandat al pluralisme (exhaurit).
- 9 Pastoral rural (exhaurit).
- 10 L'Església catalana l'any 1970.
- 11 Escola i catequesi. Demarcacions diocesanes a les terres de Lleida.
- 12-13 La pastoral del bateig. La Llei fonamental de l'Església (exhaurit).
- 14-15 Consells presbiterals i pastorals (exh.).
- 16 Parròquies petites. Església catalana, 1971.
- 17 JAC, Escoltisme, Equips de la Mare de Déu. Església i home d'avui.
- 18 Els cristians i la política. Antologia: Manuel Carrasco i Formiguera.
- 19 Pastoral en medi urbà. Antologia: Josep M. Capdevila.
- 20 Entorn de la sacramentalització.
- 21 Conversa amb un monjo. Índex 1969-1971.
- 22 Psicologia, experiència religiosa i pastoral.
- 23 Fe i joventut catalana.
- 24 Com reestructurar el bisbat de Vic. Història de la JOC. Jacques Maritain.
- 25 Catequesi d'adults. Immigració nord-africana.
- 26 Pastoral urbana. Consells pastorals. L'ensenyament de la Teologia.
- 27 L'ACO i la Missió Obrera. El Secretariat d'universitaris cristians. Darrers dies de Joan Aisina. Antologia: Josep Carner.
- 28 Comunitats de base. Església catalana, 1973.
- 29 Pastoral en el món burgès. Antologia: Jaume Bofill i Mates. El cas Añoveros.
- 30 L'economia de l'Església (exhaurit).
- 31-32 L'Església al País Valencià. Els cristians i la ciutat. Taltzè: El concili dels joves.
- 33 Nous camins de vida religiosa.
- 34 Teologia, política i alliberament. La Pastoral als Països Catalans l'any 1974.
- 35 La fe, categoria cristiana. Pasqua i joventut. El dret dels immigrants a ser catalans.
- 36-37 Ciutat de demà i educació religiosa. La immigració a Catalunya. Antologia: F. V. Garcia, «el rector de Vallfogona» (exhaurit).
- 38 El laïcat, avui.
- 39 Canvis en l'Església i en els ministeris.
- 40 Església i canvi social. Capellans i classe obrera. Església catalana, 1975.
- 41 Renovar la celebració de Pasqua. Pastoral de vocacions. L'11 de maig de 1966.
- 42-43 Iniciació a la revisió de vida. Testimonis de preveres.
- 44 Programar un nou curs. Tipologies del ministeri. La marxa de la llibertat.
- 45 Relacions Església-Estat 1975-76. Cent anys de colònies. L'Església l'any 1976.
- 46-47 Equips de preveres. Transmetre la fe.
- 48 Confirmació i comunitat. Economia de l'Església. Escarré a «Le Monde» (1963) (exhaurit).
- 49 Programar la pastoral. Els catòlics de Barcelona als pares conciliaris (1965).
- 50 Després de les eleccions.
- 51 Festes cristianes i religiositat popular.
- 52 L'Església en la represa de Catalunya.
- 53 El cardenal Vidal i Barraquer.
- 54 Fer cristians conscients i responsables.
- 55 Cristians en el món.
- 56 Cristians entre els marginats (exhaurit).
- 57 Aparellament i matrimoni.
- 58 Moment present de l'Església catalana.
- 59 Entre el desencant i l'esperança.
- 60 Taltzè: una interpretació.
- 61 Damià Estela, testimoni d'excepció.
- 62 Assemblées a l'Església catalana.
- 63 Pastoral i llengua catalana (exhaurit).
- 64-65 Vida de fe i presència en el món.
- 66 Pregar amb el poble.
- 67 Mossèn Antoni Batlle.
- 68 Informe sobre Pastoral de Joventut.
- 69-70 Els consells pastorals (exhaurit).
- 71 Cristians catalans al Tercer món.
- 72 Pastoral del bateig (exhaurit).
- 73-74 Qüestions sobre la parròquia.
- 75-76 El servei de la caritat (exhaurit).
- 77 Cardijn i l'evangelització del món obrer.
- 78 Pastoral dels malalts.
- 79 Descreença i agnosticisme.
- 80 Religioses als barris.
- 81 Pastoral de preparació al matrimoni (exh.).
- 82-83 L'economia de l'Església catalana.
- 84 Pastoral rural.
- 85 Pastoral dels deficients mentals (exhaurit).
- 86-87 C. Cardó, L. Carreras i J. B. Manyà.
- 88 Els malalts marginats.
- 89-90 La pastoral a debat.
- 91-92 Església i normalització lingüística.
- 93 La parròquia, lloc d'educació de la fe.
- 94 Debat sobre la guerra i la pau.
- 95 Aportacions pastorals del C. Vaticà II.
- 96 La llengua de l'Església a Catalunya.
- 97 La guerra civil. Les sectes. Catequesi dels més petits.
- 98-99 Ministeris per a la comunitat. La poesia religiosa de Verdagué.
- 100 La Vetlla pasqual.
- 101 Sobre la pastoral a Catalunya (1969-1987).
- 102 Religiositat popular.
- 103-104 La classe de religió.
- 105 Acollir el deficient.
- 106-107 El cant a les esglésies.
- 108 Fe i cultura postmoderna.
- 109 Els nous moviments.

QUA DERNS DE PASTORAL

109

1988

SUMARI

● PÒRTIC

El futur de l'Església catalana	5
---------------------------------	---

● INFORME

Comunió i Alliberament, <i>Manuel Valls</i>	8
Comunitats Neocatecumenals, <i>Josep Martrat</i>	21
Focolars, <i>Gaspar Bruguera</i>	30
Renovació carismàtica, <i>Miquel Peix</i>	37
Unes consideracions bonhomioses després de llegir aquests informes, <i>Joan-Enric Vives i Josep M. Totosaus</i>	45

● QÜESTIONS

Nous models d'inserció eclesial, <i>Salvador Cardús</i>	49
Llibertat/no llibertat en els nous moviments, <i>Josep Bigordà</i>	54
Una incògnita: la successió del cardenal Jubany, <i>Josep Maria Piñol</i>	56
Catalunya i Espanya, <i>Joaquim Pla</i>	62
Església i identitat nacional: la immigració, <i>Josep Lligadas</i>	65

● OBRADOR

Advent-Nadal, <i>Salvador Bardulet</i>	67
--	----

● QUATRE VENTS

Crònica de Lleida, <i>Jaume Montaña</i>	76
Crònica de Solsona, <i>Climent Forner</i>	81
Crònica de Tarragona, <i>Jordi Figueras</i>	87
Crònica d'Urgell, <i>Antoni Mirabet</i>	89

● RETALLS

Per <i>Quim Pla</i>	92
---------------------	----

ELS NOUS MOVIMENTS

L'octubre de l'any passat tenien lloc a Roma les sessions del Sínode episcopal 1987 «sobre els laics». En aquella ocasió segur que vàrem seguir amb interès certs debats, algunes intervencions dels sinodals i les proposicions del Sínode.

I ara, en el primer aniversari d'aquell esdeveniment, QUADERNS ofereix un monogràfic sobre «els nous moviments», realitat (no pas homogènia) que va ser prou present en els debats de l'assemblea sinodal. Ens hi ha empès el fet que gran part d'aquests moviments estiguin en fase d'implantació a casa nostra.

La distribució del número que teniu a les mans és la següent:

1. A PÒRTIC s'expressen unes esperances, però sobretot uns temors, quan albirem el futur de l'Església catalana.

2. La secció INFORME conté quatre col·laboracions que hem encomanat. Les hem col·locades simplement per ordre alfabètic: Comunió i Alliberament (per mossèn Manuel Valls), les Comunitats Neocatecumenals (per Josep Martrat), el moviment dels Focolars (per Josep Bruguera) i Renovació Carismàtica (pel P. Miquel Peix, claretià).

Algú deurà trobar llacunes en aquest cos d'informes. Sobre això hem de dir que, d'una banda, hem acudit a les realitats que teníem més al nostre abast. De l'altra, hem d'afegir que haviem també previst un informe de la Prelatura de la Santa Creu i Opus Dei, però que els responsables d'aquesta institució no han cregut oportú de fer-lo per a aquest monogràfic.

Mossèn Joan-Enric Vives i mossèn Josep Maria Totosaus tanquen aquest apartat amb «unes consideracions bonhomioses» arran de la lectura dels informes.

3. A QÜESTIONS, els dos primers articles tracten del tema propi del número: nous models d'inserció eclesial (per Salvador Cardús) i el problema de la llibertat en el si d'aquestes noves realitats (per Josep Bigordà).

Segueixen tres qüestions més: el tema candent de la successió del cardenal Jubany (pel vaticanòleg Josep M. Piñol); unes reflexions sobre Catalunya i Espanya, arran d'unes jornades de pastoral de tot l'Estat (per mossèn Joaquim Pla), i una aportació sobre «Església i identitat nacional: la immigració» (per mossèn Josep Lligadas).

4. Volem fer atenció a la secció OBRADOR, la qual es proposa oferir materials pràctics per a la pastoral. Avui hi trobareu uns suggeriments per al temps fort Advent-Nadal, que ha preparat mossèn Salvador Bardulet.

5. QUATRE VENTS, espai de crònica dels bisbats, avui arriba amb empenta. Són una quinzena de pàgines amb notícies i trets significatius de la vida de les nostres diòcesis.

6. Completen el número un parell d'aportacions, breus i suggerents, a la secció RETALLS.

Tanquem aquesta presentació tot agraint aquest estol de col·laboracions que ens han estat realitzades amb una gran amatença, i desitjant als lectors una bona continuïtat en la tasca del curs que acabem de començar.

PÒRTIC

EL FUTUR DE L'ESGLÉSIA CATALANA

El començament del curs 88/89 ha vingut marcat pels rumors i les especulacions entorn de la futura substitució del pastor de l'Arxidiòcesi de Barcelona, el cardenal Narcís Jubany. Tot i que és un afer que correspon, tècnicament parlant, al Papa, la qüestió afecta tot el poble de Déu que és a Barcelona i, de retop, també el poble de Déu que és a Catalunya.

Hi ha esperances però, sobretot, hi ha temors. Temors que hom no tingui prou en compte el tarannà i les necessitats del poble català. I temors que, en aquesta hora delicada de la vida de l'Església, hom ens atorgui un pastor que no estigui prou en la línia pastoral (doctrinal i de govern) que exigeix el repte d'enfrontar-nos al segle vint-i-

unè, enmig d'una secularització galopant i d'un desenganxament pràctic de l'Església per part de les masses.

Perquè, en efecte, volem un bisbe català (i, quan diem això, bé podem fer la transposició de Barcelona a Catalunya, puix l'Arxidiòcesi barcelonina deu comptar amb més dels dos terços de la població catalana) i un pastor atent als reptes que planteja el món d'avui a l'Església; que sàpiga donar resposta a aquests reptes més en clau de futur que no pas de passat.

Enguany celebrem el Mil·lenari de Catalunya. I ningú no pot negar —ningú que sigui mitjanament coneixedor de la història i que sigui mitjanament decent— que l'Església ha afaiçonat bona part de la història de Catalunya com a País. Catalunya es planteja el seu futur com a país. I sens dubte que el nomenament d'un no català com a arquebisbe de Barcelona no ajudaria, en principi, aquesta tasca. Entre altres raons perquè es podria fer més problemàtica la creació d'una Regió eclesiàstica catalana (en aquest cas no es pot parlar de nació). Normalment, les gestions i els passos que s'han fet en aquest sentit —tan ponderats— tindrien el risc de fer marxa enrere.

No diem pas, ni de bon tros, que el futur de l'Església catalana depengui totalment d'això. Però sí que hi té molt a veure.

Amb aquestes ratlles, no volem involucrar per res el senyor cardenal de Barcelona. Val a dir que les seves manifestacions han estat molt assenyades i plenes d'humilitat, de claredat, de respecte, de sentit comú i d'atenció als seus capellans i als seus diocesans.

Però una revista pastoral com QUADERNS no pot renunciar a tractar un tema de tanta transcendència per al futur pastoral de Barcelona i de Catalunya. Dins del pluralisme pràctic que hi ha a casa nostra, nosaltres respectem pregonament totes les opinions, fins i tot les que discrepen totalment de les nostres (que, de tot hi ha a la vinya

del Senyor). Ara bé: la consciència ens faria mal si no diguéssim la nostra opinió.

I recomanem a tothom qui se senti identificat amb aquest plantejament que faci arribar a qui correspongui —a través de maneres legítimes, per suposat— aquests neguits, aquests temors. O sigui: les pregones aspiracions, que responen a unes pregones necessitats pastorals d'un poble, d'una nació que s'anomena Catalunya.

INFORME

COMUNIO I ALLIBERAMENT

MANUEL VALLS

No és pas fàcil descriure —en tan poques pàgines— de quina vida i de quines preocupacions neix el moviment d'origen italià «Comunió i Alliberament» (per entendre'ns millor empraré la sigla CL, pròpia de *Comunione e Liberazione*). Procuraré, malgrat tot, d'acostar el lector a les intuïcions originàries que es troben a la base d'aquesta experiència eclesial i de fer-li'n conèixer els trets bàsics.¹

1. Em serviré bàsicament —fent-ne un resum— de l'entrevista de Robi Ronza. Cfr. LUIGI GIUSSANI, *El movimiento Comunión y Liberación. Una entrevista en dos tiempos 1976/1986 realizada por Robi Ronza*, Ediciones Encuentro, Madrid, 1987. En aquesta editorial es poden trobar la major part de les obres de Giussani.

Els orígens

El fundador de CL és don Luigi Giussani, un capellà de Milà. El 1954, el «Giuss» (així l'anomenen familiarment) té 32 anys i és professor de Teologia Dogmàtica al seminari de Venegono. Una conversa —tot viatjant en tren durant les vacances— amb una colla de joves el fa adonar de la ignorància i de l'allunyament en què gran part de la joventut viu respecte a l'Església. Queda tan fortament afectat per aquesta experiència que demana als superiors de ser traslladat a un institut de segon ensenyament (un «liceu») com a simple professor de religió. Així és nomenat professor al gran «liceu» clàssic G. Berchet, de Milà. I allí comença la història. Els primers dies, durant els intervals s'atura a parlar amb els estudiants —pocs— que porten el distintiu de l'Acció Catòlica o de l'Escoltisme i els interpel·la: «però vosaltres creieu veritablement en Crist?» I se'l miren com estranyats. Cap d'ells —recorda Giussani— va respondre amb un «sí» espontani i segur. Ell insisteix: «Segons tu, el cristianisme i l'Església són presents a l'escola? Tenen una incidència en la vida dels joves?» Els estudiants inicialment no ho comprenen. Se'l miren com si es tractés d'un exaltat, d'un fanàtic, i li responen amb evasives o amb un somriure per sortir del pas. Aleshores es fixa que hi ha un grup d'estudiants que sobresurt per la seva unitat, per la seva acció, per la seva convicció en proposar les seves idees. Giussani pregunta. «Som del Partit Comunista», li responen.

El raonament que es fa Giussani és ben senzill: si a aquests nois una ideologia només humana ja és capaç d'unir-los i de donar-los una personalitat concreta, com és que els joves cristians, els quals uneix una realitat molt més gran —Crist— no viuen la seva fe de manera que incideixi realment en la *totalitat* de la vida? I com a resposta a aquest interrogant neix *Gioventù Studentesca* (GS).

Gioventù Studentesca

Giussani té una personalitat que atreu per la fermesa i la convicció amb què s'expressa. És sincer i coratjós. Combatent. En poc temps arrossega darrera seu prop de quatre mil joves. L'acció que els proposa consisteix en tres moments:

a) anar a l'encontre dels companys allí on la societat els condiciona i determina més, és a dir, l'escola o la universitat, com a llocs de formació de la seva mentalitat i de la seva cultura;

b) proposar-los *Jesucrist com a centre del significat de la seva vida* i com a explicació de tota la realitat (és la posició cristocèntrica que tant remarca el papa actual: «Crist, centre del cosmos i de la història»);

c) ésser presents en l'ambient a partir d'un testimoniatge i d'unes accions realitzades conjuntament.

Entre els grups que es formen —de caràcter mixt, nois i noies junts, a diferència de l'AC— es desenvolupa una profunda relació d'amistat i ajut recíprocs. Giussani els recalca el valor de la *vida litúrgica* i de la pregària personal i insisteix molt en el *treball cultural*. Fa que aquests joves descobreixin el més estimulant de la cultura catòlica contemporània a través de lectures de Von Balthasar, Daniélou, Guardini, De Lubac, Moeller, etc., tots ells, per altra banda, «mestres» en els quals recolza el pensament teològic de Giussani. A partir d'aquestes lectures i confrontant el que diuen amb l'*experiència* que viuen, els estudiants aprenen a formar-se un *judici cristià* sobre la realitat, perquè Giussani s'adona que un dels problemes més greus que viuen els joves cristians és que han adquirit el costum d'afrontar els problemes fonamentals de l'existència prescindint d'una *mentalitat* cristiana, per bé que conservin fins i tot una pertinença formal a l'Església.

Un fet —la revolució estudiantil del 68— fa trontollar el moviment. Alguns dels dirigents de GS es passen a les files dels grups radicals d'extrema esquerra. És una etapa dolorosa, que reflecteix, però, la gran sensibilitat social, cultural i política que els ha donat el moviment, i que continuarà essent sempre una nota característica de CL. El llibre de José M.ª González Ruiz *El cristianismo no es un humanismo* influeix en l'èxode. Un cert grup de líders de GS es reconeix en les tesis expressades en aquest llibre. «Segons el meu judici —afirma Giussani— tot i contenir algunes notes bones i interessants, presenta una limitació fonamental: la de perdre de vista l'ontologia mateixa del fet cristià, és a dir, la seva naturalesa d'*esdeveniment* amb el qual ha entrat en la història un factor "distint", diví: Crist i l'Església, únics que permeten a l'home una esperança d'alliberament».²

La reducció, en la pràctica, de la fe a una forma de compromís moral i social (l'evident simplificació del «creure és comprometre's»), en la qual cauen no pocs dels militants de GS, obliga a refermar la tesi de fons: *l'anunci del fet cristià és la font originària de l'alliberament*. Sense el suport d'una fe autèntica tota aquesta generositat i capacitat de sacrifici tendeixen finalment a convertir-se en una voluntat de poder o a degenerar en un cansament escèptic. La conclusió és clara: «la participació dels cristians en la lluita per assolir una societat nova, que no estigui ja fonamentada en la divisió i el benefici, no pot resoldre's amb l'adhesió a organitzacions que, de fet, dificulten la possibilitat de realitzar aquesta experiència, ni a formes de lluita política que tendeixen a reproduir els mateixos mals l'eliminació dels quals es proclama...».³

2. Op. cit. p. 50.

3. Íd. p. 64.

Comunione e Liberazione

Una reunió general d'adults que té lloc la tardor del 1971 marca la completa recuperació del moviment, que des de finals del 1969 havia començat a denominar-se «Comunione e Liberazione». «La nostra proposta i el nostre compromís —diu Giussani—⁴ consisteixen a *difondre, multiplicar, dilatar i fer més autèntica la unitat entre els creients com a reconeixement recíproc i implicació operativa comuna*, i això ve a ser, per un costat, *exemple*, i per l'altre, *factor operatiu* d'una dilatació de la llibertat en el món, és a dir, de l'arribada d'una societat més humana. La comunió cristiana viscuda no és l'únic actor de la història, però sí l'únic que pot donar ple acompliment a l'esforç que s'opera en la història».

Amb la paraula *comunió* es vol indicar l'arrel genètica i el valor ontològic de «l'associar-se cristià»: «Crist és, per a nosaltres *el misteri que ens uneix* en el nostre ésser i, tendencialment, en totes les nostres expressions; *no és simplement l'inspirador* d'una vida en comú amb objectius que, en substància, podrien trobar la seva inspiració i els seus mètodes també en d'altres llocs».⁵

Pel misteri de l'Encarnació s'introdueix en la història un factor absolutament nou: Jesucrist. Incorporat a ell pel baptisme, el subjecte cristià viu d'aquesta *novetat radical*. Jesucrist és una presència que canvia l'home i el món, tot transfigurant-los. D'aquí que no sigui possible una *subalternitat* de la fe cristiana a cap ideologia. L'Església, Cos de Crist, fa permanent en la història aquest *esdeveniment* que porta l'alliberament a la persona, a l'existència i a la història i el fa «trobadís» gràcies al signe que Crist ha establert («que tots siguin u...»). Tota la vida del creient està implicada en aquesta *unitat*, des de la gènesi dels seus pensaments fins a la formació dels seus sentiments i la seva manera d'afrontar la realitat i els problemes individuals i socials. Només una unitat així produeix el miracle de donar avui una fesomia objectiva a Jesucrist i evita que el cristianisme es redueixi a «paraula» o a sentiment que només «inspiren» la vida.

Crec que es pot parlar —en referir-se a CL— d'una *antropologia cristiana en acte*. CL parteix d'una visió radicalment cristiana de l'home i del món. «Només la hipòtesi de Déu, només l'afirmació del Misteri com a realitat existent més enllà de la nostra capacitat de reconeixement correspon a l'estructura originària de l'home».⁶ Sense aquesta premissa antropològica que porta a entendre *el sentit religiós* com a

4. Íd. p. 69.

5. Íd. p. 70.

6. L. GIUSSANI, *El sentido religioso. Curso básico de cristianismo*, vol. I, Ediciones Encuentro, Madrid 1987, p. 74.

exigència de totalitat constitutiva de la nostra raó no es pot comprendre la dinàmica de fons que «mou» els militants de CL. En aquest punt s'estableix un enfrontament obert amb un concepte de *racionalitat* bastit per la modernitat i que elimina, o de fet reprimeix, o almenys redueix a pur sentiment, aquesta dimensió última de la persona. Talment que s'oblida —o es nega— el *nexe* entre la vida en els seus nivells culturals, socials, polítics, etc., i aquesta dimensió que constitueix la tensió substancial de la consciència humana. Pau VI deia, tot citant De Lubac: «L'home pot organitzar la terra sense Déu, és cert, però al cap i a la fi també és cert que, sense Déu no pot fer altra cosa que organitzar-la en contra de l'home». I Giussani afegeix: «La consciència crítica de la pobresa, de la parcialitat i de la misèria pròpies, prepara l'home per a un esdeveniment que no provingui de si mateix, sinó que s'introdueixi en la seva vida i en la seva història com un *recurs nou*, que contínuament el reclami i l'ajudi a ser concret, positiu, autèntic; que li doni energia i tenacitat en la coherència, a més de la capacitat (d'altra forma impossible) de recuperar-se contínuament, o sigui de perdonar-se, per dir-ho amb una paraula cristiana».⁷

La resposta històrica, imprevisible i impensable per a l'home, d'aquesta dimensió constitutiva de la necessitat humana, d'aquest sentit religiós, és Jesucrist. Només Ell salva plenament l'home.

Les tres dimensions de l'experiència cristiana

Partint d'aquestes premisses, CL concreta la seva experiència educativa com a moviment eclesial sobre aquests *tres eixos*:

1. *Cultura*: definida com a desenvolupament d'una reflexió crítica i sistemàtica sobre l'experiència portada a terme a partir d'un factor determinant. Aquest factor, principi unificador de tota l'aventura cognoscitiva de l'home, és Jesucrist. Cultura, per tant, significa «categories mentals, judicis i valoracions» realitzats a partir d'aquest factor, la qual cosa no nega la necessitat de mediacions, mètodes, etc., amb els quals hom pugui apropar-se a la realitat i conèixer-la. La «cultura» indica, però, quelcom *substancial*. És la identitat i la certesa fonda des de la qual s'afronta tota la realitat i que possibilita mostrar un rostre concret i no un altre. Per als cristians, Crist és aquest punt de vista unitari que ens permet d'afrontar qualsevol aspecte de l'existència, sense haver de «censurar» cap factor, perquè els integra tots.

2. *Caritat*: entesa com a compartir apassionadament les necessitats d'altri, reconeixent l'amor que Déu té a l'home i que s'ha mani-

7. L. GIUSSANI, *El movimiento Comunión y Liberación...*, p. 86.

festat en Jesucrist. CL empeny a realitzar, personalment o en grup, gestos gratuïts, d'ajut i de compromís, com a «exercicis» de gran valor educatiu. Aquesta prioritat del «compartir» és un reflex pràctic de la tesi segons la qual no es pot conèixer només partint d'una anàlisi: cal posar-se a fons en la situació d'una persona o d'un ambient, conèixer llurs problemes i necessitats i participar-hi. A CL, li agrada de recordar que Pau VI parlava de la política com a «forma eminent de la caritat»: des d'un punt de vista cristià és la caritat la que inspira i fonamenta la iniciativa i la militància polítiques.

3. *Missió*: la passió per comunicar als altres el trobament que el creient ha realitzat amb Jesucrist, passió que s'expressa abans que res en l'ambient en què viu cadascú (universitat, treball, amics) i no només d'una manera individual, sinó, a ser possible, com a grup, per tal de fer present en el propi ambient el Cos de Crist, l'Església, fent que aquesta esdevingui un *rostre concret* per als altres que no creuen i els permeti de «trobar-se» amb Jesucrist a través d'aquesta comunió concreta de persones que el fan present.

Pedagogia del moviment

L'aprenentatge d'aquestes dimensions es va fent, sobretot, a través de l'anomenada *escola de comunitat*, en la qual a partir de textos que proposa el moviment es va creixent i madurant, tot confrontant el que es llegeix amb els fets i els esdeveniments que cadascú va vivint. L'objectiu és aprendre de realitzar un autèntic judici cristià sobre la vida. El mètode que es proposa parteix de l'*experiència de verificació* que el grup va assolint del que a CL li agrada d'anomenar la «hipòtesi cristiana». Per tant, parteix de la realitat de l'Església en la seva *concreció existencial i històrica*, tal com es reflecteix en la unitat d'experiència de la persona i de la comunitat.

En la pedagogia del moviment juga un paper important la figura de l'*adult*, laic o sacerdot, com a veritable educador. La hipòtesi que li ofereix la tradició cristiana rebuda arriba al jove per mitjà de qui ja l'ha experimentada, de qui ha arribat amb anterioritat a ésser adult. *Fiar-se*, per tant, de qui va fent aquest guiatge és una condició necessària per a créixer i madurar. Cal *seguir* el grup o la comunitat per tal de verificar si el fet cristià té capacitat o no de donar solució als problemes que el jove es planteja i de respondre a les seves exigències humanes. Les *anàlisis* —que en la coneguda RdV tan fàcilment derivaven en fragmentarietat, psicologisme i intel·lectualisme— són necessàries, certament, però des d'un punt de vista lògic no poden ésser més que posteriors.

La dimensió experimental i cultural, la intensitat de la comunió que es va creant, l'aprenentatge de realitzar junts gestos concrets, des de fer junts uns dies de vacances, fins a organitzar un temps per a l'estudi en comú, unes convivències, uns exercicis, etc., tot això va creant una *mentalitat comuna* que es viu en confrontació amb la «cultura dominant» caracteritzada per «la gran buidor» i que uniformitza i homologa, fins a ofegar les identitats culturals «diverses», entre elles la cristiana. D'aquest *distanciament crític* i d'aquesta confrontació sempre actualitzada neix aquest caire tan actual i significatiu que té CL, i que porta aquest moviment a valorar tota veritable experiència humana, fent-la aparèixer, però, amb tota una càrrega de tipus *alternatiu* i crític, quan en pressent o n'entrelluca els factors de deshumanització.

Un factor decisiu és la fidelitat a aquesta *companyia* (una altra de les expressions típiques del moviment) en la qual Crist es fa present, perquè per mitjà d'ella els seus membres van reconeixent-se progressivament identificats, constituïts per l'*esdeveniment* i la *novetat* que significa aquesta presència de Crist, origen i fonament dels creients. La companyia va generant el *desig* de construir en l'ambient on s'està un *fet eclesial*, és a dir, una realitat que no deixi aquest esdeveniment en pura afirmació teòrica. La «companyia» realitza —però evidentment no exhaureix— Crist i la seva Església en termes històrics, físics, «trobables», que facin possible als amics i als companys de no limitar-se tampoc a un discurs teòric sobre Jesucrist i l'Església, sinó de posar-los a l'abast una realització concreta davant la qual o bé optes per la indiferència o, al contrari (si hi ha una mínima posició humana veritable), et suscita interès, curiositat, o millor encara, atracció.

La creativitat cultural, social i política

La tesi de CL és que la fe no és quelcom individualista i intimista, sense cap possibilitat d'incidir legítimament en la història, sinó que, al contrari, l'experiència de la fe és de per si mateixa *creativa*, tant en el pla cultural, com en el social o el polític. És a dir, afirma Giusani, «la fe cristiana —quan es viu com ha de ser viscuda en la concreció d'una situació històrica, immersa en els ambients, en les situacions i en els problemes en què es troba la gent— fa néixer models de comportament, valors i judicis que poden ser compartits per tots, per cristians i per no cristians, perquè la seva arrel està en l'experiència d'humanitat veritable i profunda que la fe ajuda a produir».⁸ Tota

8. Íd. p. 167.

una munió de realitzacions i «obres» animades i promogudes per militants de CL avalen aquestes frases de Giussani.

CL és a l'origen, per exemple, de la gran casa editorial Jaca Book, que publica l'edició italiana de la revista teològica internacional «*Communio*», les principals obres de Hans Urs von Balthasar i una magnífica edició de les obres completes del cardenal De Lubac, per citar només alguns dels noms més significatius. De CL han nascut el setmanari, molt incisiu, «*Il Sabato*», i des de fa quatre anys, la revista mensual «*Trenta Giorni nella Chiesa e nel mondo*». A Espanya, «Ediciones Encuentro» és l'editorial més lligada a l'experiència del moviment i publica les edicions castellanques de «*Communio*» i de «*Trenta Giorni*». Cal esmentar, també, l'«*Istituto di Studi per la Transizione*» (ISTRA) on universitaris de totes les disciplines i no universitaris estudien els processos de transició que la societat actual viu a escala mundial i s'esforcen a comprendre el paper i el futur de l'Església dins aquest context.

Potser una de les activitats més espectaculars nascudes de CL siguin els «*Meeting per l'amizia fra i Popoli*» que tenen lloc cada estiu a Rímni i que són visitats durant la setmana en què se celebren per més de 500.000 persones. Es tracta d'un dels esdeveniments culturals més importants d'Itàlia. La darrera edició fou sobre el tema «*Creació, art i economia*». El d'aquest estiu tindrà per títol: «*Constructors d'una història, cercadors d'Infinit*».

El 1976, a iniciativa de grups de CL amb plena autonomia, juntament amb d'altres persones interessades a cercar noves formes de vida per a l'home, nasqué el *Movimento Popolare* (MP). Cal subratllar el fet d'aquesta autonomia, perquè l'existència del MP sovint ha produït, pel fet d'estar promogut i animat per tants militants de CL, la identificació de CL amb un moviment polític, quan no és altra cosa que un moviment eclesial d'educació de la fe. Ara bé, una fe que s'interessa per *tota* la realitat humana i, per tant, també per la política, en el sentit més noble de la paraula. De tota manera, cal afirmar que el MP no és tant un moviment «polític» en el sentit estricte del mot (no és un partit) com un moviment de gent que vol expressar-se socialment i crear realitats concretes des de la visió de l'home i de la societat que promou el cristianisme. El compromís del MP ve sintetitzat per afirmacions com aquestes: «més societat, menys Estat; més creativitat, menys planificació general del poder». I el MP ho ha demostrat creant cooperatives, centres culturals (de consum, de llibreria, de construcció, etc.), centres culturals, de solidaritat, escoles, etc., arreu d'Itàlia. Tot un conjunt d'«obres» per mitjà de les quals es fa efectiva una *presència* cristiana en l'ambient cultural i social. En definitiva, per mitjà d'aquestes «obres» se cerca crear unes condicions que permetin un *diàleg efectiu entre fe i cultura*, diàleg pel qual l'ac-

tual cultura dominant no demostra gaire interès (llevat de realitzar-lo amb teòlegs que s'hi mostrin ideològicament en sintonia).

Sense negar l'autonomia de l'ordre temporal, CL creu que avui els cristians han de treballar per crear *estructures de plausibilitat* perquè la fe sigui coherent i significativa dins aquest diàleg social i no esdevingui un fet irrellevant o reduït a uns «mínims» humanistes i religioso-culturals. És veritat que la principal «estructura» de plausibilitat, que conté inherent a ella mateixa «un immens potencial cultural», és la mateixa celebració cristiana, com a alguns els agrada d'afirmar, però l'experiència cristiana té en ella mateixa una força d'agregació i de proposta que va més enllà de les fronteres del temple.

El compromís de líders i dels membres del MP dins la democràcia cristiana mereix alguna precisió. Cal dir que no hi ha cap vincle orgànic entre CL i DC. El compromís dels militants de CL en la DC és sota la seva exclusiva responsabilitat i es canalitza a través del MP. Ara bé, l'elecció de la DC no significa cap unió indissoluble del MP amb aquest partit, sinó que es tracta d'una decisió històrica i contingent. Obeeix, en principi, al fet que entre tots els partits existents a Itàlia aquest és l'únic que en el seu plantejament, hi té més cabuda la visió cristiana de l'home i del món. Les tensions —i la dialèctica—, però, entre el MP i la DC són prou conegudes. Aquesta és acusada de capitalista, liberal, laicista, etc. El MP vol aportar al món de la política partidista un altre esperit més humà, més al servei de les necessitats profundes i reals de la persona i dels grups culturals i socials de base, que no dels interessos de poder. Els militants del MP manifesten que no els interessa *el poder*, sinó *poder fer coses*, fer possibles àmbits més humans a partir dels quals recrear —i regenerar— el teixit social.

Organització i extensió de CL

El nivell educatiu, o sigui CL en sentit propi, està dirigit a Itàlia (i en qualsevol altra part on la consistència i l'extensió del moviment ho justifiquin) per un Consell format per un responsable de cada «regió» i per responsables sectorials de les activitats en cada ambient específic (CLU, universitaris; CLL, treballadors). El mecanisme es repeteix de manera semblant en l'àmbit «regional» o «nacional». Finalment en l'àmbit diocesà. Existeix, a més, un Consell internacional format pels responsables de cada país on el moviment és present. Actualment CL es troba en una trentena de països, després que el papa Joan Pau II exhortà el moviment a estendre's arreu, en una al·locució de 1984: «Aneu per tot el món a portar la veritat, la bellesa i la pau

en Crist Redemptor (...), aquesta és la consigna que avui us deixo». A Itàlia compta amb uns 60.000 militants. A l'Estat espanyol el grup més florent és el de Madrid, amb uns 600 estudiants. A Catalunya, concretament a Barcelona, hi és present des de fa uns tres anys i l'actual comunitat és d'uns trenta membres (la majoria universitaris), acollits a la proverbial hospitalitat benedictina de les monges de Sant Pere de les Puel·les. Com es difon? És ben senzill: per mitjà d'encontres i relacions personals i per la presència en el propi ambient. I ensenyant les cartes clarament, perquè CL no estima els secretismes ni cerca de ser «elitista». Tothom hi cap, mentre la seva posició humana es trobi reconeguda en l'autenticitat de l'experiència que viu el grup. A la comunitat de Barcelona, per més paradoxal que pugui semblar, compten amb membres que encara estan en una posició agnòstica o que n'han partit inicialment.

La Fraternitat i els Memores Domini

Erigida primer per l'abat de Montecassino el 1980 i reconeguda després per la Santa Seu el 1982, la *Fraternitat* constitueix una invitació als adults perquè s'agrupin en realitats «comunionals» establertes de manera absolutament lliure i regides per la responsabilitat del mateix grup. La *Fraternitat de CL* (que avui compta amb 9.000 membres) és fruit d'una agrupació lliure i espontània basada en llaços d'amistat. Té com a finalitat l'ajut i el recolzament mutu en la vida, entesa com un camí vers la santedat. Cadascuna es dóna la seva pròpia regla, la qual, en tot cas, ha de tenir presents aquests aspectes: 1) un compromís d'oració amb forma i periodicitat preestablertes; 2) la contribució, lliurement fixada, però regular, a un fons comú, que serveix per atendre les necessitats tant del moviment com de tercers; 3) l'acceptació de les orientacions espirituals i de vida pràctica que proposa la «diaconia» central de la Fraternitat; 4) el compromís en una «obra» comuna, entesa com la concreció pràctica específica, per bé que no necessàriament directa, de la gran obra comuna de tota la Fraternitat, que és el conjunt del Moviment.

L'Associació *Memores Domini* és integrada per membres que se senten cridats a la virginitat dins el món com a laics. Viuen en petites comunitats i segueixen una regla comuna. La vocació d'aquestes persones no és antitètica sinó complementària a la vocació sacerdotal i a la del matrimoni (que no és pas per a la classe de tropa...), vocacions ambdues molt estimades pel moviment, perquè, com afirma don Giussani, representen «una resposta adequada a la necessitat actual que té l'Església d'estar capilarmet present en el cor mateix d'un món

ateu, enterament dominat per una preocupació desequilibrada i obsessiva al redós de la seguretat material i del sexe. Enmig d'un món així aquestes persones són un exemple de com es pot viure la pròpia humanitat de manera «diversa».⁹ El fet de pertànyer, però, a Memores Domini no atorga als seus membres cap superioritat o autoritat especials dins CL.

Reflexió final

Del moviment Comunió i Alliberament se'n poden contestar, probablement, algunes coses i no cal dir que ja hi ha qui s'ho ha fixat com a objectiu. El que no es podrà fer mai, certament, és posar en dubte la seva vitalitat i la seva capacitat de proposta, la seva passió per l'home concret i la seva eclesialitat. Estem davant una realitat que ha partit de la vida i no d'un pla pastoral elaborat en un despatx. Una realitat que ha emergit com una novetat no programada i que és signe de la llibertat de formes amb què es realitza l'única Església. CL no vol viure, tanmateix, al marge de l'Església local, sinó que s'hi vol inserir sincerament. No pretén erigir-se en prelatura i cerca (ni que això comporti tensions i una certa «mortificació», segons expressió de Giussani) un lloc en el si de l'Església particular. Cal, però, que les Esglésies particulars donin cabuda a aquest fill inesperat sortit de les seves entranyes. CL, per la seva banda, està ben disposada a corregir el que calgui per part d'aquells a qui correspon l'exercici del legítim «discerniment».

Crec que no podem jutjar amb lleugeresa aquests «redemptors impacients» i que hem d'aprendre del seu admirable «esperit d'iniciativa cristiana» (expressions de Rovira Bellosó). És comprensible que, des d'una certa perspectiva, neixi l'interrogant —també formulat per Mn. Rovira— que «da il·lusió d'un inconformisme impacient, l'ambigüitat d'una lucidesa que, sense una concreta fidelitat a la causa dels pobres i de la pau», pugui esdevenir reaccionària.¹⁰ Ara bé, el fet que el discurs teològic de CL no parteixi, com és prou evident, de les premisses d'una teologia d'alliberament, no significa que aquestes fide-

9. Íd. pp. 179-180.

10. J. ROVIRA BELLOSÓ, *Fe i cultura al nostre temps*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1987, p. 117.

litats no siguin cercades i mantingudes.¹¹ El que succeeix és que la perspectiva des d'on s'afronten és, simplement, diferent (l'exposició d'aquest aspecte demanaria un llarg article).

A casa nostra CL haurà d'anar demostrant, en tot cas, amb fets concrets i amb senzillesa, la validesa de la seva experiència i el desig de compartir-la amb tots els qui, sense cap tipus de prejudici, reconeguin la magnitud dels reptes que té plantejats avui l'Església (secularització, cultura de la increença, etc.) i reconeguin també que l'Esperit no deixa de suscitar nous carismes per respondre a les noves circumstàncies. Cal que tingui present, però, que Catalunya no és exactament com Itàlia. CL haurà de tenir en compte els factors de la nostra història més recent si vol evitar de ressuscitar velles polèmiques i crispacions. Tanmateix, no ha de renunciar al seu paper de *despertador* d'un catolicisme acomplexat. Com digué fa poc don Giussani a Barcelona: «Una Església orientada a ser simplement la que afegeix al món un suplement d'humanitat... la que dóna suport a les iniciatives de justícia i de concòrdia dels homes... la que suma els seus esforços, bé que per una motivació de fe, a la construcció de la ciutat... pot arribar a resultar interessant al mateix Gorbaxov. Però una Església en la seva plena dimensió espiritual, que es reclama del fet no científic de l'encarnació de Déu en la nostra història, que manté la irreductibilitat del seu missatge... pot arribar a fer nosa a les mateixes democràcies cristianes...».¹²

De CL, els catòlics catalans n'hem de destriar el gra de la palla i, sobretot, saber-ne deduir les lliçons inherents a les nostres faltes col·lectives, fruit en bona part de no saber llegir els signes dels temps que estan plens de set de Déu en la gent més generosa de casa nostra. Són molts aquells a qui ja no va la vella dialèctica entre progressisme i conservadorisme —i menys emprada com a criteri de discerniment per a un cristià—. Són molts els qui desitgen viure una pertinença a Jesucrist en el si de l'Església, sense subalternitats ideològiques de cap mena i desitgen que aquest fet incideixi en la totalitat de la seva vida, tant

¹¹ Cal saber, per exemple, que el tema del primer Meeting de Rímìni, el 1980, fou «*La pau i els drets de l'home*», i que hi va intervenir, especialment convidat, Spadolini, un dels homes més significatius de la cultura «laica» italiana. I que el 7 de novembre de 1983, desfilaren junts, en una important manifestació per la pau organitzada pel MP, Roberto Formigoni, líder d'aquest moviment, i l'alcalde socialista de Milà, Carlo Tognoli. Per altra banda, per mitjà de l'AVSI (Associació de Voluntaris per al Servei Internacional), CL dóna estabilitat i recolzament tècnic a un amplíssim programa d'iniciatives, sobretot, a Amèrica Llatina.

¹² Cfr. J. CARRERA I PLANAS, *Pasqua, l'alegria absolutament nova*, a «Catalunya Cristiana», 3-9 abril del 1988, n.º 445, en el qual «cita de memòria» aquestes frases.

individual com social. Com declarà l'any passat el cardenal Godfried Daneels, arquebisbe de Brussel·les, «creure que el cristianisme s'hauria de limitar a fornir unes inspiracions morals per a una acció, la qual ja no tindria res a veure amb el moment de la fe, és un plantejament fals. Jo no dic que la fe dicti mecànicament la fórmula de la política i de l'economia. Però CL m'interessa específicament per aquesta raó: ella aconsegueix l'impacte de la fe amb la vida concreta. No és un moviment d'«espiritualitat» (n'hi ha tants, i de molt bons...). CL uneix la vida concreta (feta de cultura, política i economia, de «tot», en definitiva) amb la fe. Això genera una nova cultura, una manera d'afrontar la política i l'economia. Em sembla, quelcom interessantíssim per a l'Església sencera. No conec cap altre moviment catòlic en el món que tingui aquesta consciència de si mateix. Em sembla únic».¹³

Tal vegada, penso jo, l'originalitat de CL no és res més que l'aplicació d'un sentit genuïnament *catòlic*, que li permet sentir-se entroncada solidàriament amb la història i la tradició multiseulars de l'Església, de la qual assumeix totes les llums i totes les ombres, sense haver de recórrer, per aquesta raó, a una presentació «culturalment modernitzada» del cristianisme amb la intenció de fer-se perdonar la pròpia identitat davant la cultura dominant. Una cultura que fa pressió perquè la fe cristiana sigui reduïda a un pur afegitó que els no creients «toleren» com a inofensiu i els mateixos creients tracten de «justificar» com una dòcil col·laboració amb els mateixos fins i projectes defensats pels qui tallen el bacallà (culturalment parlant) i configuren, amb poderosos mitjans, la mentalitat de la gent.

«Redemptors impacients», doncs? Podria ser. Però, pel que n'he pogut conèixer i saber, jo els anomenaria, pura i simplement, «cristians coratjosos».

13. RENATO FARINA, *Porterò Rimini in Vaticano. Parla Daneels*, a «Il Sabato» 10 (1987) n.º 36, p. 3.

LES COMUNITATS NEOCATECUMENALS

JOSEP MARTRAT

UN CAMÍ D'INICIACIÓ CRISTIANA I D'EVANGELITZACIÓ¹

El Senyor ens ha cridat a viure un camí de conversió per mitjà del qual podem redescobrir les riqueses immenses de la nostra fe, en un catecumenat postbaptismal, en el qual, de mica en mica, etapa rera etapa, esglaió rera esglaió, puguem davallar fins a les aigües de la regeneració eterna, a fi que el baptisme que un dia l'Església ens va conferir pugui arribar a ser, mitjançant la nostra adhesió, sagrament de salvació, bona notícia per als homes. Amb el Neocatecumenat s'obre, al cor de la pastoral de la parròquia, un camí d'iniciació cristiana. Aquest camí haurà de desenvolupar una *pastoral d'evangelització per als adults*, engendrar a la fe tants germans nostres que viuen avui un cristianisme rutinari i donar a tants homes que viuen immersos en un món secularitzat la possibilitat de trobar-se amb Nostre Senyor Jesús, a través de comunitats cristianes que viuen la seva fe en l'estatura adulta de l'amor i en la dimensió de la creu i de la perfecta unitat.

Origen i desenvolupament

Aquest camí s'inicià a Madrid el 1964 entre els barraquistes de Palomeras Altas. Allà Kiko Argüello i alguns germans foren cridats pel Senyor a viure el seu cristianisme enmig dels pobres, compartint existencialment la vida d'aquells que, en la seva misèria, suporten les conseqüències del pecat a la nostra societat; es van trobar, doncs, requerits per les mateixes persones amb les quals vivien a anunciar la *bona notícia* del Nostre Salvador Jesucrist. Aquesta paraula —que naixia feble i balbucient per la dificultat que comporta anunciar l'Evangelí a gent sense cultura ni educació de cap tipus— a mesura que davallava sobre els pobres, realitzava el naixement d'una realitat nova: la *koinonia*.

1. Aquest informe ha estat extret principalment de la intervenció de Kiko Argüello a l'Assemblea plenària de la Sagrada Congregació per a l'Evangelització dels Pobles, reunida a Roma del 19 al 22 d'abril de 1983. (Vegeu l'apèndix de *El Neocatecumenado en los discursos de Pablo VI y de Juan Pablo II*, Madrid, juliol 1986, Centro Neocatecumenal.)

Meravellats vam ser testimonis d'una *paraula* que, fent-se carn en gent tan pobra que l'acollia amb alegria, donava lloc al naixement d'una comunitat en oració, a una *litúrgia* sorprenent, com era la resposta de tants germans que, plens de pecats, beneïen el Senyor que s'havia recordat d'ells. D'aquesta manera, en un període de tres anys, vam veure aparèixer davant dels nostres ulls un veritable camí de gestació a la fe, una mena de catecumenat que anava creant, de mica en mica, una Església que realitzava una comunió fraterna, que donava lloc a l'amor en una dimensió que ens sorprenia a tots, com era la mort per l'enemic, la dimensió de la creu.

Alguns rectors de Madrid i d'altres ciutats espanyoles desitjaren que duguéssim a les seves parròquies l'experiència de catequesi que ells mateixos havien vist. El 1968 vam ser convidats a anar a Roma. Després aquest camí es difongué a altres països per mitjà de la predicació dels catequistes de les primeres comunitats i dels itinerants. Actualment el Camí Neocatecumenal està estès en unes vuitanta nacions i té més de sis mil comunitats als cinc continents.

Catequistes itinerants

Les peticions per part de rectors d'altres diòcesis van donar lloc ben aviat a la manifestació del carisma de catequistes itinerants, els quals, partint de la pròpia comunitat es posen a disposició durant un temps per dur el Neocatecumenat a aquelles diòcesis que ho demanen.

Molts equips de catequistes itinerants —després d'una experiència d'evangelització a la pròpia nació— han estat cridats pel Senyor per obrir el camí en altres nacions d'on ens havien arribat nombroses peticions dels bisbes i dels rectors, sobretot a partir del 1972.

És una de les experiències més grans per a nosaltres, avui, que ens fa beneir el Senyor, veure com Déu permet que anunciem l'Evangelí a tants llocs del món; no tan sols que proclamem el kerigma, sinó que sorgeixi un camí comunitari de gestació a la fe, per mitjà del qual —amb el temps— la parròquia pugui passar d'una pastoral de sacramentalització a una pastoral d'evangelització.

Un camí per a l'evangelització

El camí neocatecumenal es viu dins l'actual estructura parroquial en comunió amb el bisbe, en règim de petites comunitats formades per persones d'edat, condició social, mentalitat i cultura diverses. No es tracta d'un grup espontani, ni d'una associació catòlica, ni d'un

moviment d'espiritualitat, ni d'un grup elitista dins la parròquia. Es tracta de persones que volen redescobrir i viure plenament la vida cristiana i les conseqüències del seu baptisme a través d'un *Neocatecumenat*, dividit en diverses etapes, semblants a les de l'Església primitiva i adaptat a la seva condició de batejats. Aquestes comunitats tenen, per tant, la missió de ser, al cor de la parròquia, el signe i el sagrament de l'Església missionera; d'obrir, doncs, un camí concret a l'evangelització dels allunyats, que doni —en la mesura en què la fe es desenvolupi— els signes que criden els pagans a la conversió: l'*amor* en la dimensió de la creu i la *unitat*. «Estimeu-vos els uns als altres tal com jo us he estimat. Tothom coneixerà que sou deixebles meus en això: que us tingueu amor els uns als altres» (Jo 13,34-35). «Perquè tots siguin u, perquè ells també siguin u en nosaltres igual com tu, Pare, ets en mi i jo sóc en tu, perquè el món cregui que tu m'has enviat» (Jo 17,21).

A la llum del concili Vaticà II, el camí neocatecumenal apareix als nostres ulls com una manera concreta d'edificar l'Església en petites comunitats que siguin en el món el *cos visible de Crist ressuscitat*. Aquestes no s'imposen i senten el deure de no destruir res, de respectar-ho tot, i de presentar-se com el fruit d'una Església que es renova i que diu als seus pares que han estat fecunds perquè d'ells han nascut.

Carismes i ministeris

Allà on això es realitza s'entreu una nova estructura de l'Església local formada per petites comunitats cristianes, com un cos orgànic que, a mesura que va desplegant la seva fe, fa madurar els carismes i reclama els ministeris que l'ajudin, el serveixin i li facin possible aquesta renovació, ja que són el mitjà volgut per Déu per fer créixer constantment la seva Església (Ef 4,11; 1C 12). Veiem així com els carismes que fan present el Crist total —Crist apòstol, profeta, diaca, pastor, didàscal, fidel al seu Pare, unit a la seva Església, compassiu amb els qui pateixen, etc.— apareixen a cada comunitat en el prevere, en els responsables (per als quals hem demanat el diaconat), en els catequistes itinerants i locals, en les verges, en les vídues, en els esposos, etc.

PROCÉS NEOCATECUMENAL

Esperit del camí

La primera finalitat d'aquest neocatecumenat, o iniciació a la fe, és la formació de la comunitat. Aquesta, al principi, neix molt imper-

fectament, ja que en el fons està condicionada a l'adhesió de cadascú a la Paraula de Déu. Després, de mica en mica, els nostres defectes vénen en ajuda nostra obligant-nos a un replantejament constant de la nostra fe. La impotència per a estimar, per a assumir de l'altre el que ens destrueix —els seus defectes—, se'ns imposa com un interrogant fortíssim. Estimar comença a aparèixer com la destrucció del nostre jo, d'allò que és la nostra seguretat; estimar serà, doncs, morir i la nostra tragèdia és que no volem morir; estimar allò que no sóc jo serà sempre un salt al buit, serà sempre haver vençut la mort.

Al capítol 2 de la carta als Hebreus hi ha escrit que l'home està sotmès durant tota la seva vida al mal i al diable per la por que té a la mort; per això ha vingut Jesucrist, «a fi de destruir mitjançant la mort a qui tenia el poder sobre la mort, és a dir, el diable, i d'alliberar aquells qui per por de la mort es passaven tota la vida en la condició d'esclaus» (He 2,14-15).

Si estimar de veritat és transcendir-se en l'altre, és a dir, morir a allò que jo sóc, i si tots estem sotmesos al maligne durant la vida perquè tenim por a la mort, és clar que si en nosaltres la mort no ha estat vençuda per la Resurrecció de Jesucrist, no podem estimar. Quin serà el signe que estem ressuscitats amb Crist? *L'amor fins a la mort, l'amor en la dimensió de la creu, l'amor a l'enemic* «tal com jo us he estimat». «Tothom coneixerà que sou deixebles meus en això». És per això que cal renéixer de Déu, rebre la vida nova de Crist ressuscitat de la mort mitjançant l'Esperit Sant. «Sabem que ja hem fet el pas de la mort a la vida perquè nosaltres estimem els germans» (1Jo 3,14).

Missió a la parròquia

¿On neixen aquestes comunitats que fan present Crist Ressuscitat per l'amor que han rebut gratuïtament? A la parròquia. Aquesta se'ns presenta com el lloc adequat per fer aparèixer l'Església local com a «sagrament de salvació», sense crear una Església paral·lela, sense destruir res, assumint de mica en mica la realitat de l'Església d'avui i el temps de transició que viu.

La majoria dels nostres cristians tradicionals viuen avui la seva fe d'una manera infantil, com ho demostra el divorci evident entre religió i vida. Per això cal absolutament un procés seriós de conversió que es realitzi a la vida diària. Un temps en què, conduïts per la paraula i l'eucaristia viscudes en la dimensió d'una comunitat concreta, puguin experimentar Crist Salvador, el Regne de Déu que arriba i l'alegria de la fe.

Per arribar a això caldrà donar en el propi ambient els signes de

la fe, signes que facin Crist present i creïble; signes clars, per a qual-sevol home del carrer, del fet que Crist l'estima fins al punt de poder alliberar-lo de la seva alienació, del seu sofriment i de la mort. «Estimeu-vos tal com jo us he estimat. Tothom (l'home del carrer) coneixerà que sou deixebles meus en això». «Que tots siguin u com tu, Pare, ets en mi i jo sóc en tu, perquè el món cregui».

Els signes de la fe criden a conversió la parròquia. Per mitjà de l'amor i la unitat d'aquesta comunitat de fe, es crida a conversió tota la parròquia, comptant que allà on aquestes comunitats han nascut la parròquia es convulsiona positivament, i s'han donat els signes interrogatius creats al seu voltant i que criden, en conseqüència, moltes persones allunyades de l'Església, que entren en altres comunitats de la mateixa parròquia. D'aquesta manera ha començat a aparèixer una nova estructura parroquial que, sense destruir la que ja existeix, va fent conscients tots els germans de la necessitat absoluta, avui, d'aprofundir la fe.

És el retorn de la comunitat, *poble de Déu*, de l'Església primitiva, en la qual, per mitjà dels signes de l'amor en la dimensió de la creu i de la perfecta unitat, es fermenta, s'il·lumina, se sala l'ambient on es troba. De nou el crit «Mireu com s'estimen!» sorgeix enmig dels homes i els crida a conversió.

Primeres passes

Quan el rector desitja iniciar aquest camí pren contacte amb les parròquies en les quals existeixen comunitats neocatecumenals. Després d'haver pres consciència sobre què és el camí i d'haver acceptat de ser-ne el centre, demana que se li enviïn catequistes, els quals es comprometen a iniciar i a guiar el catecumenat en comunió amb el rector.

Els catequistes parlen també amb tot el presbiteri i li presenten la necessitat d'inaugurar una pastoral d'evangelització a través d'un catecumenat postbaptismal; després tenen una trobada amb els moviments de la parròquia i, a l'últim, fan una invitació a tots els fidels de la parròquia durant les misses del diumenge. L'equip de catequistes està format per un prevere —garant de l'ortodòxia i de l'eclesialitat de l'anunci—, un matrimoni i un jove, i constitueix una petita comunitat d'evangelització.

ETAPES FONAMENTALS

El kerigma

La primera fase és la del kerigma, anunci de salvació que es desenvolupa a través d'un diàleg obert i existencial sobre la incidència del cristianisme a la vida de les persones. Les catequesis es basen en el trípode sobre el qual es basarà tot el recorregut neocatecumenal: paraula — litúrgia — comunitat

El pre-catecumenat

Tan bon punt s'ha format la comunitat comença la segona fase: el pre-catecumenat. És un període de *kénosi* en el qual les persones verifiquen la seva fe caminant al costat d'altres persones imperfectes i pecadores, en la novetat d'una comunitat concreta que fa de mirall i que crida cadascú a conversió en veure clarament la seva realitat.

En aquesta etapa, la comunitat té necessitat d'una paraula que il·lumini la seva realitat i l'ajudi: celebra la *paraula de Déu* un cop cada setmana amb temes adients —com són aigua, anyell, esposa, etc.—, com a iniciació en el llenguatge bíblic, i l'*eucaristia* del diumenge, el dissabte a la nit. Un cop al mes la comunitat passa el diumenge en convivència per tal que cada u expressi lliurement la seva experiència de la paraula i de com aquesta incideix sobre la pròpia realitat de treball, família, sexe, societat, riquesa, etc.

Després de gairebé dos anys, els catequistes que visiten periòdicament la comunitat tornen i la preparen, en una convivència de tres dies, per al primer escrutini, com a pas al catecumenat. En aquest escrutini, en presència del bisbe, es posa davant de les persones la primera part del seu baptisme a fi que diguin «amén» i que la gràcia conferida per aquest pugui créixer i actuar obrint les portes al catecumenat.

El catecumenat postbaptismal

El catecumenat es desenvolupa en dos períodes: durant el primer la comunitat, perseverant en la paraula, en l'eucaristia i en la comunió fraterna, experimenta la potència de Crist que porta els neocatecúmens a posar Déu al centre de la pròpia vida, tot despullant-se, de mica en mica, sense esforç, dels ídols (diners, carrera, afectivitat) i vigilant com verges a l'espera de l'espòs. Després de gairebé un any,

els catequistes tornen per preparar l'escrutini del pas definitiu al catecumenat, de manera que el primer escrutini és com una porta que s'obre i que es tanca en el segon. Ara els catecúmens són iniciats pels catequistes en una oració individual i quotidiana amb els salms. Després, per mitjà de la «tradiçió» i la «reditio symboli», descobreixen com el baptisme que un dia els conferí l'Església els fa enviats, per tal de donar testimoni de la seva fe a l'ambient de treball, a la família i principalment a la parròquia, en un apostolat específic com és l'anunci de l'Evangel·li, de dos en dos, per les cases del barri, en la catequesi parroquial, etc.

En aquest moment del camí les persones es fan responsables de transmetre la fe als seus fills i per això es fan tres tipus de reunions: en família, amb la participació dels fills; en comunitat, i, finalment, amb tota la comunitat de la parròquia a les grans festes, com la vetlla pasqual.

Hem descobert l'alegria més profunda i el centre de la nostra vida a la celebració de la Pasqua, en una gran vetlla que dura fins que apareix l'estel del matí.

Després d'això es descobreix com el baptisme ens fa fills de Déu i això per mitjà del descobriment i l'estudi del Parenostre en un context d'oració profunda i meravellosa on s'ensenya a cridar: «Abbà, Pare».

L'elecció, i la renovació de les promeses baptismals

El temps del catecumenat postbaptismal tendeix a dur els neocatecúmens a la simplicitat, a fer-se petits, a abandonar-se a la voluntat del Pare. Això els permetrà —sempre guiats pels catequistes en comunitat amb el rector— de passar, per mitjà de l'abandonament, a una espiritualitat de lloança i agraïment. Així són preparats a entrar en l'última etapa del camí: l'elecció i la renovació de les promeses baptismals. Veïem, doncs, com han recorregut les tres etapes fonamentals de la vida cristiana: humilitat (pre-catecumenat), simplicitat (catecumenat postbaptismal) i lloança (elecció i renovació de les promeses baptismals).

La família de Natzaret, imatge de les comunitats neocatecumenals

Nicodem demana a Jesús: «¿Com és possible que neixi un home que ja és vell? ¿És que pot entrar una altra vegada al ventre de la seva mare i néixer?»

Aquesta frase il·lustra l'esperit de les comunitats neocatecumenals: tornar al si de l'Església, tornar a la nostra Mare, a la Verge, perquè ella engendri i faci créixer en nosaltres la llavor del baptisme que portem a dins. Aquest temps de gestació i de creixement l'anomenem neocatecumenat. Maria, imatge de l'Església i de cada cristià, rep un anunci d'alegria, una Bona Notícia: el Messies naixerà en tu. Després de l'acceptació d'aquesta paraula, l'Esperit Sant la cobrirà amb la seva ombra i iniciarà la gestació de la nova criatura: Crist Jesús s'anirà formant lentament fins al naixement a Betlem. Anunci, gestació, naixement i vida oculta a la petita comunitat de Natzaret, on creixerà fins a arribar a l'edat necessària per a realitzar la missió que li ha estat confiada pel Pare: són les fases que volem recórrer, conveçuts que a través d'elles l'Església pot renovar-se per respondre als nous temps i servir el món d'avui.

Crist, constituït per Déu en Esperit que dona vida, primogènit de la nova creació, fa accessible al món la seva obra de salvació, en la «koinonia», en «l'ágape» d'un poble ressuscitat per ell, en una Església, en una comunitat d'homes que s'estimen pel nou Esperit vessat damunt d'ells: l'*Esperit Sant*.

El neocatecumenat es presenta com un període de gestació al si de l'Església. En aquells homes que, com Maria, diuen «amén» a l'anunci del Salvador. La paraula comença a engendrar una nova creació, obra de l'Esperit Sant.

L'Església es presenta com una Mare que engendra, que nodreix, que dona a llum, que té cura fins arribar a l'estatura de l'home nou, del qual diu sant Pau: «Ja no visc jo, sinó que és el Crist qui viu en mi».

I la comunitat, en la qual Crist es fa visible, viu en *humilitat, simplicitat i lloança* com la Sagrada Família de Natzaret, conscient de tenir un objectiu: donar temps perquè Crist hi neixi per complir la missió confiada per Déu, la del Servent de Jahvè.

Presència a Catalunya

A Catalunya el Camí Neocatecumenal és present a les diòcesis de Barcelona, Tarragona i Vic. Hi ha quaranta-tres comunitats, amb una mitjana de trenta/trenta-cinc persones per comunitat. Les comunitats radiquen sempre a les parròquies. Així, al bisbat de Barcelona, n'hi ha a catorze parròquies, i a Tarragona i a Vic, n'hi ha en una parròquia. A tot Catalunya hi ha unes 1.300 persones que segueixen aquest camí, de les quals vint-i-tres són preveres.

A tall de balanç, podem dir que el camí que es va fent és satisfactori, encara que la implantació del camí neocatecumenal vagi molt més

lenta a Catalunya que a d'altres països. A Barcelona aquest camí es va començar el 1971, i durant aquests disset anys n'han sorgit quatre preveres per a la diòcesi, cinc seminaristes diocesans i catorze itinerants catalans que han evangelitzat a més de vint països. N'han sorgit, també, un centenar de catequistes d'adults que s'han responsabilitzat de les comunitats que han anat naixent a diferents parròquies de Catalunya. Hem de dir, doncs, que hi ha hagut fruits molt positius d'evangelització, tot i que, com dèiem més amunt, la implantació és escassa.

També ha estat molt positiu el fet que molts matrimonis s'hagin refet, tot acceptant d'obrir-se a la vida, i que molts allunyats de l'Església hi hagin tornat gràcies a la descoberta d'un nou rostre eclesial que mai ni havien tan sols imaginat. A les comunitats abunden també els joves (el trenta per cent dels membres aproximadament no arriben als trenta anys), els quals són gestats a la fe i viuen l'experiència que viure Jesucrist avui val la pena. El balanç, doncs, és que el camí realitzat a Catalunya és esperançador.

FOCOLARS

GASPAR BRUGUERA

Origen i espiritualitat¹

El moviment dels Focolars, o Obra de Maria, nasqué a Trento l'any 1943, a partir de l'experiència que Chiara Lubich i algunes companyes van iniciar en un context especial: la segona guerra mundial i els constants bombardeigs sobre la ciutat de Trento. Aquí va néixer per a l'Església una nova espiritualitat, que gira al voltant d'alguns punts centrals, que alhora parteixen del gran descobriment que Déu és Amor, que és Pare.

Aquesta espiritualitat es basa en la unitat invocada per Jesús al seu testament i en el seu abandó: aspecte clau per a realitzar la unitat dels homes amb Déu i entre ells. És l'espiritualitat de la unitat, que ens mena cap a Déu juntament amb els germans, consumats en una sola cosa amb els germans. Per això és, per dir-ho d'alguna manera, una espiritualitat comunitària.

Els punts clau d'aquesta espiritualitat són: Déu, estimat per allò que és: Amor; conformar-se a la voluntat de Déu, com a resposta del nostre amor al seu amor; la realització del manament nou, voluntat especial de Déu que permet que es verifiqui la presència espiritual de Jesús enmig dels homes; l'amor a Jesús crucificat i abandonat, figura d'aquell deseiximent universal que exigeix la unitat sobrenatural; la Paraula de Déu, posada en pràctica; Maria, model de cada un dels membres i de tot el moviment en el seu conjunt; l'eucaristia, vincle d'unitat; viure a l'Església en la més profunda unitat amb la jerarquia; escoltar la veu de l'Esperit Sant.

1. Força punts d'aquesta exposició han estat extrets de diferents intervencions de Chiara Lubich. En concret, l'apartat *l'espiritualitat* ha estat extret de les paraules dirigides per la fundadora dels Focolars a Joan Pau II, en ocasió de la visita al centre internacional del Moviment a Rocca di Papa (Roma), el 19 d'agost de 1984. Aquest tema fou aprofundit per la mateixa Chiara en una intervenció («Espiritualitat i moviments») a la sessió plenària del 13 d'octubre en el Sínode sobre els laics del 1987 (vegeu «Documents d'Església», n. 467-468, pp. 1.355-1.362). L'apartat sobre els contactes del moviment més enllà del catolicisme ha estat extret del discurs pronunciat davant l'Assemblea dels superiors generals que tingué lloc a Villa Cavalletti (Grottaferrata), del 27 al 30 de maig de 1987.

O sigui, res de nou, perquè tot ha nascut de l'evangeli de sempre. Potser és nova la intensitat a l'hora de viure aquests punts com a síntesi evangèlica, que ha fet néixer a l'Església una nova espiritualitat.

Estructura

El govern de l'Obra ha de ser sempre presidit per una persona laica, que actualment és la mateixa Chiara Lubich, i es regeix per un Consell general on són representats les vocacions, les branques i els moviments. Atesa la seva difusió arreu del món, el moviment s'ha organitzat territorialment en «zones» que, segons el grau de desenvolupament, es corresponen amb un o més Estats, o només amb una part (com per exemple, a Itàlia i Alemanya). A cada una d'aquestes zones, el moviment és representat i dirigit per un delegat i una delegada del Consell general que, conjuntament amb el Consell de coordinació zonal, organitzen la vida interna i les activitats de les branques, dels moviments i de les obres presents a la zona.

Economia

El sosteniment econòmic, a més de considerar-lo des d'una perspectiva evangèlica, sempre l'hem vist com el primer punt per a avaluar si realment vivim l'espiritualitat, ja que Jesús l'ha posat com a primera condició per a ser els seus seguidors: «Qualsevol de vosaltres que no renuncia a tots els seus béns no pot ser deixeble meu» (Lc 14,33). Es pot dir que la nostra economia es basa en dos pilars fonamentals: el treball dels membres, que fan comunió de béns (total o parcial segons la vocació i les circumstàncies de cadascú), i la providència que arriba puntualment. L'amor entre tots fa que circuli una autèntica comunió de béns materials no solament a nivell local sinó també a nivell mundial, i no sols a l'interior del moviment, sinó també en moltes ocasions cap a obres socials, o cap a emergències que pateix la humanitat, com són les calamitats naturals.

Desenvolupament

A l'Església una espiritualitat no és res més que una manera de viure el cristianisme; és el cristianisme vist des d'un determinat punt de vista. El nostre moviment és un cristianisme vist des del testament de Jesús, des de la unitat (cristianisme vol dir vida cristiana). Però la vida, cada

vida, especialment si és sobrenatural, és molt rica i ningú no és capaç d'explicar-la adequadament. Quan en parles, et fa por de fer-la malbé. La cosa resulta més clara en qui la viu, si s'hi viu a dins.

El moviment ha tingut en aquests quaranta-quatre anys de vida un desenvolupament molt gran primer a Itàlia, després a tot Europa i finalment als altres continents. Actualment hi ha uns quants milions de persones més o menys informades pel seu esperit. D'aquestes persones, prop d'un milió hi estan en contacte permanent i gairebé seixanta mil estan lliurades del tot a l'Obra, o bé com a consagrades amb vots i promeses, o bé amb compromisos radicals.

El moviment és present a unes cent vuitanta nacions. Atribuïm aquest gran desenvolupament sobretot a la unitat viva entre els membres, que dóna testimoni de Crist, i a la unitat plena amb la jerarquia, que en garanteix la genuïnitat.

L'estructura del moviment són les noves i diverses vocacions que s'han manifestat al llarg d'aquests decennis.

Al cor del moviment hi ha les focolarines i els focolarins que, per separat, fan vida comuna als focolars. Aquests són unes petites comunitats, segons el model de la família de Natzaret, amb plena unitat entre els membres. Segons els estatuts, la norma que ha de precedir qualsevol altra és la de mantenir sempre Jesús espiritualment present entre els seus membres. Com a puntal per a la unitat, la qual exigeix el despreniment de persones, de coses i d'un mateix, els focolarins fan els vots de castedat, pobresa i obediència. Cada focolar acull, a més, amb plenitud de compromís i de participació, segons el seu estat, els casats que estan cridats a una donació total a Déu.

El 1956 nasqueren els voluntaris i les voluntàries, que són laics que, vivint enmig del món, volen emular els primers cristians.

Des del 1967 s'han delinat les noves generacions del moviment dels Focolars: els gen i les gen, joves i nois de diverses edats, compromesos de manera radical a viure l'evangeli per construir un món més unit.

El 1967 es va formar el moviment de Famílies Noves, ramificació dels Focolars, que abasta desenes de milers de famílies, amb unes relacions noves entre els esposos i entre pares i fills, i obertes als problemes típics de la família.

També s'ha desenvolupat el moviment de voluntaris Humanitat Nova, que anima amb l'esperit de Crist les realitats humanes i socials.

Entorn dels gen han florit els moviments «Joves per a un món unit» i «Nois per a la unitat», amb desenes de milers de joves i nois afiliats.

L'Obra té també dues branques de sacerdots diocesans. En el seu àmbit han nascut el moviment sacerdotal, el moviment Gen's per als seminaristes i el moviment parroquial.

L'esperit dels Focolars ha penetrat també des dels inicis entre els membres de moltes famílies religioses masculines i femenines.

Hi ha uns sis-cents bisbes de tot el món simpatitzants del moviment i que, gràcies a aquesta espiritualitat de la unitat, mantenen viva d'una manera especial «la col·legialitat efectiva i afectiva» entre ells, amb els altres bisbes i amb el sant pare.

Per a la *formació* dels membres del moviment i per a llur apostolat, han sorgit diverses obres: centres Mariàpolis (petites ciutats de testimoniatge), editorials, etc. A Rocca di Papa (Roma) hi ha el Centre internacional de l'Obra, per a la seva unitat i la coordinació d'activitats.

Ecumenisme

El moviment ha tingut també un desenvolupament ecumènic. El 1960 començà la penetració de la nostra espiritualitat entre els germans cristians no catòlics.

El 1968, a Ottmaring, prop d'Ausburg, amb el consentiment del bisbe catòlic i de l'autoritat corresponent de l'Església luterana, sorgí una petita ciutat ecumènica de testimoniatge, formada per focolarins i luterans. Hi ha estat oberta també una escola ecumènica, on s'aprofundeix el coneixement recíproc, i es fomenta la unitat entre totes dues confessions.

Més tard ministres i laics anglicans van voler portar aquesta espiritualitat a llur Església. Els doctors Ramsey, Coggan i Runcie, primats de la Comunió anglicana, han expressat diverses vegades el desig que l'esperit del moviment es difongui a l'Església d'Anglaterra. De fet, ha penetrat entre anglicans, presbiterians, baptistes, metodistes, etc., del Regne Unit.

Quasi contemporàniament el moviment s'ha desenvolupat entre els cristians reformats de Suïssa i d'Holanda, entre els luterans de Suècia, i els membres de moltes denominacions cristianes a Amèrica del Nord i Amèrica del Sud, Austràlia, Àsia i Àfrica. Han sorgit escoles ecumèniques a Anglaterra i a Suïssa; i escoles d'ecumenisme als Estats Units, al Brasil i a l'Argentina.

El patriarca ecumènic Atenàgoras I, arran de diferents visites que es van fer a Istanbul entre el 1967 i el 1972, va manifestar que desitjava conèixer a fons el moviment. Així va tenir lloc la penetració del moviment en el món ortodox. Després s'han establert relacions profundes amb el seu successor Dimítrios I.

Amb tots aquells germans cristians hem experimentat que, si ens estimem, és possible tenir la presència de Jesús també entre catòlics i no catòlics, tal com afirma el concili Vaticà II (UR, 8). I això ajuda molt l'ecumenisme.

Contactes amb altres religions i amb l'ateisme

La difusió mundial del moviment ens ha posat en contacte amb persones d'altres religions: jueus, musulmans, hindús, budistes, xintoistes, etc.

A aquests germans els oferim primer de tot el testimoniatge de l'amor viscut entre els membres mateixos del moviment. El resultat ha estat de vegades llur conversió o l'inici d'un diàleg constructiu i fecund, per exemple, a l'Àsia, a l'Orient Mitjà, a l'Àfrica, a Amèrica del Nord.

Però els germans que portem més al cor —si és que hi pot haver una preferència— són els ateu, els no creients, els agnòstics, actualment tan nombrosos a tot el món. El testimoniatge de la nostra unitat cristiana durant aquests anys n'ha convertit, per la gràcia de Déu, moltíssims. Amb els altres mantenim relacions d'amistat i de col·laboració en obres per al bé de la humanitat.

El 1962, durant el pontificat de Joan XXIII, el moviment va obtenir la primera aprovació pontificia i, durant el pontificat de Pau VI, va obtenir les altres aprovacions necessàries per al seu desenvolupament ulterior.

Presència a Catalunya

El moviment dels Focolars va arribar l'any 1959 a Barcelona, on poc després s'establiren les branques femenina i masculina, i des d'aquí es va anar estenent per la península. La primera Mariàpolis de Solsona, l'any 1964, aplegà persones de tot Espanya i de Portugal. Aquests darrers anys s'han celebrat Mariàpolis a Berga, la Seu d'Urgell, Vic, Tortosa i Tarragona.

L'acció que es desenvolupa al voltant dels dos focolars de Barcelona s'estén a les Illes, València i Castelló.

La nostra presència a Catalunya, com a moviment d'Església, no té un caràcter massiu. Hi ha uns 200 membres més compromesos i uns 6.000 d'adherits o simpatitzants. També hi ha grups escampats que es nodreixen de la «Paraula de Vida», és a dir, d'una frase de l'evangeli, extreta de la litúrgia del mes corresponent i en sintonia amb ella, que tots tractem de viure dia rera dia. L'editem en uns fulls amb un breu comentari per a ajudar a practicar-la. També hi ha grups dels moviments esmentats, d'entre els quals cal remarcar el moviment de Famílies Noves, que aplega diferents grups i realitza activitats periòdiques.

No manquen activitats de compromís social: una cooperativa per a aturats; iniciatives en el camp artístic, amb exposicions i concerts;

accions de caire educatiu, com l'impuls d'alguns projectes que estan arribant a algunes escoles. Hi ha, també, el compromís dels membres de fer vida l'evangeli als ambients de treball.

Destaquem, per la seva actualitat, el treball científic i cultural que està portant a terme un equip de psicòlegs (alguns són membres del moviment), als quals el president de la Generalitat va atorgar per Sant Jordi el premi de civisme «Serra i Moret» per la seva aportació a la tasca constructiva d'una societat com cal a tots els nivells socials. (En concret es tracta del llibre *La pro-socialitat i Catalunya*, en què la inspiració central brolla de les idees que caracteritzen el moviment Humanitat nova).

Sobre la nostra presència a les comunitats parroquials, podem dir que molts dels nostres membres col·laboren en tasques de catequesi i animació litúrgica i que alguns són membres dels Consells pastorals de les parròquies i de la diòcesi.

Actualment estem treballant en dues iniciatives d'un cert relleu: la reconstrucció d'una vella masia a Castell d'Aro, fruit d'una donació, i la posta en marxa d'una petita revista en català, «Ciutat Nova», que arriba a 700 subscriptors, i que esperem ampliar a 16 pàgines a partir del pròxim gener. Aquesta revisteta enriqueix la producció de l'editorial del mateix nom que tenim des de fa anys i que compta amb alguns títols en català, publicats en col·laboració amb l'Abadia de Montserrat, que recullen escrits espirituals de Chiara Lubich, tot i que ens servim també dels materials publicats per l'editorial Ciudad Nueva, amb un fons de cent títols. Estem contents del bon acolliment que ha tingut la iniciativa d'ampliació de la revista, i dels nombrosos suports rebuts, tant verbals com econòmics.

Fins aquí els fets. Mes no ens falten *dificultats*, que potser són semblants a les dels altres moviments cristians presents a Catalunya. Molt sovint cal anar contra corrent, en una societat en general només sensible al testimoniatge. Sovint no som prou coherents amb la grandesa de l'ideal evangèlic que Déu ens crida a viure al servei d'aquesta mateixa societat. Però sempre cerquem de tornar a començar a estimar, a estimar-nos, amb la certesa mil vegades experimentada de la força i la joia que ens dóna la seva presència enmig nostre, i que ens empeny a difondre arreu el seu missatge.

Tot i que ens agradaria fer encara més al servei directe de les diòcesis, de tota manera tractem de viure i treballar en sintonia amb la línia pastoral de tota l'Església a Catalunya, manifestada principalment pels nostres bisbes —els quals mantenim sempre informats de la nostra tasca—, a fi que, units amb ells i amb tots els altres carismes de l'Església, puguem contribuir a donar una ànima cristiana a la nostra societat. I ens agrada que aquest camí es faci sense por, sense com-

plexos, ja que les arrels de Catalunya són veritablement cristianes, i la societat catalana potser és molt propera a un estil de cristianisme com el que nasqué amb intensitat de l'últim concili. Un cristianisme que no fa un camí paral·lel al de la vida social i humana, sinó que és molt conscient que tots els aspectes de la vida de l'home interessen l'Església.

LA RENOVACIÓ CARISMÀTICA

MIQUEL PEIX

Com neix i com es propaga

La Renovació Carismàtica, dita també Renovació en l'Esperit o Renovació Cristiana en l'Esperit, no nasqué com a realització d'un projecte, sinó com a conseqüència d'un esdeveniment o una sèrie d'esdeveniments que canviaren la vida d'unes persones, les quals s'ajuntaren en comunitat de pregària. Aquest és l'origen de la seva aparició i de la seva propagació espectacular. Diu el gran teòleg Yves Congar: «La Renovació en l'Esperit no és simplement una moda, els seus fruits es perceben tot d'una: es tracta d'una força espiritual que *canvia vides*. No és un mer revifament, sinó una veritable renovació, un rejueniment, una frescor, una actualització de possibilitats noves que sorgeixen de l'Església sempre antiga i sempre nova». El mateix teòleg, que no desconeix la desclosa de carismes que s'hi manifesta, diu sobre aquest punt: «La Renovació porta la vitalitat dels carismes al cor de l'Església. No té pas, no cal dir-ho, el monopoli dels carismes, però n'enlaira molt amunt la bandera i contribueix a donar publicitat al tema» (*El Espiritu Santo*, p. 357). En resum: els palesos canvis de vida experimentats com el resultat d'una acció de l'Esperit i les múltiples manifestacions carismàtiques a favor de la comunitat i de l'evangelització han donat naixement a la R.C. i n'asseguren el creixement constant.

Inicis de la R. C. Catòlica en connexió amb el corrent pentecostal

Tothom sap que tota experiència carismàtica connecta amb la Pentecosta apostòlica i que les manifestacions de l'Esperit no han mancat mai en l'Església. Quina és llavors la novetat de la R.C.? Simplement el fet que aquestes manifestacions es considerin normals i que les recuperi la comunitat cristiana com a tal. La R.C. considera de plena actualitat les paraules de 1C 12,7: «A cadascú li és donada la manifestació de l'Esperit de cara al bé de la comunitat».

Aquesta visió, autoritzada pel Vaticà II, és totalment compartida pel corrent pentecostal, molt estès per totes les Esglésies cristianes.

Aquest començà a Tapeca (U.S.A., Estat de Texas). Un pastor meto-
dista, Carles Parnam, començà a predicar-hi l'Esperit Sant i els seus
sermons anaren acompanyats de manifestacions carismàtiques i d'una
indiscutible renovació interior. Un altre pastor metodista, M. Y. Sey-
mour, «un negre», testimoni d'aquestes experiències, es posà igual-
ment a predicar de l'Esperit Sant a Los Angeles. Era molt humil i po-
bre i predicava des de la seva barraca de fusta. Aquests fets feren sorgir
el *Pentecostalisme clàssic*, amb moltes virtuts i amb *dos defectes* im-
portants: *era antiinstitucional i fonamentalista en la interpretació de*
la Bíblia.

Però durant els anys 50 i els 60 *diferents persones i grups de les di-*
verses Esglésies tradicionals, sovint sense cap connexió entre elles,¹
tingueren les mateixes experiències de l'Esperit i sorgí en totes elles
el Neo-pentecostalisme. L'experiència corresponent catòlica de l'any
67 donà naixença a la Renovació Carismàtica.

El creixement fulgurant dels grups nascuts d'aquest corrent —he
llegit que les persones que els freqüenten en les diverses Esglésies deuen
arribar ja als 150 milions— no solament admirà als observadors, sinó
que alguns protestants pensaven que les Esglésies més estructurades,
sobretot la Catòlica, ofegarien l'Esperit. No pensaren així els grans
pentecostals, com Thomas Roberts i David du Plessis, els quals ma-
nifestaren la joiosa esperança de *veure acumulades les riqueses de les*
diverses tradicions cristianes en una sola Església, per a glòria del Sal-
vador i manifestació del poder de l'Esperit a favor del món. Roberts
expressà igualment el seu desig de *veure Israel enclòs en el Misteri de*
les Noces de l'Anyell.

La visió d'aquests il·lustres cristians no era absent de la ment de
Joan Pau II quan el 15 de maig del 1987 ens deia a Roma a uns mil
delegats de la Renovació Catòlica mundial: «El vigor i la fecunditat
de la Renovació donen de veritat testimoniatge *de la presència pode-*
rosa de l'Esperit Sant en acció dins l'Església en aquests anys poste-
riors al concili Vaticà II. Per descomptat que l'Esperit Sant ha guiat
l'Església en cada època, i hi ha produït una gran varietat de dons
entre els fidels. A causa de l'Esperit, l'Església conserva continuament
una juvenívola vitalitat. I la Renovació Carismàtica és una eloqüent
manifestació avui d'aquesta vitalitat, *una agosarada declaració del que*
l'Esperit està dient a les Esglésies (Ap 2,7) en apropar-nos al final del
segon mil·lenari».

Però passem ara al relat succint dels fets que originaren la Renova-

1. Vegeu *One lord one spirit one body*, Ecumenical Grace of de Charismatic
Movement by Peter D. Hocken. The Word Among Us Press, P.O. Box 2427, Gait-
hersburg, MD 20879, U.S.A.

ció Carismàtica Catòlica. Som al 1966. Els catòlics dels U.S.A. volen aplicar el concili Vaticà II des de dos punts de mira diferents. Conservadors i liberals s'enfronten sense esperança de reconciliació. William Storey, historiador, i Ralph Keifer, teòleg, professors laics de la Universitat Catòlica de Duquesne, estan compromesos en diferents moviments (el litúrgic, i d'altres de socials i apostòlics), però comparteixen la constatació d'un buit, d'una feblesa en l'oració i en l'acció, com si tot fos el resultat minso del propi esforç. Llegint l'Evangelí i els Fets, comprenen la importància de l'acció de l'Esperit en el canvi de la vida dels apòstols i dels primers cristians. ¿No raurà aquí la base de la renovació eclesial volguda pel Concili? Els dos professors es comprometen a demanar l'Esperit l'un per a l'altre, recitant diàriament la seqüència de la seva festa: «Veni, Esperit Sant, i envieu...» Se'ls afegeixen alguns amics.

Al cap d'un any el pastor episcopalista William Lewis els posa en contacte amb la senyora Florence Dodge, també episcopaliana, i el seu grup de pregària. El 20 de gener del 1967 Ralph Keifer i Patrick Bourgeois demanen a l'esmentat grup que pregui amb ells per implorar el «baptisme en l'Esperit». Llurs precis són escoltats i el buit i la feblesa de llur vida queden recomplerts per la presència poderosa del Senyor ressuscitat. Es repeteix l'experiència quan dos amics demanen a Keifer que els imposi les mans. El 17 de febrer del 1967 aquests quatre catòlics es reuneixen un cap de setmana amb trenta persones, professors i estudiants universitaris. Durant la nit del dissabte volgueren dedicar unes hores a festejar l'aniversari de naixença d'una de les noies. Inesperadament un rera l'altre pujaren a la capella i tots hi tingueren una experiència pentecostal molt forta, el tret més fonamental de la qual fou un contacte íntim amb Crist. Segons llurs descripcions, almenys en molts d'ells, aquest contacte anà acompanyat de dons carismàtics, com la glossolàlia i la profecia.

Aquesta experiència canvià llur vida, cosa que conduí d'altres persones a ajuntar-se al grup, les quals anaren rebent igualment l'experiència de l'Esperit i dels seus dons. El foc es propagà ràpidament i en poques setmanes atenyé la Universitat de Notre Dame de South Ben (Indiana) i la d'East Lausing, a Michigan.

Del 8 al 9 d'abril del 1967 noranta persones, entre elles uns quants sacerdots, es congregaren a la Universitat de Notre Dame per a reflexionar sobre els esdeveniments. Havia nascut *la Primera Assemblea Carismàtica Catòlica*.

Situació davant la mentalitat de l'època i el context religiós

Inesperadament havia aparegut un corrent que contrarestavava la sequedat espiritual originada per una mentalitat purament temporal i autosuficient, molt en expansió als Estats Units i als països tècnicament avançats. La R.C. és com una denúncia a la visió secularista que tendeix a reduir l'home a horitzons purament terrenals i desconeix la relació criatural i filial envers Déu.

Mirada des de l'interior de l'Església, la R.C. no participava, ni participa, en l'enfrontament entre conservadors i progressistes, car no pensa que les reformes estructurals i les postures contrastants siguin resolutives per a la construcció del Regne de Déu. L'essencial és que els creients *visquin una veritable renovació en l'Esperit*. Cal redescobrir la doctrina paulina de la *vida en l'Esperit* i dels *carismes*. Per tal de sortir d'una pràctica cristiana monòtona i estancada és necessària «la vida en l'Esperit», per la qual ens sotmetem a Crist com a Senyor en una confrontació amb aquelles paraules bíbliques que transformen l'home des de dins i li confereixen una nova unió amb Déu i una nova relació amb els germans. *L'efusió de l'Esperit*, ¿no és aquell do permanent que Crist ofereix a tot fidel que el cerca sincerament?

L'efusió de l'Esperit

La Renovació Carismàtica Catòlica empra aquesta expressió, presa dels Fets (2,17-18 i 10,45), més aviat que la de «baptisme en l'Esperit», per tal d'evitar qualsevol confusió amb els sacraments de la iniciació cristiana, baptisme i confirmació. És una actuació de l'Esperit que desvetlla la consciència del creient, i dóna una major obertura a la seva acció, als seus dons, a les seves gràcies. No ve de fora, sinó de dins, i actualitza les virtualitats dels dos sacraments esmentats, els quals no poden arribar a la plena maduració sense que l'Esperit penetri tot el gruix de l'ésser i de l'actuar del fidel. L'efusió de l'Esperit és el do gratuït del Senyor ressuscitat, el qual pot atorgar-lo en qualsevol lloc i moment.

La R.C., tanmateix, sap per experiència l'eficàcia de la pregària comunitària. Per això, s'organitza el que s'anomena «les set setmanes», com a preparació convenient. Durant aquest període de temps es proclamen, dins un clima de pregària, els grans temes de la fe: Jesús és el Salvador i el meu Salvador, Jesús és Senyor i el meu Senyor, la conversió, l'Esperit Sant, l'Església, els carismes, la vida en l'Esperit. Els qui demanen llavors la pregària que implora l'efusió de l'Esperit re-

nuncien al mal i a Satanàs i accepten Jesús com a Salvador i Senyor. Això sol fer-se durant la missa i els preveres i els assistents, o una part d'ells, els imposen les mans i pregunen. L'efecte d'aquesta oració canvia vides. L'efusió de l'Esperit centra la personalitat del fidel en Jesucrist com a Senyor ressuscitat i Cap de l'Església que viu en el seu cor i li mostra l'amor del Pare.

Efectes de l'efusió de l'Esperit

Només n'apuntarem els principals sense comentaris per tal de no allargar-nos. 1. *Un encontre personal amb Jesús*. La persona se sent envaïda pel seu amor i pel seu senyoriu, en un nou nivell de relació amb Ell. D'aquí que en els grups sovintegi l'expressió bíblica: «Jesús és Senyor». 2. *Una consciència més viva del sentit trinitari en la vida del creient*. 3. *Déu parla a la persona*, la qual rep una sensibilitat espiritual per a conèixer la «veu del bon Pastor» i sentir les mocions de l'Esperit. 4. *Un do de pregària personal* que brolla del centre de la personalitat amb predomini de la lloança. 5. *Un amor per l'Escritura com a paraula de Déu*, la qual recobra actualitat, colpeix i nodreix el cor i la ment. 6. *Una nova força per a proclamar la salvació en Jesucrist*, sense complexos, amb convicció i senzillesa. 7. *Un alliberament del pecat*. Desapareixen hàbits inveterats, dependències i pors. 8. *Dons espirituals i carismes*, com els que anomena Pau a 1C 12,8-10. 9. *El desig del Regne*, amb una nova manera de mirar les darreries de l'home. Agrada de dir «maranatha», «vine, Senyor Jesús!» (Ap 22,20).

No tothom rep amb la mateixa força aquests efectes, pels quals, no tractant-se d'un sagrament, es pot tornar a demanar pregària, amb la certitud que l'Esperit de la promesa desitja donar-nos-los molt més del que nosaltres desitgem rebre'ls.

Els grups de pregària de la R.C.

L'Esperit empeny vers la comunió amb els germans i en constitueix el vincle interior. La pregària comunitària és el lloc privilegiat de la comunió. En el grup de pregària es consoliden i desenvolupen els efectes de l'efusió de l'Esperit. Els grups de la R.C. solen reunir-se un cop per setmana en una pregària d'unes dues hores, oberta a tothom, àdhuc als curiosos. Els grups que han crescut amb normalitat estan formats per gent de totes les edats i de tots els nivells culturals i socials. Tothom és lliure de formar-ne part i de sortir-ne. No hi ha estatuts

ni compromisos. L'alta fidelitat a la reunió setmanal de la gent que s'hi sent integrada prové tan sols d'una necessitat espiritual.

És remarcable l'interès de la gent, que es desplaça o es trasllada a una altra localitat a cercar-hi un grup de la R.C. I és que en aquests grups, s'hi troba joia i cordialitat, acompanyament i creixement espiritual. La pregària comunitària carismàtica és una trobada del grup amb el Senyor ressuscitat. La seva presència, viscuda en un do de fe, suscita una lloança fervent, joiosa, alliberadora i font de tota benedicció. La lloança pren la part més considerable de la reunió i es desenvolupa en l'escolta de la Paraula i en una actitud interna d'adoració. Sol anar seguida de súpliques a favor dels germans, de l'Església i del món. Sovint es destina un temps als testimoniatsges i a l'ensenyament.

Un fruit important d'aquesta pregària és el desig de donar testimoniatge del Senyor a casa, al treball, onsevulla. Evangelitzar esdevé una necessitat. Per això la gent renovada de debò ha de posar-se a disposició de l'Església local —parròquia i, si cal, bisbat— per a tot el que sigui necessari segons el discerniment dels pastors. Això sí, l'apostolat ha d'ésser el fruit de la pregària personal i comunitària, ha de sorgir de l'acció de l'Esperit, segons la dita del cardenal Suenens, protector de la R.C.: «Hi ha moltes maneres d'evangelitzar, però d'evangelització només n'hi ha una de bona: la que surt del Cenacle».

Un mínim d'organització

La R.C., en no tenir estatuts, no té superiors, només dirigents, anomenats també servidors, sense autoritat jurídica. Cada grup, però, s'elegeix alguns servidors que tenen com a funció principal: reunir-se per discernir en la pregària què convé al grup; proposar i, si cal, coordinar els serveis adients, com són l'acolliment, l'ordre, la música (cants per a la pregària), la biblioteca, etc.; proposar i organitzar, si cal, recessos i anades als recessos d'altres grups; proposar i organitzar, si cal, les set setmanes, estar en contacte amb els representants de l'Església, connectar amb la Coordinadora de la zona, estar sempre al servei incondicional dels germans.

Hi ha Coordinadores de les grans zones d'un Estat. A Espanya corresponen a les zones autonòmiques (no és necessari que sigui així). També n'hi ha una d'estatal, composta per un membre de cada una de les nacions i regions, a més d'unes poques persones elegides en assemblea. La tasca de les primeres consisteix a connectar amb els grups, informar-los, donar-los ensenyaments si ho demanen, ajudar-los per a les set setmanes, els recessos, etc., organitzar recessos per a dirigents

i assemblees generals. La Coordinadora estatal informa, organitza recessos per a dirigents, visita els grups que ho requereixen i organitza una assemblea anual a nivell de l'Estat. Aquestes Coordinadores representen d'alguna manera la R.C. davant les autoritats eclesiàstiques. Diem «d'alguna manera» a causa de llur autoritat moral pel fet d'haver estat votades, però sense jurisdicció, ja que no poden tenir la representació, per exemple, d'uns superiors religiosos. L'únic superior de la R.C. és la jerarquia de l'Església. Hi ha, finalment, l'ICCRO —International Catholic Charismatic Renewal Office— que informa, organitza assemblees mundials de delegats de la R.C. i està en contacte continu amb el Vaticà.

Comunitats sorgides de la R.C.

Constitueixen una realitat eclesial important. N'hi ha de molt grans, de grans i de petites. N'hi ha de vida contemplativa que viuen en monestirs i de vida activa que viuen en un mateix barri o escampades per ciutats i pobles. Totes són mixtes, és a dir compostes de clergues i de laics —aquests hi són majoritaris—, d'homes i de dones, de casats i de cèlibes amb promesa de castedat total. Aquestes comunitats tenen, naturalment, estatuts, superiors i sovint entitat jurídica oficialment reconeguda per l'Església. Així no han de donar cap compte als dirigents de la R.C., ans només a la jerarquia. Consideren, però, que la saba de llur vida procedeix de la gràcia de la Renovació.

Extensió universal i implantació a Catalunya de la R.C.

La R.C. continua en plena expansió per tots els continents. Actualment es calcula en uns cinquanta milions el nombre de persones que freqüenten la Renovació Carismàtica Catòlica. A Catalunya la R.C. no s'ha pas expandit com en països veïns com ara França, Bèlgica, Itàlia o Holanda, tot i que ja fa ben bé tres lustres que hi aparegué. Es troba gairebé en totes les diòcesis, sobretot en la de Barcelona, però només hi ha 48 grups, una colla dels quals, contràriament al que sol esdevenir-se, no estan formats per gent de totes les edats i de tots els nivells culturals i socials, cosa que en desvirtua el dinamisme. Amb tot i això, la Renovació no està estancada a Catalunya, sinó que es consolida i creix. D'altra banda, és bonic de veure que la gran majoria dels grups s'han format i viuen a l'empara de les parròquies i que molts de llurs membres treballen com a catequistes o tenen encomanades d'altres tasques parroquials. Quant a comunitats sorgides de la R.C., a casa nostra n'apunten tot just algunes temptatives.

Diversos: el finançament, dificultats

La R.C. es finança a tots els nivells —grups, Coordinadores, ICCRO— per aportacions voluntàries. Es compta amb la Providència i el sistema funciona bé. No existeix la idea de capitalitzar, sinó solament de cobrir les despeses a mesura que es presenten.

Tractant-se d'una renovació espiritual, les dificultats han d'ésser simples i fonamentals, de fora i de dins. Les de fora procedeixen d'una certa mentalitat religiosa secularitzada, no fonamentada en la Bíblia ni en la doctrina del Vaticà II, plena de malfiances davant tota manifestació de l'acció sobrenatural de l'Esperit. Hi ha també la manca d'informació que confon la Renovació Carismàtica Catòlica amb grups protestants o simplement redueix la R.C. a un simple estil de pregar, bo només per a certes sensibilitats. Les de dins vénen totes de «l'home vell» que refusa els impulsos de l'Esperit, que no vol morir en Crist, per esdevenir «una nova creació», que no vol esperar-ho tot de la Creu de Jesús, que no «vol disminuir perquè creixi el Senyor», que vol ésser protagonista de la pròpia salvació.

A manera de cloenda

És difícil d'aproximar-se a la R.C. quan es té al·lèrgia a tota manifestació sobrenatural. Una certa mentalitat molt estesa, que ja prové de la il·lustració, té com por d'un contacte conscient amb Déu i, gelosa com és de la pròpia autonomia, gairebé prohibeix al Creador que pugui intervenir directament en les seves obres. No és aquesta la dinàmica de l'encarnació. Déu és amor i es manifesta com a Pare, com a Fill i com a Esperit Sant. Només acceptant-ho plenament, podem ésser plenament l'objecte de la promesa de Crist en Joan 7,37-38: «Si algú té set que vingui a mi i que begui el qui creu en mi. Com diu l'Escriptura, rius d'aigua viva brollaran del seu si».

UNES CONSIDERACIONS BONHOMIOSES DESPRÉS DE LLEGIR AQUESTS INFORMES

JOAN-ENRIC VIVES I JOSEP M. TOTOSAUS

Les ratlles que segueixen vénen a ser una mena de reflexió en veu alta —en aquest cas una reflexió silenciosa i escrita— provocada per la lectura dels quatre informes anteriors en unes persones que estan compromeses en un treball d'Església que no es troba en el radi d'influència ni en la longitud d'ona d'aquests «nous moviments».

Les intuïcions

1. Aquests textos estan amarats d'un alè vital i contenen la formulació d'unes coses que són necessàries i valuoses per a tots els cristians i tots els grups d'Església. Unes coses que han estat experimentades —i segurament descobertes— en el si del propi moviment. Per això es presenten amb un halo vivencial que les fa particularment suggestives, però que les envolta, així mateix, d'un no sé què de trencadís, com d'incomunicable en el límit, si no és refent la mateixa experiència i entrant en el mateix àmbit del moviment. D'aquí, segurament, la barreja d'atracció i distanciament alhora que produeixen.

2. Valdria la pena intentar una certa enumeració. Per bé que serà sempre parcial i subjectiva i que no tots els punts són subratllats amb la mateixa intensitat per tots els moviments, els quals, naturalment, són diversos entre ells:

- a) una espiritualitat cristocèntrica, de la Paraula, del sagrament del baptisme, del testimoniatge;
- b) una espiritualitat de l'Esperit i els seus dons o carismes;
- c) una accentuació de la importància de la pregària, de la iniciació a la fe i al món dels valors (i potser àdhuc a la cultura, en algun cas) que dimana de la fe;
- d) un estil comunitari fort, amorós i tendre, ungit de sentiment; romàntic i tot, si voleu; i àdhuc «postmodern» (sense carregar massa les tintes d'aquest adjectiu);
- e) un fort sentit eclesial. Però en aquest punt és important de ma-

tisar: se n'accentuen més els aspectes universals que no pas els locals, d'encarnació, d'arrelament.

3. Aquests valors són viscuts com a «cosa nova». No pas en el sentit de nou en l'experiència cristiana, ben al contrari: es tracta d'uns moviments que es presenten a si mateixos i que presenten la seva espiritualitat com a ben arrelats en l'evangeli i en la tradició. Nou en el sentit que fan una aportació que resulta nova a l'Església d'avui: a la base parroquial i als grups cristians més conscients i compromesos. Per això traspua en els escrits una certa consciència de protagonisme històric-eclesial, per no parlar de messianisme; i àdhuc una certa polèmica i una certa crítica dels moviments «tradicionals» i de la línia engatjada o compromesa que ha protagonitzat la reforma conciliar.

Interrogants

Les qüestions que presentem no són pas a priori, sinó després de la lectura d'aquests informes feta des de l'empatia, que diuen els psicòlegs, una actitud receptiva, que s'acosta a la simpatia (per bé que sense la complicitat que aquesta implica):

1. De quina manera volen inserir-se, aquests nous moviments, en la nostra Església local i en les parròquies? Perquè no ho expliquen gaire. I caldria que ho explicitessin, que en pensessin el model. No són moviments «laïcals» simplement, sinó que volen arribar a tot el poble de Déu: en alguns casos (vegeu el que diuen els focolars) inclouen capellans, religiosos i bisbes i tot. ¿Vol dir això que —potser sense adonar-se'n— estan exigint que tots ens «convertim» i fem nostre aquell estil d'espiritualitat i de vida cristiana que ells viuen? Es tracta de la flamarada de nous convertits? En aquest cas no demanarien simplement «acolliment», sinó que tots ens conforméssim als seus mateixos patrons.

De vegades fa la impressió que aquests moviments tenen la veritat. I que, per tant, volen «convertir» tots els altres cristians, i l'Església sencera, i tenyir-la del seu color espiritual. Hi hauria aquí un cert totalitarisme, poc respectuós de la llibertat d'accents espirituals en l'Església, i àdhuc una ignorància del que és l'Església local, la pastoral dels bisbes, que és la pastoral per a tots. No és estrany, doncs, que s'emparentin amb els religiosos i que tendeixin, per una certa dinàmica interna, a fer un «grup» dins l'Església. I això és particularment significatiu avui, quan tantes congregacions religioses s'han obert a la pastoral global. I ja no tenen com a ideal del seu apostolat portar fidels (i capellans) a la seva congregació i al seu estil espiritual, sinó

col·laborar en la pastoral de conjunt, dirigida pel bisbe i pels diversos organismes diocesans.

En continuïtat amb aquests interrogants vindria la qüestió jeràrquica. Aquests moviments es presenten com a molt jeràrquics, abonats pels bisbes i pel Papa. ¿Es tracta d'una crítica indirecta als altres moviments i a les parròquies? ¿O és una utilització retòrica i abusiva del nom del Papa en la línia d'aquella «papolatria» denunciada ja fa un cert temps per un famós editorial de la revista italiana «La Civiltà Cattolica»? Ningú no ignora que alguns bisbes han pres distàncies, públicament i tot, d'aquest recurs al Papa com a salvaguarda d'una independència que és distanciament amb l'Església local i la seva marxa concreta. I és un fet que la tendència a subratllar fora mida la pròpia ortodòxia pastoral es fa sempre sospitosa de gat amagat. I aquest gat és la preservació gelosa d'un terreny que no accepta de ser qüestionat ni pel pastor local. ¿És que aquests moviments volen per a ells l'exempció dels religiosos? El model de la «prelatura» de l'Opus Dei no pot no aparèixer com una ombra enterbolidora... Tot i que —i això també és cert— hi ha un informe que la defuig explícitament.

2. Una altra sèrie de qüestions fa referència al que acostuma a anomenar-se l'«opció preferencial pels pobres». De quina manera la recullen? Els pobres són una realitat major, que ha aflorat a la consciència universal i a la consciència cristiana de manera tal que avui ningú no pot fer-se'n escàpol: a tots ens obliga (i no només als «fans» de la Teologia de l'alliberament). Aquesta preocupació no es transparenta prou: ni en els membres, ni en els destinataris, ni en els mitjans que caldria emprar en la construcció del Regne. I aquí podríem parlar dels mitjans senzills i pobres i de les institucions que el P. P. A. Liégé anomenava *lourdes*, pesants (editorials, grans muntatges, àdhuc presència al Parlament).

Ampliant el tema, podríem parlar de la presència en la societat, en general. Els nostres bisbes al document «Arrels cristianes de Catalunya» demanaven a tots un catolicisme «social». Els nous moviments sembla que no acabin de precisar-ho. Ho deuen voler, certament, però corren el risc (com tothom) que els quedi com a una qüestió última, constantment postposada, tant en el temps com en l'interès. Déu és per a ells (ho ha de ser per a tots) la qüestió primera; sembla que, però, ocupa talment l'horitzó que no acaben de plantejar-se la qüestió del germà, almenys en els termes globals i socials que avui s'imposen.

En una línia semblant, alguns d'aquests moviments fan la impressió que en comptes d'anar missionalment al món, volen construir reductes eclesials (grans, certament, però reductes al capdavant) on visquin els cristians; és a dir, un «món cristià». Aflora així la temptació

de la neo-cristiandat, que no respecta convenientment les mediacions temporals en la seva autonomia. Fan aportacions que han de ser preses en consideració i que obliguen, segurament, a rectificacions oportunes. Però el perill assenyalat és prou important per no prendre'l en consideració.

Acollir, discernir, dialogar

Aquests nous moviments són aquí i demanen de ser acollits. Cal, doncs, que trobin el seu lloc i que siguin acollits sense guerres ni reticències fora mesura, sense topar amb reaccions de rebuig previ i indiscriminat davant unes reaccions que ens disputen la possessió pacífica usdefruitada fins no fa gaire. Però tampoc no es tracta d'un acolliment beat i embadalit, sense discerniment. Per bé que, en alguns casos, sembla que sigui això el que es postula. Acolliment franc, sí. Però amb discerniment, amb dret a la discrepància i, sobretot, amb dret a fer preguntes, a formular interrogants. Com, a là inversa, tots ens hem de deixar interrogar per aquests nous moviments i les seves aportacions. Només així construirem l'Església.

QÜESTIONS

NOUS MODELS D'INSERCIÓ ECLESIAL

SALVADOR CARDÚS I ROS

Motius de reserva

Bo i acceptant de grat l'intent de fer una reflexió sociològica sobre la qüestió dels *nous moviments laïcals*, m'apresso a indicar els límits en què necessàriament m'he de situar.

De fet, allò que escriuré no seran més que conjetures fetes sobre la base d'uns esquemes d'anàlisi de l'evolució del catolicisme els darrers vint-i-cinc o trenta anys, aplicats al cas concret dels *nous moviments*, i a més amb la limitació de pes de l'escàs coneixement que en tinc i que, penso, en general se'n té. I això del desconeixement, ho dic perquè una cosa és la identitat declarada i explícita dels moviments, i l'altra són els objectius no manifestats, els propòsits inconscients,

els mecanismes que deuen la seva eficàcia al fet de no ser explícits, els interessos inconfessats o fins la presència no reconeguda en certs òrgans de decisió.

Es pot dir, doncs, que la meua reflexió, més que no pas un assaig d'interpretació, serà una mera exposició d'hipòtesis que proposin una correcta interrogació, feta des d'una perspectiva sociològica.

Alertat el lector per tal que en aquest cas la ignorància no sigui pretext d'atreuiment sinó de reserva, el que sí que voldria manifestar és el desig que, algun dia, es pugui superar aquest estadi en què es troba la sociologia de la religió, de reflexions *definitivament* incipients i *eternament* prèvies, per manca d'estudis més aprofundits.

Maneres de preguntar i de respondre

A l'origen d'un *per què?* hi ha un *no ho entenc*. I sovint, abans d'un *no ho entenc* hi trobaríem un *no m'agrada*. I és clar, quan s'arronsa el nas per un *no m'agrada*, és que prèviament hi ha un cert *gust* definit.

Vull dir que els *per què?* tenen tant a veure amb allò que no sabem com amb allò que pre-suposem. I que els interrogants només és raonable de respondre'ls sabent qui els fa i des d'on es fan i a què i on es dirigeixen. I en aquest sentit, seria bo de precisar si, en el cas que ens ocupa, l'interrogant sobre els motius de l'expansió dels *nous moviments laïcals* no neix d'un cert disgust que dificulta sintonitzar amb una manera de fer que no s'ajusta, probablement, amb allò que certs sectors eclesiàstics esperaven. Per tant, tot assaig de resposta és bo que, a més de fer comprensible allò que és motiu d'inquietud, proposi una reflexió dirigida cap a qui pregunta i que no li estalviï discutir els seus propis «gustos».

Noves formes de pertinença: la privatització de la fe

Amb el perill de tornar a dir coses sabudes¹ em sembla imprescindible recordar breument unes coordenades d'anàlisi bàsiques. La pèrdua del monopoli, per part de l'Església, de la definició de la cosmovisió dominant a la nostra societat occidental, porta una colla de conseqüències que són especialment importants a l'hora de determinar les noves formes possibles de pertinença a aquesta institució. Conseqüències, d'altra banda, que encara no coneixem del tot, pel fet que

1. Joan Estruch i Salvador Cardús. «Crisi de l'ortodòxia i privatització de la fe» a *Qüestions de Vida Cristiana*, núm. 94, novembre de 1978.

si bé la «pèrdua del monopoli» es pot testificar amb dates i tot, els seus efectes són lents, difícils de precisar i impossibles de predir.

A la nostra societat, les formes de pertinença a la comunitat religiosa han perdut la força principal de tot tipus d'integració social: el seu caràcter *donat per descomptat*. La millor integració, la més sòlida sociològicament parlant, és aquella que no és percebuda com a tal, i que per òbvia, no exigeix reafirmacions d'identitat ni condicions prèvies. En canvi, l'expressió dominant de la pertinença a la comunitat religiosa ja no s'ajusta avui dia a aquest model —tot i que en trobaríem encara mostres significatives.

De fet, en una situació com l'actual, la pertinença religiosa s'expressa com una adscripció subjectivament volguda que exigeix ser explicitada per tal que se la reconegui. Exagerant, cada vegada més s'assemblaria a l'adhesió a un club de futbol, o a la militància en un partit polític.

Dit d'una altra manera: amb la pèrdua del caràcter «natural» o «evident» —si no es deia res en contra— de la integració tradicional a la comunitat dels creients, l'adhesió ara es fa voluntària i s'individualitza. Allò que es malanomenava *catolicisme sociològic* és un residu que s'extingeix poc o molt lentament, però definitivament.

Un model de pertinença elitista

Aquesta anàlisi del procés de pèrdua del lloc central que havia ocupat la cosmovisió cristiana a la societat occidental és prou coneguda. Les conseqüències més evidents semblaven ser la *subjectivització de la creença*, i per tant, la *participació crítica* i la *crisi de la noció d'ortodòxia*. Si la pertinença havia de ser resultat d'una elecció subjectiva i individual —es conclouia—, en la nova situació *tots seríem heretges* (de *hàiresis*, elecció).

Tanmateix, aquesta anàlisi, que globalment em continua semblant vàlida, podia donar a entendre una preeminència dels mecanismes més intel·lectualitzats d'adscripció religiosa: voluntarietat, elecció, conversió, participació crítica, bricolatge ideològic... Però aquesta preeminència segurament era més el resultat de la localització dels qui volien reflexionar-hi, que no pas de la possibilitat que es generalitzessin mecanismes que, en el fons, eren summament elitistes².

En la nova situació de *pertinença no evident*, l'adhesió pot ser un procés individual, és clar. Però cal reconèixer la seva duresa, el seu

2. Salvador Cardús i Ros. «Cap a una Església de militants?» a *Al Vent*, núm. 24, novembre de 1979.

risc i la dificultat d'accedir-hi si no és per uns mecanismes de reflexió intel·lectual complexos.

Per tant, era previsible que calgués comptar amb l'existència de processos col·lectius d'adhesió, que facilitessin la incorporació i vetllessin pel seu manteniment. I m'aventuraria a suposar que aquesta és la raó de ser i l'explicació de l'èxit dels nous moviments laicals: proporcionen mecanismes d'integració i manteniment en la comunitat sense haver de passar per l'heroica resistència del qui se sap *heretge* a perpetuïtat.

A l'article citat en primer lloc, ens atrevíem a suggerir reaccions possibles davant d'aquest fenomen general que hem qualificat de *privatització de la fe*. I apuntàvem la possibilitat que els moviments carismàtics fossin un possible model dels qui, acceptant la situació de fet, intentarien trobar una nova forma de pertinença construïda des de la privatització mateixa. Llavors —el 1978— era només una suposició. Ara em sembla un encert.

Un model més popular: retrobar la quotidianitat

De tot el que pot proporcionar un moviment de les característiques dels que parlem, en destacaria principalment la possibilitat que ofereix de mantenir un llenguatge, un discurs religiós específic i diferenciat sobre la vida quotidiana.

Sí en el procés d'adhesió individual hi són fonamentals les referències a les qüestions últimes transcendents, sigui d'ordre espiritualista, sigui en una versió sòcio-política, en canvi la quotidianitat pot mantenir-se relativament al marge de tot el procés. Fins és pensable una fe prou intel·lectualitzada que no necessiti —i que fins li convinguí evitar— cap expressió pública i col·lectiva, i sobretot cap referència al món quotidià. Seria un procés que podríem qualificar d'*ideologització de la fe*, o encara millor de «*retoricització*» de la fe, paral·lel al que trobem en l'adhesió a determinats idearis polítics radicals, que són individualment mantinguts amb independència de tota conseqüència pràctica en la vida quotidiana.

Al contrari, els processos d'adhesió col·lectiva per la via dels moviments, buscarien la seva força en el manteniment d'un llenguatge específicament cristià referit a l'experiència quotidiana. La identitat cristiana de l'individu no es trobaria purament en una adhesió a principis, sinó que es reafirmaria en la possibilitat d'una «*experimentabilitat*» del missatge cristià trobada en la construcció d'un llenguatge inter-subjectiu diferenciat i propi.

I si fos així...

Tot plegat no són altra cosa que suggerències, però que obliguen a fer-se algunes preguntes que, com un *boomerang*, retornen a qui havia preguntat primer. N'apunto només algunes, per tal que més endavant s'hi assagin noves respostes.

1. En la concreció d'aquest *nou model d'inserció cristiana*, ¿hi trobaríem representat tot l'espectre ideològic possible? Hi hauria una preponderància de continguts *espiritualistes*? Els continguts de tipus *progressista*, ¿en serien exclosos pel fet que el model és necessàriament *conservador* o bé per la incapacitat dels sectors progressistes de sortir d'un intel·lectualisme d'élite i de connectar amb els sectors populars?

2. ¿No és cert que els joves fan l'aprenentatge de la seva pertinença eclesial en el marc de moviments, precisament? ¿Els és impossible, després, adaptar-se a un model parroquial i recorren —els que aguanten— als *nous moviments laïcals*?

3. El model d'inserció parroquial ¿és, només, *un altre model* possible? ¿És imaginable una bona convivència entre els dos models, o bé entren en competència? El model parroquial ¿només «funciona» quan copia elements propis dels moviments i aconsegueix «militants»? I en definitiva, el *problema* del model d'inserció dels nous moviments, ¿no és el problema de la crisi del model d'inserció parroquial?

LLIBERTAT / NO LLIBERTAT

EN ELS «NOUS MOVIMENTS»

JOSEP BIGORDÀ

Les anotacions que segueixen les he escrites al marge de qualsevol pretensió sistemàtica. El seu valor, si és que en tenen, només és d'índole fragmentària. Són senzillament uns indicadors a tenir en compte a l'hora de fer una avaluació de determinades experiències col·lectives o comunitàries dins l'Església.

1. El tema llibertat/no llibertat, quan s'aplica, per exemple, als nous moviments, agafa unes característiques molt definides. En síntesi, es podria afirmar que aquests moviments, sobretot alguns, reivindiquen de la institució eclesial la llibertat d'associar-se i, alhora, són molt poc sensibles a l'exercici «democràtic» de la llibertat en la vida interna dels respectius moviments.

2. Tanmateix, penso que la paradoxa que pot representar aquest fenomen en els moviments al·ludits es realitza d'alguna manera en un àmbit més ample de l'experiència de l'Església, o, més ben dit, en gairebé la totalitat *oficial* de la vida de l'Església. En definitiva, els moviments esmentats no fan altra cosa que materialitzar sense matisos un esquema que troba la seva base en la mateixa estructura històrica, no necessàriament fundacional, de l'Església.

3. Els àmbits de llibertat que, evidentment, es donen en l'Església i que, per contrast, no es detecten en aquests moviments, han estat i són el resultat de l'experiència *privada* dins l'àmbit de la vida eclesial. De tal manera que el pluralisme de pensament i d'acció, existent dins l'Església, la llibertat d'iniciatives en el terreny litúrgic, en la inculturació evangelitzadora i en el compromís sòcio-polític, el sentit d'autocrítica, l'aplicació d'una veritable democràcia interna en moltes experiències, etc., no tenen el seu suport ni en el dret escrit de l'Església ni en la política que segueix actualment el grup dirigent a la cimera de la Institució. Es tracta, doncs, d'una realitat de fet i no d'una realitat de dret. Es tracta d'una experiència *privada*, jurídicament parlant, i no d'una experiència *pública*.

4. A més a més, des d'un punt de vista sociològic, a part del jurídic-estructural, caldria reconèixer que el tema de la llibertat ha estat més

aviat amarat de profundes suspicàcies en el si de l'Església. Un índex d'aquesta constatació hom pot veure'l en el fet que el concepte de llibertat evangèlica gairebé sempre s'ha aplicat a dimensions espirituals o espiritualistes i el concepte de «democràcia» s'ha considerat estrany o forani respecte de l'Església. Només cal pensar en els exercicis mentals que fan molts teòlegs i canonistes per tal de no homologar de cap manera el concepte de democràcia dins l'Església amb el concepte que fa servir la societat civil.

5. És encara llunyana, de cara al futur, l'època en què el poble de Déu, com a poble, sigui efectivament i jurídicament el subjecte real de les responsabilitats en la vida de l'Església. Queda encara per fer un gran discerniment entre allò que és realment fundacional i innegociable i intocable en la vida eclesial i en l'experiència de la fe cristiana i allò que pertany a les formes històriques d'organització, que arribi a fer més plausible l'afirmació de la llibertat dins l'Església, sense por que es deteriori el contingut d'allò que teològicament i bíblicament se'n diu el Regne de Déu.

6. Després de tot això, em sembla que cal dir de totes maneres que les característiques i el tarannà d'algun dels anomenats «nous moviments», per causa del dirigisme absolutista al qual està sotmès, presentat a més com la garantia de la seva identitat cristiana, i per causa del seu integralisme, que el fa massa aliè a la cultura secular, contribueixen d'una forma molt acusada a retardar l'evolució de l'Església i a presentar una caricatura de l'experiència de llibertat dins l'Església.

7. La imatge d'home lliure dins l'Església que hauria de ser el paradigma més destacat per garantir el missatge profètic i el missatge de «bona nova», encarnats en la persona de Jesús de Natzaret, mort i ressuscitat, no és pas la imatge que queda privilegiada pels nous moviments. Més aviat hi ha, sembla, un excés de moralisme que segrega boira baixa i que obstaculitza una visió neta capaç de no confondre la Gràcia amb la Llei. Pel que sembla hi ha encara en aquests moviments —i també en l'Església oficial, repeteixo— massa obsessió per constituir allò que Ignazio Silone en diria «bloc granític de consciències i voluntats» i «un sol cos i una sola ànima a les ordres d'un cap».

8. Com a referència de consolació, m'agradaria afegir que el que passa dins l'Església en general i, dins determinats moviments de manera excepcionalment esveradora, no és pas una cosa exclusiva de l'Església. També als partits polítics els resulta més fàcil la reivindicació de la llibertat d'associar-se que no pas l'exercici de la democràcia interna en el si del propi partit. Aleshores, dins del partit, els envaeix també la por de perdre la identitat.

Tanmateix, l'Església podria ser tranquil·lament més lliure.

UNA INCÒGNITA: LA SUCCESSION DEL CARDENAL JUBANY

JOSEP MARIA PIÑOL

El cardenal Narcís Jubany, arquebisbe de Barcelona, ha complert els 75 anys el proppassat dia 12 d'agost i és previsible que ja hagi enviat, a hores d'ara, la seva renúncia a Roma, d'acord amb la prescripció del cànon 401.1 de l'actual codi de dret canònic. Això no significaria pas que la seva renúncia s'accepti immediatament. Com ell mateix declarava fa uns mesos: «no cal precipitar-se; a l'Església la jubilació no és automàtica, com s'esdevé en altres estaments». I només cal donar una ullada a la geografia eclesial per adonar-se que en altres grans diòcesis van passar encara alguns anys abans de produir-se el recanvi episcopal: Gènova, Viena, Colònia, Nàpols, etc.

Tanmateix és un bon moment per reflexionar sobre aquesta eventualitat, que tard o d'hora es presentarà, i per examinar de passada alguns trets de l'arxidiòcesi barcelonina i alhora les directrius que prevalen sota l'actual pontificat en el recanvi dels quadres eclesiàstics (bisbes).

Al capdavant la dimissió del bisbe Daumal i la designació del doctor Martínez Sistach com a nou bisbe auxiliar de Barcelona ja van donar pas a una colla de rumors i, fins i tot, a la publicació de nombrosos articles sobre la successió del doctor Jubany al capdavant de l'arxidiòcesi barcelonina. I val a dir que algun de tan desencertat com el de José M.ª Javierre —ara, germà d'un neocardenal— titulat significativament «Abierta la sucesión en Barcelona» (*Ya*, 10 de gener de 1988) en què ho donava per fet i beneït: «Escribirá Jubany (a Roma) su carta de renuncia. El Vaticano se tomará un poco de tiempo, y parece fácil prever que en el paso de 1988 a 1989 Barcelona estrene arzobispo...».

Cal afegir que bona part dels articles publicats no tenien sortosament ni el to ni l'orientació de l'abans esmentat. Més i tot, recordem l'enquesta de la revista *Foc Nou*, d'altra banda ben seriosa, que ha constituït un *test* significatiu, a desgrat de les seves limitacions, almenys pel que fa al retrat robot del candidat i que sembla encaixar perfectament amb la problemàtica pastoral de la comunitat cristiana

de Barcelona. El fet que aquesta enquesta s'hagi guanyat crítiques és realment incompreensible als vint anys del Vaticà II i quan se n'han realitzat tantes, en circumstàncies semblants, en altres diòcesis d'arreu del món.

Retornem, però, a l'església local o, més ben dit, particular de Barcelona i a la successió oberta respecte a l'arquebisbe que l'ha presidit durant els darrers disset anys. En aquest sentit, i prescindint del moment en què es produirà el relleu, del qual parlarem més endavant, caldria tenir en compte algunes qüestions essencials, alguns punts de referència que emmarquen objectivament aquest recanvi.

En primer lloc, Barcelona és demogràficament la quarta diòcesi d'Europa, si no estem mal fixats, només després de Milà, Colònia i Madrid, amb la particularitat que la seva extensió territorial és aproximadament la meitat de les esmentades. És a dir, Barcelona es troba al davant d'altres grans diòcesis que es coneixen pels seus reptes pastorals remarcables, tals com París, Roma, Malines-Brussel·les, Viena o Westminster. S'hi plantegen, doncs, tots els problemes propis de les grans diòcesis urbanes, però amb dues característiques singulars i específiques. D'una banda, compta amb una constel·lació de ciutats mitjanes generalment amb una forta implantació industrial i, d'altra banda, els índexs de pràctica religiosa són sensiblement variables fins al punt d'oscil·lar entre un 50-60 % en un barri alt i un 5 % en un suburbi. La creació de les 14 zones pastorals en l'arxidiòcesi (maig de 1973) representà una primera resposta (només un primer pas) a aquestes dues interpel·lacions.

Des d'una perspectiva històrica, si es fa una comparança amb les altres grans diòcesis esmentades, en trobaríem ben poques en què els seus pastors s'hagin distingit, durant llargs períodes (almenys 1930-1971), per una talla pastoral tan minsa. Això havia de provocar per força una sedimentació dels problemes i alhora una manca absoluta de respostes pastorals actualitzades als reptes canviants provinents d'una societat en evolució. En aquest balanç negatiu la «Cruzada» i el règim concordatari hi tingueren bona part de responsabilitat.

No sembla agosarat d'afirmar que a la diòcesi de Barcelona es van viure a fons —qualitativament i quantitativament— el pontificat de Joan XXIII, el concili Vaticà II i la primera etapa postconciliar, entre d'altres raons perquè confirmaven un seguit d'iniciatives i experiències nascudes tot al llarg dels anys cinquanta. La disponibilitat del laicac militant (tema que coneixem) era remarcable, però es desaprovat. És aleshores quan es començà a passar d'una eufòria tal volta excessiva a un desànim i una atonia segurament també excessius.

Certament, la línia conciliar de revalorització de l'església local va aconseguir un ressò notable entre totes les components eclesials bar-

celonines. Però en el context conflictiu i autoritari del pontificat de don Marcelo González no es va poder desenrotllar normalment a la pràctica, sinó sectorialment mitjançant una colla de grups i iniciatives més menys informals: trobades de capellans, la creació de la RAP (reunió d'abats i provincials) o del SAL (secretariat d'apostolat dels laics), etc. La feblesa del prelat pel victimisme, el seu tancament absolut al diàleg i la seva incapacitat de sostreure's als fantasmes familiars barraren el pas a una presa de consciència força profunda i àmplia que hauria trobat sortida en unes altres circumstàncies. En definitiva, es va perdre una ocasió històrica, les seqüeles de la qual s'han perllongat durant molts anys.

Volem significar amb aquesta referència a una situació-límit de l'arxidiòcesi, que algú va qualificar d'esquizofrènica, tres qüestions que no es poden oblidar: la presència del doctor Jubany al capdavant de l'arxidiòcesi de Barcelona (1971) es va trobar d'entrada condicionada per les fortes tensions d'aquella situació anòmala i només la seva voluntat i línia integradora aconseguirien de fer-les desaparèixer a poc a poc. Cada església local o particular presenta alguns trets específics que li donen rostre i color; no és ara el moment de recercar-los o de descriure'ls, però després d'un període grisenc de gairebé mig segle, ens sembla que no ha estat una tasca gens fàcil de redescobrir-los i actualitzar-los. Finalment, és ben veritat que ha canviat extraordinàriament el paisatge històric, polític, social i eclesial a l'arxidiòcesi de Barcelona, els darrers vint anys: així i tot, l'acumulació de problemes i tensions que esmentàvem abans originaren un tal immobilisme que hom té la impressió que alguna de les qüestions pastorals de fons exposades en el document «La situació pastoral del bisbat de Barcelona» (juliol de 1967, signat per 214 capellans) hagi obtingut solament mini-respostes.

En tot cas, no pretenem fer, ni de bon tros, una valoració del pas del doctor Jubany per la seu barcelonina. Resumint, en subratllaríem quatre notes: prudència, habilitat, tolerància i sentit pastoral. I potser en la nova situació democràtica hauria tocat el torn a la creativitat. Però vet aquí que s'inaugurà el nou pontificat de Joan Pau II ja el 1978 i que en el seu projecte restauracionista els termes creativitat, recerca intel·lectual i, fins i tot, experiències pastorals són més aviat considerats amb una gran malfiança, sobretot des que el cardenal Ratzinger ha esdevingut el primer teòleg-ideòleg de l'anomenada per alguns vaticanòlegs la Tercera Restauració.

Ateses les orientacions que prevalen actualment en les designacions de nous bisbes i la línia bàsicament centralista de Roma, és lògica la inquietud de molts sectors de l'arxidiòcesi respecte a la successió del doctor Jubany —tant de bo trigui força temps a produir-se. Amb el

record del nomenament de don Marcelo el 1966 com a teló de fons, es plantegen: quan arribi l'hora, ¿es designarà un bisbe català o no català?, ¿un bisbe coneixedor o desconeixedor de la realitat pastoral de l'arxidiòcesi?, ¿un bisbe diguem liberal o ultraconservador?, etc.

Si aquests interrogants són legítims, encara són més legítimes les preocupacions que palesen. Des d'una perspectiva conciliar i pastoral, la designació de don Marcelo, el 1966, fou sens dubte un gran pas en fals de Roma, i especialment del nunci Riberi. Ara bé, l'esdeveniment s'escaigué en el context d'un pontificat —el de Pau VI— ben divers de l'actual i en el qual es produïren, tard o d'hora, rectificacions, sempre que calien. I, a més, amb monsenyor Benelli, bon coneixedor de la realitat eclesial i política espanyola, com a substitut de la Secretaria d'Estat. Sense comptar les gestions d'homes que hi gaudien d'una certa influència, com ara el doctor Manuel Bonet i Mui-xí, l'abat general Gabriel M. Brasó, dom Cassià M. Just, Ramon Segranyes de Franch, etc.

Així mateix, cal recordar el paper rellevant que va exercir en la solució de l'atzagaiada el nou nunci a Madrid, Luigi Dadaglio, un piemontès d'una talla humana i pastoral excepcional. Home de diàleg, va rebre a la nunciatura capellans i laics crítics als quals sempre s'havia barrat el pas i deixava entendre que calia la normalització de l'episcopat català, i que aquesta s'enquadraria en el marc de la normalització conciliar de l'episcopat espanyol. En sis anys va complir la seva promesa. Mentre l'actual nunci Mario Tagliaferri és un diplomàtic de xoc i conegut sobretot per l'escampada de bisbes conservadors i dòcils al *new look* vaticà que ha deixat en tots els països pels quals ha passat, inclosa Espanya.

Per això la successió del doctor Jubany es plantejarà en un context eclesial ben divers de la panoràmica dels anys 1966 i 1971. És ben veritat que l'estil i els criteris que presideixen la renovació de l'episcopat difereixen generalment d'un pontificat a un altre, però tot fa pensar que es nota una diferència radical entre els del pontificat paulí i el de Joan Pau II. Pau VI va ampliar les consultes per a la selecció de candidats mitjançant la promulgació d'un directori i deixava que funcionessin lliurement els canals ordinaris per a les designacions. Només es va preocupar personalment del nomenament dels bisbes italians, els quals es decantaren decididament, a la trobada «Evangelizzazione e Promozione Umana» (1976), per una línia conciliar i per un programa pastoral inspirat en la famosa «scelta religiosa». I avui l'episcopat italià és majoritàriament tant o més montinià que dotze anys enrere, a desgrat de les designacions de bisbes conservadors tot al llarg de la darrera dècada.

L'estil que preval actualment es podria definir, a grans trets, com

més personal i autoritari, amb una primacia dels criteris dels consellers del Papa —alguns vaticanòlegs s'han referit a una cúria paral·lela— i de certs nuncis de xoc. Com a tel·le de fons el paradigma polonès, jeràrquic, uniforme i monolític i cada cop més la concepció ratzingeriana reduccionista i revisionista del concili Vaticà II (inclosa la col·legialitat episcopal). Es privilegia així un retrat robot ideal del candidat que s'identifiqui amb els nous aires involucionistes de Roma, al marge dels reptes pastorals específics de l'església que haurà de presidir. Fidelitat, doncs, que s'entén com a submissió. Les declaracions recents del cardenal Tarazona a *Vida Nueva* posaven en qüestió els criteris d'una tal selectivitat quan criticava que ocupessin càrrecs de responsabilitat els que no tenen aptituds ni condicions per exercir-los. I afegia: «no puc justificar que ascendeixin mediocres per estalviar conflictes».

I és que una de les peces clau de qualsevol restauració catòlica és sempre l'estratègia en la selecció dels nous bisbes i el control dels episcopats. Com l'actual acceleració en el recanvi de bisbes amb la designació de prelats, tal com s'ha escrit, a imatge i semblança de Wojtyła, i darrerament de Ratzinger, amb vista a capgirar l'orientació d'aquells grans o petits episcopats (brasiler, nord-americà, italià, francès, suís, austríac, etc.), considerats poc dòcils a la nova línia dura vaticana. Amb la nova cúpula de la CEE (Conferència Episcopal Espanyola) ja és un fet la involució de l'episcopat espanyol, però cal no oblidar la influència de l'arxidiòcesi de Barcelona en l'Església de Catalunya i, en un cert sentit, de la resta d'Espanya.

Aquesta és sens dubte la política predominant en les designacions episcopals, cosa que no exclou algunes excepcions o sorpreses, per exemple el nomenament del jesuïta Carlo Martini com a arquebisbe de Milà. Nombrosos observadors assenyalen també les promocions meteòriques i la minva de les consultes preliminars. Així el sacerdot Macharski va esdevenir en sis mesos arquebisbe de Cracòvia i cardenal. El sacerdot Lustiger, bisbe d'Orléans, i al cap d'un parell d'anys arquebisbe de París. O'Connor passà ràpidament de vicari general castrense, pel biaix d'una petita diòcesi, a arquebisbe de Nova York, etc.

Pel que fa a les consultes, el cas més significatiu és el de Viena, on el neobenedictí Groer, sense cap connexió pastoral amb l'arxidiòcesi, fou designat el 1986 successor del cardenal Koenig. Aquest responia recentment en una entrevista a la TV austríaca que «el Papa li havia anunciat prèviament el seu propòsit de demanar-li el seu parer», però segurament «per raó dels viatges que va fer en aquella època, no li fou possible de consultar-me». Arquebisbe de Viena durant més de trenta anys, Koenig ha estat una figura de l'Església universal. Membre de la comissió central del Vaticà II, president del secretariat per

als no creients durant setze anys, braç dret de Casaroli en l'*Ostpolitik* de Pau VI, amb grans possibilitats d'èsser elegit Papa en el conclave d'octubre de 1978, un dels grans electors de Karol Wojtyla...

És possible que el nomenament del successor del cardenal Jubany s'ajorni uns anys, a parer d'alguns experts. Els grans problemes de tot ordre que té el Vaticà actualment, la mateixa designació del doctor Martínez Sistach quan no és una norma usual concedir un bisbe auxiliar a un bisbe titular que tingui més de setanta anys i uns comentaris recents de Ràdio Vaticana podrien confirmar aquesta hipòtesi.

L'alternativa és que el pronòstic de Javierre es compleixi. És a dir, que la pressió dels sectors neonacional-catòlics i de la cúpula de la Conferència episcopal espanyola aconseguixin el relleu en pocs mesos. ¿Quina és l'actitud del nunci? En tot cas, pot ésser decisiva.

Mentrestant, esperem contra tota esperança, com sol dir Helder Camara, perquè només el temps desxifrarà la incògnita.

CATALUNYA I ESPANYA

JOAQUIM PLA

Aquest estiu vaig tenir l'ocasió de compartir uns dies amb la majoria de delegats de Pastoral de joventut de les diòcesis de l'Estat. La trobada va ser enriquidora per molts motius, tot i que —en l'aspecte de pastoral de joves— els catalans no vam aprendre gaire res de nou.

Una vegada més, vaig poder adonar-me de com el fenomen Catalunya és una realitat mal entesa i mal païda, de l'Ebre enllà. És curiós constatar com tothom lloa la realitat catalana. Quan els catalans participem en una reunió d'aquestes (d'habitud, ens costa participar-hi), tothom fa grans escarafalls de satisfacció. Et vénen a dir el següent: «Ara sí que la cosa va de veres, puix fins i tot hi sou els catalans». O sigui, fa la impressió que et valoren, que valoren el fet català. Però, quan el fet català surt a la palestra, tot seguit es produeixen tensions. No poden suportar que parlem català entre nosaltres, cosa ben normal i no gens malintencionada. No poden suportar el nostre accent, quan parlem en castellà. No poden suportar que, quan els parlem de pastoral, sempre fem referència a la nostra realitat com a país. No poden suportar la nostra distinció contínua entre Catalunya i l'Estat Espanyol. No poden suportar el fet que nosaltres som diferents, tot i que no tenim Etes ni altres mandangues. Quan els parlàvem, amb tota naturalitat, de la possibilitat i la necessitat de fer una Regió eclesiàstica (primer pas per a una Conferència episcopal autònoma), veies com et deien que sí amb el cap, però com et deien que no amb el cor. Una anècdota humorística: molts s'admiraven i mostraven la seva sorpresa quan els deies que Catalunya té vuit diòcesis. Es pensaven que només en tenia quatre o cinc.

Aquesta trobada es va celebrar a Menorca, al santuari de Toro. L'amic Sebastià Taltavull, amb la seva proverbial bonhomia, va saber resoldre satisfactòriament els problemes que planteja una aïtal reunió. Allà es va parlar de celebrar les Jornades de delegats de Joventut, de l'any 1990, en terres gironines. Jo vaig dir de seguida que sí. Cal que trepitgin terra catalana sovint (molts ho aprofitaran per anar a veure la germana o el germà que viu a Sabadell o a l'Hospitalet). Cal rentar-los el cervell sovint. Cal acollir-los i fer-los veure les nostres realitats concretes. I, endemés, cal demostrar-los que Catalunya no és només Barcelona o l'àrea metropolitana. La proposta de fer-les a Banyoles, em sembla perfecta.

I un altre fet, per acabar ja amb aquest aspecte. El bisbe de Menorca va participar-hi un parell de dies. Tot i que l'home feia esforços per compartir amb tothom, es veia que, quan podia, venia a raure enmig dels catalans. A ell també se li va escapar: «Els costa d'entendre algunes coses!». Val a dir que el secretari de la Subcomissió de Joventut de la CEAS es va mostrar molt proper a la realitat pastoral catalana (fins i tot va participar a l'Aplec de l'Esperit d'enguany). Cal agrair-li-ho, puix sembla que ho fa de cor. També em va fer gràcia contemplar els esforços que el bisbe Deig feia, quan explicava al seu col·lega, el bisbe de Múrcia, que el català i el menorquí són la mateixa llengua, amb lleugeres variants fonètiques i dialectals.

De passada, també esmento que va sortir el tema del futur arquebisbe de Barcelona. No cal dir com nosaltres, els catalans, vam assajar de fer entendre que ha de ser català, a més de ser un home de diàleg pastoral, i obert al futur. Altra volta el fet diferencial català. Nosaltres no demanem res de l'altre món; demanem un català obert i pastor. Ens trobem tan lluny de Roma com de Madrid (és una manera de dir). El mateix bisbe de Menorca se n'adonava, quan els explicava la necessitat de fer una província eclesiàstica catalana. I quan el bon home els deia, amb tota naturalitat, que en aquests moments hi ha la dificultat del nou bisbe d'Eivissa, jo notava com algunes «piaques» se n'escandalitzaven.

Passo a d'altres aspectes de la Trobada, que voldria comentar una mica.

Vam esmerçar dos esgotadors dies posant a punt un Pla de Pastoral de Joventut per a «l'Església espanyola». Al final, hom va arribar a una espècie d'acord. Després caldrà veure si serveix per a alguna cosa. Parlo de les realitats pastorals concretes. Vaig poder comprovar com es feia palès allò de «tants caps, tants barrets». Cada diòcesi va per les seves. No hi ha plans pastorals seriosos. I, quan en sents algun que et fa aixecar l'orella, tot seguit afegeixen: «Bé, això és el que esperem, ja que només portem tres mesos amb aquest pla». Així no es pot anar enlloc. M'hauria agradat sentir explicar un pla experimentat durant cinc o deu anys. Però no. Tot comença sempre. En això, els catalans també som diferents. No vull pas dir que totes ens pinguin en el terreny de la pastoral de joventut. Però almenys fa temps que hi anem treballant conjuntament. I ja podem presentar un Pla Pastoral (com, de fet, ho vam fer) per a totes les diòcesis de parla catalana. I una altra diferència. Així com els delegats de joventut de les diòcesis catalanes tenim plena consciència que som delegats del nostre bisbe i, per tant, treballem en estreta comunió amb els nostres pastors diocesans... no apareix pas així fora de Catalunya, en general. Sovint, els delegats es manifesten com si llurs bisbes fossin un obstacle. I això no és bo.

I encara una altra cosa curiosa que vaig collir. L'Escoltisme catòlic català (Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi de Catalunya) és un més en la tasca pastoral. Vull dir que és un moviment plenament integrat a la tasca comuna, i compta a totes les diòcesis. En canvi, el corresponent a la resta de l'Estat (El Movimiento Scout Católico) és el gran desconegut dels delegats de pastoral de joventut. Un delegat va dir: «¿Los Scouts? Ah, sí! Esos que siempre están subidos en los árboles». I tothom va fer una rialla d'assentiment. Dir això seria inconcebible a Catalunya. I encara més la reacció general. A Catalunya, tres delegats de joventut són, al mateix temps, consiliaris diocesans d'Escoltisme. I el consiliari general de l'Escoltisme català és també delegat de joventut.

Una preocupació comuna a totes les diòcesis espanyoles i catalanes: la pastoral de la postconfirmació. És un fenomen relativament recent, i ningú no sap gaire com posar-s'hi. El fet demostra, al meu entendre, dues coses: la poca consistència de la catequesi anterior, i la feblesa de la pastoral de joves. I altra volta els catalans que duem la iniciativa. A Catalunya ja fa temps que estem experimentant plans de postconfirmació.

També vam parlar del tema de la visita del Papa a Santiago de Compostel·la els dies 19 i 20 d'agost de l'any que ve, amb motiu de la Jornada Mundial de la Joventut. Però aquest tema té massa entitat. I penso parlar-ne en un escrit a part.

ESGLÉSIA I IDENTITAT NACIONAL: LA IMMIGRACIÓ

JOSEP LLIGADAS

La lectura de l'article de Quim Pla «Tres reflexions nacionals sobre l'Església catalana» m'ha fet pensar algunes coses que aquí us escric, per si considereu interessant de publicar-les.

De totes les coses que es diuen a l'article, la que provoca aquestes ratlles és la del tractament que cal donar al fet de la immigració: la gran quantitat de persones que viuen a Catalunya i que no en són originàries, sigui que han nascut fora d'aquí, sigui que els pares han nascut fora i ells han fet seva una cultura que no és la catalana.

El problema és molt seriós, és clar. I com que ho és, penso que s'ha de tractar amb molta seriositat, i no pas amb declaracions de principis més o menys ideals i poc corresponents a la nostra realitat. En aquest sentit, doncs, penso que utilitzar com a punt de referència per a la nostra situació el que pugui passar a Flandes és una equivocació. Bàsicament, perquè, tal com diu l'article, a Flandes, «a les ciutats i als pobles no es parla ni un borrall de francès enlloc». Aquí, en canvi, agradi o no, es parla molt de castellà a molts llocs. I, per això, jo penso que seria un desastre que «el bisbe i els capellans parlessin amb dificultat» el castellà, com allà hi parlen el francès.

Perquè aquest país, Catalunya, el formem tots. I la nostra situació és la que és. I aquesta situació, afortunadament, està avançant vers una integració força correcta, i amb un ritme també força correcte. Perquè, si pretenguéssim que per decret els qui tenen dificultats amb el català se'l trobessin entre cap i coll, potser aconseguiríem una integració formal i externa, però no de cor. Més o menys com va fer Franco amb nosaltres. En canvi ara, gràcies a la manera com estan tirant endavant la cosa les institucions públiques —i en això per sort els principals partits van bastant a la una—, amb la barreja de convenciment i de pressió amb què actuen, i amb el gran mitjà d'actuació a llarg termini que és l'escola, el procés avança d'una manera que es pot qualificar, em sembla, de bastant sòlida i bastant tranquil·litzadora. No del tot, però sí bastant.

Aquests criteris d'actuació, vàlids per a les diverses institucions públiques, són també vàlids per a l'Església. Però l'Església en té, a més,

un altre, de criteri. El criteri de l'atenció concreta a les persones concretes. Un criteri a partir del qual m'ha fet mal de llegir un parell de frases de l'article: «El respecte als forasters o als immigrants no comporta que ells ens imposin la seva llengua. Que, a casa nostra, haguéssim de parlar una llengua estrangera, ja seria massa».

Suposo que les frases aquestes són dites així per provocar dialècticament, però tanmateix m'ha sabut greu de llegir-les. Sóc rector des de fa dos anys d'una parròquia de 36.000 habitants, amb majoria molt absoluta d'immigrants: uns quants ja parlen català, d'altres s'hi esforcen, d'altres l'entenen, i a d'altres els costa molt d'entendre'l. Em sembla que seria un mal pastor i un mal cristià si per a mi aquesta gent fossin uns personatges estranys, que han de ser mirats com a forasters davant els quals corro el perill que vulguin «imposar-me» una «llengua estrangera», i davant els quals el meu deure fos simplement «respectar-los» més o menys recelosament.

Jo, d'aquesta gent, en sóc amic. Em sento embarcat amb ells a la mateixa barca cristiana i en la mateixa tasca d'evangelització del barri. Ells saben que la meua llengua és la catalana i que la llengua d'aquest país és la catalana, i de tant en tant fan esforços per parlar-la. Jo, sempre que em sembla oportú —i cada cop ho resulta més—, els parlo en català. De tant en tant, punxo una mica perquè a les misses en castellà hi posin més cants catalans. Aquest any que ve, a les misses en castellà ja posarem alguna lectura en català, i potser algun tros de la pregària eucarística i d'homilia. Però jo sé que la llengua en la qual ells poden expressar de ple la seva fe és el castellà, i jo sé que la meua tasca principal no és que es catalanitzin sinó que expressin la seva fe. I a més, com he dit, són amics meus.

I amb la gent que ve a un casament o a un enterrament, igual, encara que en aquest cas ja no siguin amics meus (i potser encara més per aquest motiu). Em sembla que va ser en aquesta mateixa revista que va sortir fa temps un article en el qual es deia que si ens hi esforcéssim una mica podríem fer molts més casaments i enterraments en català dels que ara fem, que fem massa concessions. No ho sé, no l'entenc gaire aquest llenguatge. Jo, com que sóc català, com que visc fortament la pertinença al meu país, segur que en aquestes celebracions em sortirà de dir en algun moment alguna cosa en la meua llengua, sobretot si veig que entre els assistents hi ha algú que també parla català. Però aquesta qüestió no formarà mai part dels meus objectius en aquella celebració. Jo, en aquella celebració, el que intentaré serà ajudar-los a viure cristianament el goig del matrimoni o el dolor de la mort, i no aconseguir «que s'adonin que són a Catalunya».

I bé, fins aquí les reflexions que se m'han suscitat sobre aquest tema. Ja dic, penso que és un tema important, del qual cal continuar parlant seriosament.

OBRADOR

ADVENT-NADAL

SALVADOR BARDULET

Notes introductòries

El material que es presenta tot seguit és preparat pensant en la possibilitat de convocar la comunitat cristiana en un dia feiner de cadascuna de les setmanes d'Advent tot preparant així la celebració del Nadal. Amb una temàtica extreta dels textos bíblics d'Advent s'intenta formar un tot des de la primera setmana fins a la missa nadalènca de mitjanit.

Els objectius d'aquesta convocatòria extraordinària, pel que fa a les tres primeres sessions, són: la pregària comunitària i la interrelació entre els membres de la comunitat tot compartint la fe. Per això, cadascuna d'aquestes primeres sessions és prevista en *dos temps*: el

primer temps es faria per grups seguint l'esquema següent: 1) cant d'ambientació; 2) lectura reposada dels textos proposats, els quals són els mateixos que seran proclamats en el segon temps; 3) breu comentari per a situar els textos; 4) treballar les pautes proposades. *El segon temps*, el formaria la pregària comunitària pròpiament dita, tots junts, d'acord amb l'esquema que s'ofereix. El temps destinat a cadascuna d'aquestes tres primeres sessions no hauria de passar d'una hora i mitja.

A la quarta setmana la comunitat és convocada per a la celebració penitencial per a la qual es facilita també un esquema. Aquest plec de material es clou amb uns suggeriments per a iniciar la missa del gall i per aconseguir que en aquesta missa quedi integrat el treball que haurà fet una part de la comunitat cristiana durant les setmanes precedents. Caldrà que hi hagi qui prengui nota d'allò que haurà anat sortint tant en positiu com en negatiu.

Si la parròquia compta amb grups ja establerts que assumeixen la iniciativa d'aquesta convocatòria, caldrà que hi facin les adaptacions que creguin convenients i que tinguin cura de l'ambientació amb murals, corones d'Advent, etc., més que millor.

I SETMANA: «CRIDATS A L'ESPERANÇA»

Reunió de grups

Textos bíblics

— Del profeta Isaïes

El Senyor posarà pau entre les nacions i apaivagarà tots els pobles, forjaran relles de les seves espases i falçs de les seves llances. Cap nació no empunyarà l'espasa contra una altra, ni s'entrenaran mai més a fer la guerra. Casa de Jacob, veniu, caminem a la llum del Senyor (2,4-5).

Aquell dia, la soca de Jesè tallada traurà un rebrot, naixerà un plançó de les seves arrels. L'Esperit del Senyor hi reposarà: esperit de saviesa i d'enteniment, esperit de consell i de valentia, esperit de coneixement i de reverència del Senyor (11,1-3). Aquell dia el llop conviurà amb l'anyell, la pantera jaurà amb el cabrit, pasturaran junts el vedell i el lleó, i un nen petit els guiarà; es faran amigues l'óssa i la vaca, les seves cries jauran plegades i el lleó menjarà farratge com els bous; les criatures jugaran sobre el cau de l'escurçó, els nens ficaran la mà dins l'amagatall de la serp. Ningú no serà dolent ni farà mal en tota la meva muntanya sagrada, perquè el coneixement del Senyor haurà omplert el país com l'aigua que cobreix la conca del mar (11,6-9).

Aquell dia, en aquesta muntanya, el Senyor de l'univers prepararà per a tots els pobles un convit de plats gustosos i succulents, de vins rancis clarificats. Farà desaparèixer en aquesta muntanya el vel de dol que cobreix tots els pobles, el sudari que amortalla les nacions; engolirà per sempre la Mort. El Senyor eixugarà les llàgrimes de tots els homes i esborrarà l'oprobri del seu poble arreu de la terra. Ha parlat el Senyor (25,6-8).

— *De l'evangeli de sant Mateu*

Jesús cridà els deixebles i els digué: «Aquesta gent em fa compassió. Fa tres dies que no es mouen d'aquí i no tenen res per menjar. No vull que se'n vagin dejuns: es quedarien pel camí sense forces» (15,32).

Jesús digué als seus deixebles: «No entrarà al Regne del cel tothom qui em diu: "Senyor, Senyor"; hi entraran només els qui compleixen la voluntat del meu Pare del cel» (7,21).

Pautes per al treball de grups

— Tenint en compte les diferents situacions que, de més a prop o de més lluny, m'envolten, què és el que em priva de viure il·lusionat i amb esperança?

— Com em sento interpel·lat per la Paraula de Déu i a què em sento cridat?

Pregària conjunta

— Cant: «Veni, veniu, oh Emmanuel...» (MD 501)

— Proclamació dels textos bíblics anteriors.

— Cant: «Al·leluia, som a la casa del Senyor...» (MD 401)

— Silenci

— Parenostre

— *Maria esperà.* Maria, la noia del poble d'Israel. Com a bona israelita, se sentia identificada amb un poble que en sabia molt de desert, d'exili, de tenacitat, d'esperança. Sobretot d'esperança. Maria formà part de la resta d'Israel, d'aquell petit grup que esperava pacientment l'acompliment de les promeses de Déu. Perquè Maria havia cregut i assumit allò que havia recitat i cantat tantes vegades: «Enaltiu el Senyor, que n'és de bo, perdura eternament el seu amor» (salm 117).

— «Déu vos salve, Maria... Santa Maria...»

— Cant: Magnificat

— Benedicció i comiat.

II SETMANA: «CRIDATS A FER CAMÍ»

Reunió de grups

Textos bíblics

— *Del profeta Isaïes*

¿Com pots dir que el Senyor desconeix el teu destí, que la teva causa passa per alt al teu Déu? ¿Tu no saps ni has sentit dir mai que el Senyor és el Déu etern, el qui ha creat la terra d'un extrem a l'altre? No es cansa ni poc ni molt, i la seva intel·ligència és immensa. Dóna noves forces als qui estan rendits, i els dèbils, els fa robustos. Els joves es cansen fins a esgotar-se, els millors guerrers ensopeguen i cauen, però els qui es fien del Senyor cobren noves forces, alcen el vol com les àlguies, caminen sense cansar-se, corren sense extenuar-se (40,27-31).

Jo sóc el Senyor, el teu Déu, que et dono la mà i et dic: «No tinguis por: jo t'ajudo» (41,13). Els pobres desvalguts buscaven aigua i no en trobaven, la set els ressecava la llengua. Jo, el Senyor, el Déu d'Israel, els escolto i no els abandono: dalt les muntanyes més àrides faig néixer rius, faig néixer fonts dintre les valls i estanys en el desert, en la terra eixuta traspua l'aigua (41,17-18).

— *De l'evangeli de sant Mateu*

Jesús digué als seus deixebles: «el vostre Pare del cel no vol que es perdi ni un sol d'aquests, per petit que sigui» (18,14). «Veniu a mi, tots els qui esteu cansats i afeixugats; jo us faré reposar. Accepteu el meu jou, feu-vos deixebles meus, que jo sóc benèvol i humil de cor, i trobareu el repòs que tant desitjàveu, perquè el meu jou és suau, i la meva càrrega lleugera» (11,28-30).

Pautes per al treball de grups

— Sovint m'he decidit a fer camí en bé dels altres concretant-ho en activitats i compromisos. Sovint també, el cansament o la deixadesa han estroncat aquests bons desitjos. ¿Què és el que realment m'ha privat de fer camí i què m'ha faltat per a superar-ho?

— Què he d'assegurar per tal de mantenir-me amb constància en aquest fer camí junt amb d'altres i per als altres?

Pregària conjunta

— Cant: «El poble de Déu que fa via...» (MD 502)

— Proclamació dels textos bíblics anteriors.

— Cant: «Mostreu-me, oh Senyor, els vostres camins...» (MD 402)

— Silenci

— Parenostre

— *Maria féu camí.* El poble cristià ha vist i veu en Maria la dona que va saber convertir tota la seva vida en un sí constant a Déu. Primer, a través dels profetes, després, a través de Jesucrist. Com a serventa justa, com a mare, com a creient. Superant les pors, els dubtes, les foscsors. Des de l'espera, des de la presència, des del silenci, des de la contemplació, des del dolor compartit, des de la festa amb el Ressuscitat. Maria féu el seu camí sense mirar enrere.

— «Déu vos salve, Maria... Santa Maria...»

— Cant: «Salve Regina» (gregoriana) o «Déu vos salve, Reina i Mare» (de Mn. Ll. Romeu)

— Benedicció i comiat.

III SETMANA: «CRIDATS A ANUNCIAR LA BONA NOVA»

Reunió de grups

Textos bíblics

— *Del profeta Isaïes*

El Senyor t'ha cridat com qui crida l'esposa abandonada que s'enyora. ¿Pot ser repudiada l'esposa de la joventut?, diu el teu Déu. Jo t'havia abandonat per poca estona, però ara et recobro amb un afecte immens. En una flamarada d'indignació t'havia amagat un moment la meua mirada, però ara t'estimo amb un amor etern, diu el Senyor, el qui t'ha reclamat. Faré com vaig fer en els dies de Noè: llavors vaig jurar que l'aiguat de Noè no inundaria mai més la terra; ara juro que no m'irritaré ni t'amenaçaré mai més. Ni que desapareguin les muntanyes ni se somoguin els turons, no desapareixerà l'amor que jo et tinc ni se somourà el meu pacte de pau, diu el Senyor, el qui t'estima (54,6-10).

— *De l'evangeli de sant Lluc*

Uns homes arribaren i digueren a Jesús: «Joan Baptista ens envia per preguntar-vos "si sou vós el qui ha de venir o n'hem d'esperar un altre"». En aquell mateix moment Jesús en va guarir molts de malalties i d'altres xacres o els alliberà dels esperits malignes, i donà la vista a molts cecs. Jesús, doncs, els respongué: «Aneu a anunciar a Joan el que heu vist i el que heu sentit dir: els cecs hi veuen, els invàlids caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts ressusciten, els desvalguts senten l'anunci de la Bona Nova, i feliç aquell que no quedarà decebut de mi» (7,20-23).

Tot el poble, i fins i tot els cobradors d'impostos, quan van sentir la predicació de Joan i es van fer batejar per ell, van reconèixer que Déu era bo en cridar-los a la conversió, però els fariseus i els mestres de la Llei, que no es van deixar batejar per Joan, van menysprear el que Déu havia volgut fer per ells (7,29-30).

Pautes per al treball de grups

— La Bona Nova, Jesús la proclama amb paraules i amb fets. És a dir, Jesús anuncia que el Déu i Pare de tots, té afany d'estar amb l'home i de saciar els seus anhels més profunds, i alhora Jesús fa costat a les persones que té més a prop. ¿Com ho faig jo en la meva vida de cada dia?

— Què li falta o què li sobra a la meva comunitat cristiana per a poder proclamar a tothom amb paraules i fets la Bona Nova de Jesús?

Pregària conjunta

— Cant: «Per Jesús ens ve la vida...» (MD 503)

— Proclamació dels textos bíblics anteriors.

— Cant: «Avui és el dia que ha obrat el Senyor... (MD 455)

— Silenci

— Parenostre

— *Maria celebrà i anuncià la Bona Nova del Ressuscitat*, En el retrobament joiós i festiu d'aquell «primer dia de la setmana» irrepètible, Maria hi és present. I a cor, junt amb tots els altres, també proclama: «A Jesús, el Mestre, Déu l'ha ressuscitat i l'ha constituït Senyor i Crist». Maria, membre qualificat de la primera Església. Seguint els primers passos, compartint les primeres decisions d'aquell grup primer que s'anava constituint com a fonament indestructible de l'Església de Jesucrist, dedicant-se, en unitat d'esperit, a la pregària. Maria hi era. Per això el poble cristià l'anomenem i la creiem Mare de l'Església. Empesa per l'Esperit, Maria assumeix l'afany que té Déu per l'home, portat a la pràctica per Jesús amb la seva vida i amb la seva mort. Amb decisió Maria proclama: «El Senyor derroca els poderosos del soli i exalta els humils. Omple de béns els pobres, i els rics se'n tornen sense res».

— «Déu vos salve, Maria... Santa Maria...»

— Cant: «Noia del poble, Maria» (MD 593) o bé «Des del món us mirem, Mare nostra» (MD 591)

— Benedicció i comiat.

IV SETMANA: «CRIDATS A FER FESTA»

Celebració del perdó

— Cant: «Pietat, oh Déu...» (MD 552)

— Salutació

Que la gràcia, la misericòrdia i la pau de Déu, el nostre Pare, i de Jesucrist, el nostre Salvador, siguin amb tots vosaltres.

La nostra participació a la missa en aquests diumenges d'Advent ens ha fet més capaços de sentir-nos acollits per la reconciliació que el nostre Déu ens ofereix. També durant aquestes setmanes, molts de nosaltres ens hem reunit per a compartir la nostra fe i per a pregar. I ens hem adonat com posem obstacles a la crida que ens fa l'Esperit a ser esperançats, a fer camí amb entusiasme i a anunciar coratjosament la Bona Nova de Jesús. Tenim ganes de redreçar la nostra vida acollint amb agraïment el perdó del Senyor.

— Oració

Preguem: Mireu-nos amb bondat, Senyor, i perdoneu els nostres pecats, perquè, reconciliats amb vós, us servim amb llibertat d'esperit. Per Crist, Senyor nostre.

— Primera lectura: Isaïes, 41,13-20 (dijous de la segona setmana d'Advent)

— Cant: «Beneix el Senyor, ànima meva...» (MD 236) (alternant amb la recitació del salm que hi ha després de la mateixa lectura).

— Evangeli: Mateu 7,21.24-27 (dijous de la primera setmana d'Advent)

— Homilia

— Examen (per part d'alguns assistents a les trobades de les setmanes anteriors; es pot fer una presentació d'aquells principals obstacles que posem a les diferents crides que ens fa el Senyor)

— Reconciliació

Confessem els nostres pecats, preguem els uns pels altres i Déu ens salvarà: «Jo confesso a Déu...»

—Obriu-nos, Senyor, a l'esperança.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—No ens deixeu caure, Senyor, en el desànim.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—Que us sentim a prop en els moments bons i en els dolents.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—Que siguem sempre dels qui miren endavant.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—Que sapiguem confiar en vós i en els nostres germans en la fe per a continuar fent camí.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—Que sapiguem acompanyar amb fets l'anunci de la vostra Bona Nova.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—Que portem a tot arreu la pau i la reconciliació.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—Perdoneu-nos, Senyor, ja ens sap greu d'haver pecat.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

—No tingueu en compte, Senyor, la nostra feblesa.

Veniu, Senyor, no tardeu pas.

Preguem Déu, el nostre Pare, amb les mateixes paraules que Jesucrist ens va ensenyar, perquè perdoni els nostres pecats i ens alliberi de qualsevol mal: Parenostre...

— Confessió dels pecats i signe del perdó (seguint el costum de cada lloc)

— Cant d'acció de gràcies: Magníficat o bé «L'Esperit de Déu» (MD 576)

— Oració

Déu i Pare nostre, vós ens heu perdonat els pecats i ens heu donat la pau; feu que ens perdonem les ofenses els uns als altres i que treballem per posar pau al món. Per Crist, Senyor nostre.

— Benedicció i comiat.

Suggeriments per a la missa del gall

— Salutació del president

Benvinguts tots a la celebració del Nadal de nostre Senyor Jesucrist. Que el Senyor sigui amb tots vosaltres.

Tots hem esperat molt aquesta nit. I l'hem preparada. Amb la missa de cadascun dels diumenges d'Advent. Amb les trobades de pregària que hem fet durant aquestes setmanes. Amb la celebració penitencial amb la qual, fa pocs dies, hem acollit amb agraïment el perdó de Déu. Ara ens trobem més a punt per a escoltar, en aquesta bonica nit de Nadal, la veu del Senyor que ens empeny a tenir esperança, a fer camí amb coratge, a acollir i a anunciar la Bona Nova que neix a la cova de Betlem. Fem festa, amics. El Senyor és enmig nostre. En aquesta nit tindrem un tast d'allò que esperem de viure quan el Se-

nyor Jesús tornarà per a donar plenitud al cel nou i a la terra nova que ara ja maldem per construir.

— Cant: «Veni, veni, oh Emmanuel...» (MD 501)

(A l'últim «Exulta, exulta...» amb què es decideixi d'acabar el cant, s'apaguen tots els llums de l'església. El president passa al lloc de les lectures i, ajudat per un llum manual, comença l'evangeli.)

— Lectura de l'evangeli

«Per aquells dies, sortí un edicte de Cèsar August ordenant que es fes el cens de tot el món romà. Era el primer cens de l'imperi, abans del que es va fer quan Quirini era governador de Síria. Tothom anava a inscriure's a la població d'on cadascú descendia. També Josep, que era de la casa i la família de David, va pujar des de Natzaret de Galilea a Judea, al poble de David, anomenat Bet-Lehem per inscriure's amb Maria, la seva esposa, que esperava un fill... *(pausa)*

(Mentrestant dues persones s'hauran posat davant l'altar, de cara a la gent, sostenint el bressol amb la imatge de l'infant Jesús; acabat el primer fragment de l'evangeli, s'il·luminarà només el bressol.)

»Mentre eren allà es van complir els dies i va néixer el seu fill, el primogènit. Ella l'embolcallà i el posà en una menjadora, perquè no havien trobat lloc a l'hostal.

(Posen el bressol a terra, davant de l'altar.)

»A la mateixa contrada, vivint al ras, hi havia uns pastors que vetllaven, guardant de nit el seu ramat. Els aparegué un àngel del Senyor, la glòria del Senyor els envoltà de llum, i es van esglaiar.

(S'encenen tots els llums de l'església.)

»Però l'àngel els va dir: «No tingueu por: us anuncio una nova que portarà a tot el poble una gran alegria: Avui, a la ciutat de David, us ha nascut un salvador, que és el Messies, el Senyor. Les seves se-nyes són aquestes: trobareu un nen en bolquers, posat en una menjadora». I una multitud dels exèrcits celestials s'uní llavors mateix a l'àngel, lloant Déu i cantant: «Glòria a Déu a dalt del cel, i a la terra pau als homes que estima el Senyor.»

— Cant: «Els àngels allà a la Glòria...» (MD 526) o bé «Santa nit» (MD 524)

(Mentre, el bressol és portat al lloc on serà durant totes les festes)

— Continua el ritme normal de la missa amb el Glòria, oració col·lecta i les altres dues lectures.

Acabada la pregària dels fidels, pot ser presentat a tots els assistents un breu resum, fruit de les sessions d'aprofundiment de la Paraula de Déu fetes durant l'Advent, ressaltant els aspectes positius que n'han sortit i tot allò que pot ser projecte de cara al futur.

QUATRE VENTS

CRÒNICA DE LLEIDA

La gent de les terres de ponent mirem amb major confiança l'horitzó del nou curs; el mirem amb esperança d'una nova albada, perquè el bisbat de Lleida camina amb pas ferm. El Consell pastoral diocesà acabat d'estrenar dona garantia de col·legialitat, de continuïtat i de serietat a l'afany evangelitzador. Aquest òrgan diocesà és una eina de major comunió entre institucions i persones per fer de la pastoral més que un treball una vivència.

Així aquesta crònica partirà

dels principals esdeveniments de la vida de la diòcesi de Lleida.

Consell pastoral

Dues vegades s'ha reunit el ple del Consell pastoral: arran de la seva constitució i a final de curs, per estudiar els informes de les delegacions pastorals. El ple compta amb 31 membres electes i 5 de nats (senyor bisbe, vicari general i 3 delegats de zona).

La major part dels membres

electes són laics, que representen els 14 arxiprestats i les 10 delegacions de pastoral (joventut, catequesi, ensenyament, família, salut, social, cultura, món obrer).

Recordem que, segons el decret de constitució, el Consell pastoral és «un organisme de comunió, de corresponsabilitat i de representació de tot el poble de Déu, que constitueix la diòcesi». La missió d'aquest òrgan és «estudiar i valorar el que fa referència a les activitats pastorals de la diòcesi i suggerir conclusions pràctiques».

L'Aplec de l'Esperit

L'Aplec de l'Esperit ha estat l'esdeveniment més vistós i més sorollós que hi ha hagut a Lleida des de fa anys. S'han escrit moltes coses sobre l'Aplec. Des d'aquí només vull deixar constància de l'agraïment dels de casa nostra per haver estat escollits per ser la ciutat de l'Aplec 88. Els més de 5.000 joves que hi van participar ens deixaren part de la saba nova que era do de l'Esperit en els seus cors.

Ara tots podem comprendre millor què es viure la Pentecosta. Semblava que la celebració de l'Aplec en un ambient urbà era un repte gairebé impossible d'afrontar. Mes, vistos els resultats, hem de proclamar amb goig que la ciutat també és un lloc natural per a les manifestacions de l'Esperit.

La pastoral juvenil es rellança, doncs, amb un nou vigor. Aquesta tasca és possible més que mai

gràcies als esforços de coordinació a nivell diocesà i de tot el país. Les propostes de pastoral juvenil que es feren públiques el dia de l'Aplec ho palesen.

Tot Lleida era un viure l'esclat de la presència de l'Esperit, que els joves, amb la motxilla a l'esquena, pregonaven amb l'alegria i l'esperança d'un món nou. La civilització en l'amor és possible. Amb aquesta creença tothom tornà a casa per fer Església arreu del país, fent vida l'Evangelí.

El beat Francesc Palau i Quer

Fill d'Aitona, carmelita descalç i seminarista que havia estat del Seminari de Lleida, en Francesc Palau i Quer és honorat per l'Església amb el títol de beat. L'acte de beatificació ha estat l'ocasió per fer un seguit d'estudis sobre la persona del P. Palau, la seva vida i la seva obra.

Els Carmelites Descalços i les dues congregacions femenines que tenen Francesc Palau com el pare comú organitzaren conjuntament amb el Bisbat un seguit d'actes culturals i religiosos per donar a conèixer la figura d'aquest insigne home d'Església, fill de la nostra terra.

El Sr. Bisbe en aquesta avinentesa ha escrit l'exhortació «A la llum del P. Palau», en què aplica als dies i les situacions d'avui l'ensenyança i el zel pastoral del P. Palau, que el fan un home d'Església per a tots els temps.

Fill d'Aitona, va rebre, també, l'homenatge de tot l'Arxiprestat del Baix Segre que peregrinà al paratge anomenat «Cova del P. Palau». Fou un acte de fe eclesial.

Any Marià

Al nostre bisbat serà el 8 de desembre, solemnitat de la Immaculada, la data de cloenda de l'Any Marià, segons ha fet saber el Sr. Bisbe. Són molt variats i diversos els actes commemoratius que en ocasió de l'Any Marià s'han fet arreu de la diòcesi. Arxiprestats, parròquies, moviments i grups han tingut actes públics.

El recés extraordinari, que fa 46 anys que se celebra, va ser dedicat a la Verge Maria. Un seguit de circumstàncies que van fer-hi coincidir altres festes de tipus cívic, restaren força al recés, que no comptà amb una assistència nombrosa. Hi participaren uns 300 assistents que s'aplegaren a la Seu Vella, tot representant els quatre punts del bisbat.

Amb tot, no es pot dir que a les nostres terres l'Any Marià hagi tingut relleu i influència especials en l'acció pastoral.

Ordenacions i nomenaments

Un fill de Lleida fou ordenat prevere, el P. Jaume Prat i Coromines, de la Congregació Missionera de la Consolata. La cerimònia tingué lloc a la parròquia de

la Bordeta, Lleida. Hem guanyat, doncs, amb presència missionera.

Per al 22 d'octubre està anunciada l'ordenació de diaca del seminarista Carles Sanmartín, que esperem que rebrà el presbiterat l'any vinent. Serà un respir per a la diòcesi que pateix les conseqüències d'una forta crisi vocacional.

Quant a nomenaments, podem assenyalar que un canonge ha estat nomenat rector de parròquia. Potser per a alguns no té importància, però això vol dir que certs estils i certes mentalitats canvien: la pastoral té primacia. La parròquia en qüestió és Sant Pere, de Lleida.

Un espai per als adults

Un altre vell desig és acomplert. Amb nova embranzida, la pastoral d'adults promet un curs ple de sorpreses. Feia temps que s'enyorava un treball seriós en què els adults fossin protagonistes. Hi havia moltes realitats, però més pròpies de franc tiradors que no d'una pastoral que respongués a un projecte diocesà. Ara és possible.

Constituïda la Delegació de Pastoral d'Adults que presideix en Joaquim Colell, laic-casat-pare de família i del món de l'empresa, i que compta com a consiliari amb Mn. Ventura Pelegrí, aquest camp pastoral ha començat a funcionar.

Per a millorar el treball, la Delegació ha decidit d'organitzar un parell de trobades per a reflexio-

nar sobre el que s'està fent i sobre el que s'hauria de fer a la nostra diòcesi, quant a la formació i l'acció d'un laïcat adult.

A final de setembre hi haurà una trobada de tres dies pensada especialment per a sacerdots, però oberta als seglars. Pel 23 d'octubre hi ha convocada una jornada pensada especialment per als dirigents i membres d'associacions, serveis, moviments, fonamentalment laics, però oberta als sacerdots.

Aquestes reunions volen ser molt fermes. Des d'un primer moment es treballarà amb rigor; per això i per facilitar que tots els assistents puguin tenir-hi una presència activa, als inscrits se'ls han enviat dos documents de preparació: un, sobre un projecte de formació de cristians adults, i un altre, sobre la realitat socio-religiosa de la nostra diòcesi (reptes que la nostra Església té plantejats).

L'objectiu d'aquestes sessions és mirar críticament el que s'està fent, per a descobrir el que hi ha de positiu, per potenciar-ho, i el que s'hauria d'assolir.

El mètode de treball és simple: diàleg, en grups i en sessions plenàries, ajudat per un breu qüestionari.

La Casa Diocesana d'Exercicis, Seu vella de Lleida, serà el lloc que acollirà les trobades.

L'aposta és forta. Val la pena ser-hi. El món necessita cristians adults perquè l'Evangeli sigui llum enmig les foscores que envolten l'home. A més l'Església és servi-

dora i pregonera d'una fe que dóna maduresa i plenitud a la vida de l'home, a la vida social. Una fe adulta és la millor garantia de futur per a la nova civilització en l'amor i per a la credibilitat de l'Església.

Museu diocesà

El diàleg fe-cultura és avui un dels principals trets que configura l'obra evangelitzadora. I aquest diàleg obert a tothom es palesa en els museus. L'ahir es fa avui per als visitants.

A Lleida hem fet un pas endavant molt seriós. Les obres d'art del Museu diocesà no seran per més temps peces emmagatzemades de difícil accés pel públic. El 6 de maig, en presència del molt Honorable Sr. Jordi Pujol, fou signat el conveni que fa possible el Museu de Lleida, diocesà i comarcal. L'acte de signatura tingué lloc al palau episcopal.

Cinc són les institucions signatàries del conveni: Bisbat, Paeria, Diputació, Consell Comarcal del Segrià i Generalitat.

Mons. Malla assenyala com a fet històric la signatura del conveni en el marc del mil·lenari de Catalunya, que presentà com una prova més de la presència de l'Església en el ressorgir de Catalunya avui. També el Sr. Bisbe manifestà que era la primera vegada en la història que un President de la Generalitat visitava oficialment el Bisbat.

El Sr. Jordi Pujol reconegué amb paraules agraïdes la importància de la tasca de l'Església en el món de la cultura i particularment en el camp de l'art.

L'aportació del fons museístic de les entitats consorciades té caràcter de dipòsit. El Museu serà regit per un Consell de Govern que presidirà el Conseller de Cultura de la Generalitat; la vicepresidència correspon al Bisbe de Lleida i als titulars de les 3 restants institucions consorciades. Cadascuna de les 5 institucions nomenarà 2 vocals.

Diversos

Com altres anys, de manera festiva hem celebrat la Jornada Sacerdotal de l'homenatge als capellans que compleixen el 50è. aniversari d'ordenació sacerdotal.

El P. Gabriel Bertran, provincial dels Carmelites Descalços, va fer la presentació de la conferenciant Gna. Josefa Pastor que, sobre el tema «El P. Palau y su relación con las autoridades eclesiásticas y civiles», parlà a tots els assistents a la Jornada.

Poc a poc el Dia del Malalt va prenent major entitat. Enguany s'organitzà una «taula rodona» sobre «l'atenció a Lleida als malalts marginats» (toxicòmans, Sida, crònics, terminals, psíquics, minusvàlids, ancians). Componien la «taula» el delegat territorial de Sanitat, la cap dels Serveis de Sanitat i Serveis Socials de la

Diputació, el cap del Departament de Salut Pública de la Paeria, el president de Càritas i un psicòleg del Servei d'Alcoholisme i altres Toxicomanies, de la Diputació. El Dr. Joan Viñas, delegat de Pastoral Sanitària, moderava el debat.

Per cinquè any consecutiu l'Arxiprestat del Cinca Mitjà organitzà un curset de formació permanent per a capellans, religiosos/es, i seglars. Mn. Ventura Pelegrí fou el ponent de curs que versà sobre el tema «Teologia del laïcat». La qüestió a estudiar el proper curs serà «Increença i fe de l'home actual», que presentarà Mn. Ramon Prat. El curs passat van ser 56 els participants.

L'Escola de Teologia ofereix aquest any un ampli programa que, a més dels cursos institucionals i els monogràfics, presenta la novetat d'un curs sobre Ciències Familiars, i un altre de Pastoral Sanitària.

L'estiu també aquest any ha estat un dels moments en què el bisbat ha viscut el sentit missioner. Alguns dels capellans de Lleida que són a Cali (Colòmbia) des de fa quasi 30 anys han vingut per fer uns dies de descans i trobar-se amb els familiars. A més un seminarista diaca de Cali ha estat un mes a Lleida per observar la pastoral juvenil i altres realitats. Mn. Antoni Jové va venir acompanyat del P. José Ignacio Salgado, el seu vicari aquest any passat a la paròquia de San Pedro Claver, de Cali. L'altre capellà que ha vingut

és Mn. Manuel Coll-Tots, acabat l'estiu, han tornat a Cali.

Després de tres anys de presència pastoral a Cali, ha tornat la Maria Àngels Valios, satisfeta de l'experiència viscuda i amb ganes i disposició de tornar a aquelles terres d'Amèrica Llatina. Va anar allà per mitjà d'OCASHA.

La imatge de la Cúria es renova. Les oficines curials han sofert el pas de paletes, electricistes, fusters i pintors. Semblen unes altres. A més han quedat preparades per rebre les noves tecnologies.

S'ha preparat una sala especialment acondicionada com a estudi de gravacions. En projecte a

curt termini es vol procedir a la informatització.

Acabo amb una referència històrica. El Monestir de Santa Maria de Sigena ha commemorat els 800 anys. Avui el monestir ha recuperat la vida de pregària i contemplació. Les religioses Sanjuanistes, propietàries del monestir que és panteó dels Reis d'Aragó, l'han cedit generosament a la comunitat de les Germanetes Monàstiques de Betlem.

Aquests fets i altres que no escric per no fatigar-vos, són vida i trossos d'història de l'Església de la Terra Ferma.

Jaume Montaña

CRÒNICA DE SOLSONA: JA TENIM CONSELL!

Com passen els anys! Sembla que era ahir i ja fa un any de la darrera crònica. Fidel a la tradició, intentaré de resumir allò que ha estat la nostra vida solsonina —en els seus trets més rellevants o significatius— des del 15 de setembre de l'any passat a la mateixa data d'enguany.

Consell diocesà de Pastoral

Es va constituir definitivament, gràcies a Déu, el dia 30 de gener. Ha estat un part ben difícil: han calgut quatre anys i disset reu-

nions del pre-Consell per arribar a tal fi. En aquest cas, almenys, no s'ha pas pecat de precipitació, com hi ha món! Ha celebrat ja tres reunions i sembla que els ànims són bons. Ha recollit l'herència del pre-Consell i està disposat de debò a «aconsellar» el senyor bisbe en tot allò que calgui o que aquest li proposi. O sigui que ara l'organigrama conciliar de la diòcesi està servit. Ja tenim la màquina a punt, amb totes les rodes i amb tots els mecanismes: ara només cal que rutlli, i que rutlli bé. (Jo em penso que no ens perdem pas per manca

d'organització, no; en tot cas, per manca d'esperit evangèlic. Ho dic pensant en la nostra Església local i universal. De vegades, d'organització, en sobra i tot. No?) Allò que caldrà ara és que el flamant Consell diocesà de Pastoral s'entengui bé amb el Consell del Presbiteri i amb tots els altres organismes, és clar. Caldrà un cert temps de rodatge. (Cal afegir que el renovat, també, Consell de Presbiteri es va estrenar el dia 25 de gener, pocs dies abans que l'altre.)

Any Marià

Com hem celebrat i viscut l'Any Marià que s'obria oficialment el 7 de juny de 1987, festa de la Pentecosta, i es clausurava el 15 d'agost d'enguany, festa de l'Assumpció de la Mare de Déu? Jo diria que sense massa pena ni massa glòria pel que fa als fidels i als capellans en general. El senyor bisbe personalment s'hi ha fet molt des dels seus escrits catequètics que s'hi han referit fins a la seva presència en quatre dels santuaris marians del bisbat, distribuïts per les diverses comarques, durant els diumenges del mes de maig: Queralt (dia 8), Massarrúbies-Montpol (dia 15), Fàtima-Tàrrrega (dia 22) i Pinós (dia 29). La trobada de Falgars (24 d'abril) va resultar fallida. La gent hi ha acudit força, molt, enyorant potser aquells temps passats dels

grans pelegrinatges i de les grans concentracions diocesanes (en temps del bisbe Tarancon cada any celebràvem una cosa o altra).

Alguna parròquia ha pelegrinat a Montserrat, com Verdú, i alguns arxiprestats ho han fet a sengles santuaris de les comarques respectives, com, per exemple, el del Pla d'Urgell al de les Sogues i el de Navàs a Queralt.

Els capellans hi hem dedicat un recés trimestral, el del mes de maig, dirigit pel pare Bernabé Dalmau, de Montserrat.

Això és tot, o el principal, si no m'erro. Ara, ¿fins a quin punt l'Any Marià ha ajudat a enfortir i renovar la fe del nostre poble, de les nostres comunitats? Això, sols Déu i sa Mare ho saben.

Activitats del bisbe Miquel

El bisbe Miquel, a més de presidir reunions, de confirmar, etc., s'esmerça sobretot en les tandes d'Exercicis del Poble de Déu (en dona quatre o cinc cada any) i en les exhortacions pastorals que surten publicades al butlletí a raó de dues o tres per número: Catequistes, Domund, Mans Unides, Dia del Seminari, Any Marià, Mil·lenari del naixement de Jesús, Mil·lenari de Catalunya... És incansable. Déu li conservi la salut. Allà temps va tenir una topada una mica sèria amb un grup de monges, però la sang no va arribar al riu.

Delegacions diocesanes

N'hi ha que van fent la viu-viu i n'hi ha que penquen força. Així: Ensenyament, Mitjans de Comunicació Social... Aquesta s'ha alegrat de la concessió del premi Bravo 1988 de SIMCOS al programa «Càritas de la ràdio» de la parròquia de Tàrrega (deu ser la primera vegada o una de les primeres vegades que l'esmentat premi es concedeix fora de Barcelona). La delegació «Mans Unides-Campanya contra la Fam» també treballa de valent. Resultat del seu esforç és l'augment considerable que d'any en any aconsegueix la col·lecta de primers de febrer; aquest any ha arribat a 9.315.688 pts. Déu n'hi do! Ah, ja tornem a tenir delegat de Joventut: Mn. Alfons Busto i España. «¡Presente!»

Escoles, o centres de teologia

En funcionen dues al bisbat: l'una a Tàrrega, amb el nom d'Escola de Teologia, i l'altra a Berga, amb el nom de Centre de Formació Cristiana. La primera ja porta tres anys de vida, la segona un. Ambdues estan satisfetes tant de l'assistència d'alumnes (130 i 125 respectivament), com dels resultats obtinguts, de manera que són tota una esplendorosa realitat enmig del desert que travessem. Que durin.

Altes i baixes clericals

El dia 27 de setembre de 1987 a Súria, on serveix, fou ordenat de diaca i el dia 23 d'abril de 1988 de prevere a Tàrrega, d'on és fill, mossèn Miquel-Àngel Viciano i Rodríguez. *Ad multos annos!* I una altra adquisició: mossèn Joan Durban i Juny va rebre el diaconat el proppassat dia 3 al santuari de Lord i rebrà el presbiterat el dia 16 d'octubre a l'església parroquial de Sant Llorenç de Morunys. Aquest xicot va néixer a Tarragona, però de mare piteua, i des de molt petit que està vinculat a Sant Llorenç; porta i portarà vida monàstica al santuari de Lord al costat del pare Salvador Jordana. Serà la seva una nova experiència de servei a la nostra Església.

En contra d'aquestes dues noves falagueres, hi ha hagut tres defuncions, a saber: Mn. Ramon Casteràs, Mn. Ramon Boixader i el Dr. Antoni Llorens.

Mn. Ramon Casteràs i Mora, 75 anys, va morir a Manresa el dia 1 d'abril però fou enterrat a Cervera el dia 2, l'endemà, dissabte sant, al matí. De feia cinc o sis anys vivia retirat al Casal d'Avis de Balsareny. Havia nascut a La Curullada, vora Cervera, i s'esqueia de celebrar enguany les nocces d'or sacerdotals. Va presidir les exèquies el bisbe Miquel, acompanyat d'una trentena llarga de preveres. Mn. Ramon, petit d'estatura però gran d'esperit, tenia una personalitat humana i sacer-

dotat molt definida. Era zelós i dinàmic com ell tot sol. I pensador. I xerraire, molt xerraire. Fou un lluitador tota la vida per la causa de Crist, de l'Església i de Catalunya. Preocupat per la formació humana i cristiana de la quitxalla, fou el pioner de les colònies d'estiu al nostre bisbat (i promotor ocasionalment al de Tarragona des de Belianes, parròquia que va servir durant un temps), i va deixar més de vuit milions de pesetes, fruit dels seus guanys i dels seus estalvis, per a les escoles de l'Obra diocesana de Formació professional (que en tenim dues, una a Navàs i una altra a Solsona). La parròquia que va servir més temps, uns disset anys, fou la de Vilada, al Berguedà. Adéu, estimat Ramon! Ara ja no podràs venir a dinar a casa com feies molts diumenges d'ençà que eres a Balsareny, tan delicat de salut, ni la podrem fer petar, tant com t'agradava. Prepara'ns lloc al cel.

També es va adormir en la pau dels justos, el dia 28 de juliol, Mn. Ramon Boixader i Sérra a una edat ben bé patriarcal: 103 anys! S'havia fet capellà als 60 anys per suplir, en la seva intenció, el seu germà Mn. Josep, assassinat durant la guerra dels tres anys. També en va presidir la missa exequial, celebrada a la catedral, el bisbe Miquel, voltat d'una cinquantena de preveres. Havia estat secretari de Sagàs i és a Sagàs, on va néixer, on fou enterrat. Havia tingut cura de les parròquies de Salo i de Vallmanya, al Cardener. Era be-

neficiat catedralici. I havia portat també durant qui-sap-els anys el Secretariat diocesà de Missions. De manera que la seva fou una vida ben aprofitada. Sord com una campana, ha estat atent a la veu del seu Senyor, tant a l'hora undècima en què fou cridat al sacerdocí, com a l'hora suprema del traspàs en què ha batut tots els rècords. Li dèiem «el padrinet».

I, finalment, també se n'ha anat al cel el Dr. Antoni Llorens i Solé, a 83 anys d'edat i 61 de sacerdocí. Va aclucar els ulls el dia 3 d'agost a Solsona i fou enterrat l'endemà al matí a la Cap i Mare de les Esglésies del nostre terròs, en una solemne cerimònia presidida per tres bisbes (el Dr. Josep Pont i Gol, arquebisbe emèrit de Tarragona i antic company de fatigues del finat al Seminari; Mons. Miquel Moncadas, qui féu l'homília, i Mons. Antoni Deig, bisbe de Menorca, antic alumne del difunt), i assistida per una vuitantena de capellans i una gran munió de fidels. Home dotat de moltes qualitats, havia nascut a Solsona, havia començat d'estudiar al seminari diocesà i s'havia doctorat a Roma en filosofia i teologia. El seu nom està molt lligat al del Museu diocesà i comarcal, tant per haver-ne estat un dels primers i principals impulsors al costat del Dr. Joan Serra i Vilaró, com per haver donat peu al judici sobre algunes peces desaparegudes que va amargar injustament els últims anys de la seva vida. Va destacar també com a historiador

de Solsona i el Solsonès i ens va deixar una obra colossal en dos volums. Era un gran i entusiasta organitzador de diades pastorals com ho demostren les festes de la Mare de Déu de Fàtima i de la coronació de la Mare de Déu del Claustre. Abans de la guerra fou consiliari fejecista; després, d'A.C. És a dir, tota una institució.

A l'expectativa

He anat ajornant la redacció final d'aquesta ressenya ben bé fins a l'últim dia en espera de poder-vos comunicar els tres importants nomenaments que s'estan coent: el de vicari general i els dels dos vicaris episcopals. Abans d'acabar el curs el bisbe Miquel va fer una àmplia consulta secreta sobre el particular i semblava que el resultat havia de ser imminent; ara ja se sap que no es produirà fins a finals d'any. Probablement han sorgit dificultats imprevistes al principi. O sigui que a la pràctica el Nòs no deu haver trobat tan fàcilment com es pensava els tres substituïts, havent de ser sobretot càrrecs de la seva confiança. I per què es produeix tal relleu, us preguntareu? Sembla que Mn. Manuel Guiu, Mn. Ramon Alsina i Mn. Lluís Solsona, cansats d'exercir després de tants anys i pensant que el canvi podria redundar en bé de la diòcesi, van presentar la dimissió al senyor bisbe i aquest els la va acceptar. A esperar, doncs, que els tres importants nomenaments puguin del cel.

Bibliografia

La Delegació de Mitjans de Comunicació Social està a punt de treure dos llibres a través de l'Editorial Claret, a saber: *Homilies de mossèn Armengou* (totes les seves col·laboracions al «Full Diocesà» de Solsona, més algunes homilies pròpiament dites, més una sèrie d'articles publicats en una altra revista; un llibre que farà forrolla, almenys a Berga) i *Martirologi solsoní* del 1936, escrit pel senyor Lluís Badia i Torres (un tomatxo de més de 600 pàgines, amb la biografia i el martiri de 207 persones entre capellans diocesans, religiosos, religioses i alguns laics: era un deute pendent que els solsonins teníem envers els nostres herois). Mn. Antoni Bach, l'arxiver diocesà, ha publicat *Col·lecció diplomàtica del Monestir de Santa Maria de Solsona: el Penedès i altres llocs del comtat de Barcelona (segles X-XV)*, un llibre de 216 pàgines amb un títol, com podeu veure, més llarg que un dia sense pa. I Mn. Marià Ruiz, el capellà de cal Marçal (Puig-reig) ha donat a llum un altre recull de poemes, *La cambra fosca*, dedicat a la senyora Dolors Montraveta i Riart, la majordona que se li va morir després de quaranta anys de viure junts. Amb aquest títol ja sumen catorze els plec de versos que ens ha donat en català.

Altres minúcies

Museu diocesà i comarcal. Ha tornat a ser notícia per dos motius: per les obres d'ampliació que s'hi han fet; segon, pel judici pendent que hi ha encara sobre les famoses peces desaparegudes (ara que havent-se mort el Dr. Llorens, també ha desaparegut el principal encausat) i per la polseguera que han aixecat amb les seves reclamacions, per una banda, l'alcalde de Castellar de N'Hug sobre les pintures de Sant Vicenç de Rus i, per l'altra, l'ajuntament de Cardona sobre les peces de sal. Tot plègat, propaganda per al nostre museu, digníssim de ser visitat.

Cúria diocesana. A més d'haver-se modernitzat (tenim una cúria com poques n'hi ha, sense gens d'incúria: «només entén de cànon i de poc més la cúria», deia antany l'arxiprest de Navàs al Arcipreste de Hita), ara s'ha mo-

dernitzat també pel que fa a la tecnologia: hem comprat dos ordinadors i una màquina microfilmadora d'arxiu. Elis! Què us haviéu pensat els senyors barcelonins dels pagesos solsonins!

Visita «ad limina» del bisbe Pere Casaldàliga. Com és sabut, a mitjan juny va anar a Assís i a Roma, sense passar per Catalunya, per casa seva. De comentaris n'hi ha hagut per a tots els gustos. De tota manera és refrescant veure un bisbe en mànigues de camisa travessant la plaça de Sant Pere. I la carta que va escriure prèviament al Sant Pare, molt fraternal, molt paulina, molt valenta. Visca el Pare Pere!

I ara sí, acabo. És a dir, ja he acabat. Són les tres de la nit. «Germans, aneu-vos-en en pau», que jo me'n vaig a dormir. I fins l'any vinent, si som vius.

Navàs, 15 de setembre de 1988

Climent Forner

CRÒNICA DE TARRAGONA

A colònies l'estiu és diferent!

Aquest vell eslògan ha estat de nou enguany el lema de quarantatres grups d'esplai o de centres organitzadors de colònies, campanyaments i rutes d'estiu a l'arquebisbat de Tarragona.

Vegem algunes xifres: 1.700 nens, 268 monitors i 42 caps responsables, distribuïts en 27 colònies, 10 campaments, 4 rutes i 1 casal d'estiu. El grup més nombrós ha estat el del Casal Riudonenc, que ha fet colònies a Calafell amb 115 nens, i el grup menys nombrós ha estat «Tots els nens», de Tarragona, que ha fet colònies a Poblet. La casa més sovintejada ha estat la de Vallclara, amb 5 torns de colònies, seguida per l'Obaga d'Ulldemolins, amb 3 torns.

Totes les activitats s'han fet en territori català, tret d'un campament organitzat als Ports de Beceit (Matarranya) pel grup de Montbrió-Vinyols. Tots els grups (llevat d'un de Riudoms, que ha anat a Calafell) han fet les activitats a l'interior, sobretot a la muntanya.

Però, què hi ha darrera d'aquests números i localitzacions? En primer lloc, la il·lusió pel lleure educatiu; després una infraestructura que, com a d'altres bisbats,

és mantinguda pel Servei de Colònies, que potencia els centres d'esplai, i l'Escola de l'Esplai (única a Tarragona), que ofereix la titulació necessària per a dur a terme aquestes activitats.

El Servei de Colònies, amb les noves exigències (unes de burocràtiques provinents de la Generalitat de Catalunya, unes altres de caire social i unes altres de suscitées per l'humanisme cristià), porta a terme un seguit de contactes per a afavorir una organització, una preparació i un contingut millors al voltant del lleure.

Es fa una troabda anual del consiliari del Servei, Manuel Borges, amb els consiliaris dels centres d'esplai, amb un intercanvi d'experiències sobre el funcionament dels grups i una informació sobre els objectius (preparació de caps i monitors, dimensió creient del centre, etc.). Els responsables del centre es reuneixen dues vegades abans de l'estiu i una altra després per a tractar temes diversos (marxa del butlletí, les subvencions dels ajuntaments, el servei de biblioteca, el mil·lenari de Catalunya). També s'hi debaten temes de fons com: «quin tipus de societat volem-quin tipus de societat construïm», «implicar els pares al centre?», «l'administració d'un centre», «esplai esporàdic en

temps de vacances», etc. A l'assemblea celebrada a Vallfogona de Riucorb, els dies 23 i 24 de gener, s'aplegaren més de cent monitors. L'assemblea tractà dels problemes dels monitors joves, de la manca de compromís associatiu, i d'aspectes econòmics i de secretaria. Finalment, la revisió de les activitats, pel setembre, el nou programa de curs i els objectius marcaran una nova fita del Servei de Colònies.

Darrere, doncs, dels números i la informació sobre les activitats d'estiu, hi ha una estructura que vol potenciar i coordinar una feina empesa des d'una visió d'Església. Hi ha també un compromís que té les arrels en Càritas, però que avui, d'una manera independent i clarificada, fa un treball pel lleure dels nens i vol aportar quelcom de fonamental en l'educació de l'infant. Aquesta és la raó de ser de la normativa que demana la societat civil, la qual ha de ser plena d'una exigència en la qualitat.

Informacions

Tan bon punt arriba el setembre, enguany sense minvar la calor, arriben les convocatòries i els «començaments de curs» pertot arreu. La convocatòria que s'ha avançat de debò és la de la Delegació de Joventut per fer un «projecte pastoral per a joves» («què volem?, crear grups de joves militants, lliures i alliberadors, que els mateixos joves evangelitzats evangelitzin, garantir uns punts de referència que apuntalin les opcions preses: parròquia, moviment, col·legi...: Jesucrist), i unes «qüestions i propostes al voltant de la pastoral de joves» («cal que ens oblidem de moltes activitats que poden ser brillants i que ens concentrem en pocs objectius per uns anys.»)

Més convocatòries: trobada de preveres a la Selva del Camp (10-X-88), amb les vocacions com a tema de fons i prioritari. Hi intervindran el rector del seminari de Girona, Joan Busquets, i el vice-rector del seminari de Tarragona, Armand Puig.

Jordi Figueras

CRÒNICA D'URGELL

«Les guerres, els míssils, la fam... són els dimonis moderns?»

L'autor del Gènesi trobà la forma de serpent per al diable i Antoni Martí i Alanis, en una conferència pronunciada a l'acte de cloenda de la UNED, insinuà les possibles formes actuals del dimoni. «Les guerres, els míssils, la fam... són els dimonis del nostre temps?», preguntava el conferenciant. El tema de la lliçó era: «El dimoni i el desenvolupament de la cultura». En la primera part explicà el paper del dimoni en la història —Judaisme, Islam i Cristianisme—, tot remarquant la imatge del diable en la Bíblia, i en la segona part va descriure les diferents formes del mal en les arts. Va fer una enumeració de les imatges del diable en l'escultura i la pintura del Pirineu.

Algunes imatges històriques poden suscitar àvui el somriure de la ironia. El conferenciant digué respectuosament: «El Cristianisme per a presentar el Bé ha fet servir les eines que tenia en cada època».

Record de la batalla de 1938 al Valadredo

Un grup d'ex-combatents del Valadredo es van aplegar a la

muntanya pallaresa amb motiu del cinquantè aniversari de la batalla, per recordar les víctimes de la tragèdia i fer homenatge al doctor Tarrés, metge de les brigades 133 i 143.

Un nombrós grup (del qual formaven part una vintena d'ex-combatents) el 22 de juliol va pujar al Valadredo, a la creu que recorda la batalla, i enmig d'un clima de respecte i pregària, mossèn Joan Dies i mossèn Joan Raventós van celebrar l'eucaristia. Després un ex-combatent qualificava la trobada d'autèntic miracle: «Aquí regnaven la tragèdia, la desolació, la mort. Que després de cinquanta anys encara puguem fer un acte com el d'avui, això és un altre miracle.»

Després de dinar, fet encara més agradable per l'obaga i l'aigua de la font, el grup va pujar al cim de la muntanya. A l'ombra dels pins centenaris que el 1938 aixoplugaven el lloc de socors del doctor Tarrés, Joan Raventós dirigí una pregària que s'inicià amb la lectura d'un fragment del *Diari de guerra*, del mateix doctor Tarrés, corresponent a aquella data. La presència dels ex-soldats, el lloc, la lectura... tot ajudava a recupear cinquanta anys d'història.

L'endemà ex-combatents dels dos bàndols històrics s'aplegaren a

Llavorsí en una missa, celebrada pèl bisbe Joan, en sufragi de les víctimes de la tragèdia del Pallars.

Cal destacar el bon record que els ex-soldats republicans guarden del metge de la Brigada, el doctor Tarrés: «Home d'una gran personalitat que es desfeia per atendre els ferits. Procurava tractar els ferits amb la tendresa d'una mare. Tots vèiem que era cristià; tothom el respectava i l'estimava. Mai no compregué com podia ésser possible tant de dolor i sofriment.» Són frases recollides de les converses dels ex-combatents del Valadredo. L'oficial republicà Alfonso Sotos, abans de la missa, va dir: *«Tarrés fue un ángel que ayudó a muchos combatientes a vivir y a muchos a bien morir en sus brazos. Fue un mártir que convirtió el Valadredo en su Calvario».*

Ampliació del Museu Diocesà

En un ambient de celebració, el 23 de juny, va ser inaugurada l'ampliació del Museu Diocesà de la Seu d'Urgell. Les obres d'ampliació que engrandeixen l'exposició de 1.300 m² han possibilitat una remodelació total del Museu.

En l'obra, l'arquitecte Vidal Arderiu ha volgut que el conjunt monumental de la catedral, el claustre i l'església de Sant Miquel fos considerat la part primordial de la visita al Museu. Per això ha planificat l'obra de tal manera que, en el curs de la visita a l'exposició, a través de finestrons apare-

guin diferents aspectes dels esmentats monuments. Així s'anirà desvetllant l'interès del visitant, que poc a poc els podrà contemplar, fins i tot des de perspectives inèdites, i que finalment s'hi podrà passejar.

L'ampliació ocupa les tres plantes del Deganat i el cost total de les obres gira a l'entorn dels 60 milions de ptes., gairebé aportades íntegrament pel Bisbat.

La inauguració de l'ampliació va ser posada en relleu en una conferència del director del Museu, Albert Vives, i una exposició extraordinària de documents del segle IX al segle XII, entre els quals destacava el text original de les Homílies d'Organyà.

Dues publicacions

Llorenç Sánchez i Vilanova, de la Pobla de Segur, acaba de publicar la biografia del prevere i poeta aranès Josep Condó i Sabeat. El llibre, de 200 pàgines i amb 15 fotografies, recull una àmplia antologia del poeta aranès.

Josep Condó (1867-1919) va escriure primerament en català i després en aranès. La seva obra va ser publicada el 1981 pels senyors Ponsolle, de l'«Escolo deras Pirineos», sota el títol «Era isala des diaments».

El prevere Lluís Rourera i Farré treballa en la documentació i preparació de la biografia del líder anarquista Joaquim Maurín, publicació que sortirà al carrer el

proper estiu. Joaquim Maurín (1896-1973), militant de la CNT i secretari general del POUM, serà biografiat per un capellà, si bé havia tingut també estreta vinculació amb el bisbe Iglesias. Essent seminarista, aquest li havia donat

classes a la seva casa pairal de Durro i, fet presoner durant la Guerra Civil, l'aleshores capellà castrense lliurà el militant anarquista d'una mort més que segura.

Antoni Mirabet

RETALLS

EL CORATGE I LA POR A L'ESGLÉSIA D'AVUI

A diferència dels anys seixanta i del començament dels setanta, ser cristià —avui— no engresca massa. Bé; caldria matisar tot seguit. N'hi ha que se senten més engrescats que mai; ha arribat la seva hora. Parlo dels cristians que somiàvem una Església diferent, una nova Església nascuda del Concili. Aquests cristians hem entrat en una «*larga y oscura noche del alma*». Servem la fe i l'esperança, aquella petita esperança de què parlava Charles Péguy. I, ensem, patim per la marxa de les coses eclesials.

Per això ens agafem ben fort a les petites joies, als petits misteris de fe eclesial dels profetes d'avui.

Us asseguro que he tingut una alegria, una joia d'aquelles que ningú no em pot arrabassar, amb motiu de la visita a Roma del bisbe Pere Casaldàliga. Aquest homenet esprimatxat, tot ple de flama poètica i profètica, ha trasbalsat els esquemes curials de tota una màquina vaticana. «No em diguis monsenyor. Jo no sóc senyor de ningú. Jo sóc germà» —deia a un periodista. I quan ex-

plicava, amb aquella seva joia, ingènua i profètica, el sentit dels seus encontres amb el Papa i amb els qui manen a l'Església d'avui, un tremolor d'emoció agraïda envaïa el meu interior.

Pere Casaldàliga trenca esquemes. Pere Casaldàliga ens diu que no ens hem de desanimar. Pere Casaldàliga ens recorda aquells grans principis cristians pels quals val la pena viure, lluitar i morir.

Quin contrast entre la visita d'aquest bisbe catalano-brasilèr i la por sorda i pactista (inseguretat i poca fe?) que es desprèn de l'afer Lefebvre!

Per això, quan un vell eclesiàstic —murri, i que ja ho ha vist tot en la vida de l'Església— com el cardenal Tarancon, aprofita l'ocasió per dir quatre veritats a l'Església vaticana i a l'Església espanyola, hom reconeix i descobreix amb joia que l'antic vent profètic no s'ha estroncat pas del tot.

En efecte, el cardenal Tarancon fa dues afirmacions que duen càrrega explosiva. Diu del nunci Tagliaferri: «A Europa, els nuncis manen poc. A Amèrica llatina, manen molt. I aquest nunci es pensa que encara és a Amèrica llatina». I, parlant d'un altre tema, l'ex-cardenal de Madrid diu que està en contra de la promoció de persones submisses i mediocres per a càrrecs importants, tant a la societat com a l'Església. El cardenal Tarancon diu que això passa a l'Església —evidentment es refereix a l'Església espanyola. I

acaba amb unes paraules duríssimes: «No puc justificar que hom prescindeixi de la competència a fi de premiar la fidelitat, o que hom promocioni els mediocres a fi d'evitar conflictes o contestació».

A mi em sembla que el cardenal Tarancon parla més per a l'Església espanyola que no pas per al Vaticà.

Us asseguro que jo mai no havia vist tanta por i tan poc coratge com ara a l'Església espanyola. Sembla com si el principi de Peter funcionés més que mai. Que els càrrecs eclesiàstics importants es van assolint a mesura que hom va arribant al sùmmum de la incompetència. I de la por.

Ja sé que això és molt fort. Però és que em sento identificat amb la interpretació que en fa el cardenal Tarancon.

Penso que la por ha ofegat el coratge en el panorama de l'Església espanyola actual. I això em fa mal. Per això, m'agafo al testimoni dels profetes d'avui, dels petits profetes de l'Església mundial que, ves per on, també parlen català. — *Quim Pla*

El somniar no fa mal

Si en Putifar d'Egipte tenia la dèria de somniar, no sé si despert o bé adormit, és igual, també jo de vegades me'n faig un fart i em falta nit per acabar de teixir fantasies tecnicolors.

L'altre dia, més ben dit, l'altra

nit, vaig somniar que el bisbe havia vingut a fer la visita pastoral. I, renoi!, hi hagué alguns detalls que quedaren gravats en la meva ment i van deixar-hi rastre durant una llarga temporada.

Em va fer gràcia que abans de començar la missa, va dir: «Déu vos guard! Estimats amics de... Us saludo a tots, però en primer lloc saludo molt especialment mossèn..., el vostre rector i bon amic meu.

És gràcies a ell que jo arribo a vosaltres. A través de les eucaristies, les homilies i tots els seus gestos de sacerdot, jo em faig present contínuament enmig de la vostra Comunitat.

Gràcies, mossèn...!»

I va continuar amb tota normalitat i senzillesa casolana la celebració acostumada.

I com si això fos poc, després de la missa, a casa, durant deu minuts em va prendre pel seu compte i em va colgar de preguntes.

«Com et trobes...? (i em va dir el nom amb què em coneixen els amics). Quins problemes tens? Com et van les coses? Què és el que més et fa patir? M'has d'explicar algun embolic que t'aclapa-

ra? Sobretot no et desanimis mai! Tira sempre endavant! Compta amb mi! Si tens algun problema, sigui del color que sigui, digues-me'l. No em vindrà una gran cosa de nou. Vine a casa o bé telefona'm. Si cal, vindré a veure't. No et prometo solucions per a tot, però el que sí t'asseguro és que seré sempre al teu costat en tot. Coratge, noi! El bisbe serà sempre el teu millor amic. Ja ho veuràs!»

No sé què va passar després.

Em sap greu no recordar-me'n perquè les coses anaven bé i es feien cada moment més interessants. Només sé que vaig abocar tot l'enfarfec que de temps m'ofegava, que no em deixava respirar i em feia viure força angoixat.

Vaig quedar nou. Em vaig treure un gros pes de sobre.

Llàstima que el beneït del despertador em va espatllar el somni... i vés a saber què va passar després...

Esperava la segona part, però no ha arribat encara...

Llàstima que tot plegat no fos més que un somni... — *P.C.S., un rector de tants d'un poble qualsevol.*

COL-LABORADORS D'AQUEST NÚMERO

Salvador Bardulet (vicari episcopal de la zona sud de Vic: Igualada, Manresa, Calaf), Josep Bigordà (periodista, rector de Sant Medir, Barcelona), Gaspar Bruguera (de l'equip coordinador del moviment dels Focolars, Barcelona), Salvador Cardús (sociòleg, Viladecavalls), Jordi Figueras (rector d'Albinyana i les Peces, Tarragona; corresponsal de «Quaderns»), Climent Forner (rector de Navàs, Solsona; corresponsal de «Quaderns»), Josep Lligadas (rector de Maria Auxiliadora, Mataró), Josep Martrat (responsable de la primera comunitat neocatecumenal, de la parròquia de Maria Auxiliadora, Barcelona), Antoni Mirabet (membre de la Delegació de Mitjans de Comunicació Social, Urgell; corresponsal de «Quaderns»), Jaume Montaña (delegat de Mitjans de Comunicació Social, Lleida; corresponsal de «Quaderns»), Miquel Peix (claretià, membre de Renovació Carismàtica, Sant Boi de Llobregat), Josep Maria Piñol (escriptor, Barcelona), Joaquim Pla (consiliari nacional de Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi de Catalunya, Girona), Josep Maria Totosaus (director de «Quaderns», Barcelona), Manuel Valls (assessor de la comissió didàctica del departament d'EGB, de la Delegació diocesana d'ensenyament i consiliari diocesà de joventut, Barcelona), Joan-Enric Vives (secretari del Consell episcopal, Barcelona).

QP

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals, Rivadeneyra, 6, 3r. Telèfon 317 48 58
08002-BARCELONA.

Director: Josep M. Totosaus - Consell de redacció: Salvador Bardulet, Joan Battles,
Lluís Bonet, Jaume Duch, Josep M. Fisa, Jesús Huguet, Joaquim Pla, Mateu Terrats
i Josep Torrella.

Disseny: Jaume Duch - Impressió: I. G. Santa Eulàlia. Santa Eulàlia de Ronçana -
Preu de la subscripció per al 1988: 2.000'— ptes. - Dipòsit legal: B. 25.506-1969 -
Amb llicència eclesiàstica. Octubre 1988

CENTRE D'ESTUDIS PASTORALS

CURS 1988-1989

CURS GENERAL SOBRE LA BÍBLIA

dilluns, dimecres i divendres

tarda, de 4,30 a 6,45

del 10 d'octubre al 7 de juny

QÜESTIONS ACTUALS D'ESGLÉSIA

dijous tarda, de 4,30 a 6,45

del 13 d'octubre a l'1 de juny

CONSTRUIR LA COMUNITAT CRISTIANA

—Curs Bàsic de Pastoral—

dimarts vespre, de 7,15 a 9

del 18 d'octubre al 5 de juny

PASTORAL A CATALUNYA

dissabtes matí, de 10 a 1

del 15 d'octubre al 17 de desembre

CURSETS BREUS DE TARDA

de 4 a 6 sessions dijous

horaris i temes de «Qüestions actuals d'Església»

SESSIONS VESPERTINES

— Santa Mare Església

Josep M. Ballarín

6 sessions, els dijous, 13 oct.-17 nov.

7,30 a 8,30

— La pregària cristiana dels Salms

Hilari Ràguer

6 sessions, els dimecres, 2 nov.-7 des.

de 7,30 a 9

Informació, programes i inscripcions a la Secretaria:

Rivadeneyra, 6, 3er. - 08002 Barcelona - tel. 317 48 58

centre d'estudis pastorals